

Národná banka Slovenska

SPRÁVA O MENOVIOM VÝVOJI V SR ZA ROK 2008

December 2008

SPRÁVA O MENOVIOM VÝVOJI V SR ZA ROK 2008

ÚVOD	2
1. VONKAJŠIE EKONOMICKÉ PROSTREDIE	6
1.1 Globálne trendy vývoja produkcie a cien	6
1.2 Hospodársky vývoj v eurozóne	8
1.3 Ekonomický vývoj v Českej republike, Poľsku a Maďarsku	11
2. VÝVOJ EKONOMIKY	15
2.1 Vývoj cien	15
2.2 Hrubý domáci produkt	19
2.3 Trh práce	28
2.4 Finančné hospodárenie	31
3. PLATOBNÁ BILANCIA	34
3.1 Bežný účet	34
3.2 Kapitálový a finančný účet platobnej bilancie	40
3.3 Devízové rezervy	42
3.4 Zahraničná zadlženosť SR	43
3.5 Nominálny a reálny efektívny výmenný kurz slovenskej koruny	44
4. VEREJNÝ SEKTOR	45
5. MENOVIOM VÝVOJ	45
5.1 Menové agregáty	46
5.2 Pohľadávky lízingových, faktoringových spoločností a spoločností splátkového financovania	52
5.3 Úrokové miery	53
6. FINANČNÉ TRHY	56
6.1 Peňažný trh	56
6.2 Kapitálový trh	59
6.3 Devízový trh	63
7. TABUĽKOVÉ PRÍLOHY	

ÚVOD

Národná banka Slovenska (NBS) v roku 2008 pokračovala vo výkone menovej politiky podľa Menového programu do roku 2008, prijatého v roku 2004 a realizovala stratégiu inflačného cielenia v podmienkach ERM II, prioritne teda sledovala udržiavanie cenovej stability. V súlade so záväzkami vyplývajúcimi z členstva v EÚ a zámerom vytvárať podmienky pre prijatie spoločnej meny euro v januári 2009, ako aj so záväzkami vlády v oblasti znižovania fiškálneho deficitu, bol pre medziročnú mieru inflácie meranú harmonizovaným indexom spotrebiteľských cien (HICP) stanovený cieľ pod 2 % k decembru 2007 a decembru 2008 tak, aby nebola prekročená referenčná úroveň stanovená pre členské štáty Európskej únie na báze priemernej dvanásťmesačnej inflácie.

Dňa 4. apríla 2008 Slovensko predložilo európskym orgánom žiadosť o hodnotenie stavu konvergenzie vzhľadom na zámer prijať euro k 1. januáru 2009. Potom boli vypracované a zverejnené konvergenčné správy (7. mája 2008). V konvergenčnej správe EK sa konštatovalo, že Slovensko splnilo všetky kritériá na vstup do eurozóny. V referenčnom období od apríla 2007 do marca 2008, v rámci ktorého sa hodnotilo plnenie stanovenej referenčnej úrovne, dosiahla priemerná dvanásťmesačná miera inflácie HICP na Slovensku 2,2 %, čo bolo výrazne pod referenčnou hodnotou 3,2 % stanovenou podľa Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva. Slovensko taktiež splnilo kritérium deficitu a dlhu verejnej správy za hodnotené obdobie (rok 2007). Deficit verejnej správy dosiahol v roku 2007 2,2 %, čo bolo pod referenčnou hodnotou na úrovni 3 %. Pomer dlhu verejnej správy klesol v roku 2007 na 29,4 % HDP, čo bolo výrazne pod referenčnou hodnotou 60 % HDP. Slovenská koruna bola súčasťou mechanizmu výmenných kurzov ERM II viac ako dva roky pred hodnotením konvergenzie. Priemerná úroveň dlhodobých úrokových sadzieb od apríla 2007 do marca 2008 dosahovala 4,5 %. To bolo pod referenčnou hodnotou, ktorá bola na úrovni 6,5 %.

Dňa 8. júla 2008 Rada pre hospodárske a finančné záležitosti (ECOFIN) rozhodla o vstupe Slovenska do eurozóny od 1. januára 2009. Rozhodnutie Rady ECOFIN bolo založené na výsledkoch konvergenčných správ Európskej centrálnej banky a Európskej komisie z mája 2008 a predchádzali mu diskusie Rady EÚ v zložení hláv štátov a predsedov vlád, stanovisko Európskeho parlamentu a návrh Európskej komisie. V deň rozhodnutia o vstupe Slovenska do eurozóny Rada ECOFIN zároveň stanovila neodvolateľný konverzný kurz slovenskej koruny voči euru na úrovni vtedy platnej centrálnej parity v rámci ERM II (30,1260 Sk), blízko ktorej sa v daný deň obchodovalo so slovenskou korunou. Počas účasti slovenskej koruny v ERM II od 28. novembra 2005 bola jej pôvodná centrálna parita voči euru (38,4550 Sk) na žiadosť slovenských orgánov dvakrát revalvovaná, a to v marci 2007 o 8,5 % a v máji 2008 o 17,6472 %. Revalvácia centrálnej parity vychádzala z permanentného a rovnovážneho zlepšovania základných ekonomických fundamentov a sledovala udržanie makroekonomickej stability.

Zlepšovanie ekonomických fundamentov Slovenska v roku 2008 prebiehalo v prostredí externej finančnej krízy, ktorá spôsobila spomalenie reálnej ekonomickej aktivity najskôr vyspelých štátov a v poslednom štvrtroku 2008 aj rozvíjajúcich sa ekonomík. Po globálnom zosynchronizovaní hospodárskeho cyklu sa medziročný rast svetovej ekonomiky v roku 2008 spomalil na 3,8 % (oproti 5,2 % v roku 2007) a rast zahranično-obchodnej výmeny na 4,1% (oproti 7,2 % v roku 2007). Ekonomický rast eurozóny sa

spomalil na 0,8 % (oproti 2,6 % v roku 2007). K spomaleniu ekonomickej dynamiky prispievali aj vysoké ceny komodít (vrátane historicky najvyšších cien ropy), pretrvávajúce v prvej polovici roka 2008 ako dôsledok silného dopytu ázijských rozvíjajúcich sa ekonomík. Vysoké ceny ropy a agrokomodít vyústili do výrazných inflačných tlakov, ktoré odzneli v druhej polovici roka po prehĺbení finančnej krízy a prudkom spomalení hospodárskych aktivít a dopytu. Následný pokles cien komodít prispel k spomaleniu inflácie a v niektorých krajinách ku koncu roka vznikali obavy z deflácie. V priemere za rok sa inflácia z globálneho hľadiska zvýšila na 3,5 % (oproti 2,1 % v roku 2007). Priemerná inflácia eurozóny meraná HICP vzrástla na 3,3 % (oproti stabilizovaným úrovňam 2,1 % resp. 2,2 % v predchádzajúcich dvoch rokoch). Na volatilný vývoj inflácie v priebehu roka reagovala menová politika ECB zvýšením kľúčových úrokových sadzieb o 25 bázických bodov v júli a po uvoľnení inflačných tlakov ich v poslednom štvrtroku v troch krokoch znížila o 175 bázických bodov. Zníženie úrokových sadzieb ECB bolo koordinované s ostatnými hlavnými centrálnymi bankami. Kríza na finančných trhoch poznačila aj kurzový vývoj, keď v prvej polovici roka 2008 euro voči hlavným svetovým menám posilňovalo. V druhej polovici roka euro začalo výrazne oslabovať, avšak v závere roka došlo k miernej korekcii, euro posilnilo a dosiahlo približne rovnakú úroveň kurzu voči ostatným svetovým menám ako na začiatku roka.

Uvedené vývojové tendencie v roku 2008 sa prejavili aj vo vývoji ekonomík susedných štátov Slovenska.

V súlade s globálnym trendom sa cenový rast na Slovensku zrýchlil, keď miera inflácie HICP dosiahla 3,5 % ku koncu roka, o 1 percentuálny bod viac ako pred rokom. Určujúcimi faktormi cenového rastu na Slovensku boli faktory mimo vplyvu menovej politiky, a to vývoj svetových cien energetických, ale aj poľnohospodárskych komodít. Ten sa v inflácii prejavil vo forme úprav regulovaných cien a zvýšením cien pohonných látok, spracovaných aj nespracovaných potravín. Ceny ovplyvnilo aj zvýšenie spotrebných daní na cigarety. Ceny priemyselných tovarov bez energií, ktoré sú najviac vystavené tlaku zahraničnej konkurencie, sa zvýšili len mierne. Rast cien služieb sa zrýchlil, a to aj v dôsledku vyšších cien potravín, ktoré sa prejavili rastom cien reštauračných služieb, ako aj vplyvom vyšších cien pohonných hmôt s dopadom do cien dopravy.

Aby sa predišlo neodôvodnenému zvyšovaniu cien v súvislosti s prechodom na novú menu museli byť všetky ceny za predávané tovary a poskytované služby uvádzané od augusta 2008 v slovenských korunách, ako aj v eurách (po prepočítaní konverzným kurzom), tzv. duálne zobrazovanie cien. Táto povinnosť bola kontrolnými orgánmi prísne sledovaná. Zároveň Štatistický úrad SR začal od 1. augusta s realizáciou dekádneho zisťovania spotrebiteľských cien vybraných tovarov a služieb spotrebného koša. Dekádne zisťovanie sa realizovalo od 1. augusta 2008, pričom cieľom zisťovania bolo monitorovať vývoj spotrebiteľských cien vybraných tovarov a služieb v Sk a v Euro v období duálneho oceňovania. Do dekádneho zisťovania spotrebiteľských cien bolo zahrnutých 196 tovarov a služieb spotrebného koša, ktoré patria medzi najčastejšie nakupované obyvateľstvom.

Ekonomický rast Slovenska sa v roku 2008 zmiernil na 6,4 %, pričom v priebehu roka sa jeho dynamika postupne spomaľovala z 9,3 % v 1. štvrtroku až na 2,5 % v 4. štvrtroku.

Po ôsmich rokoch neustále sa zrýchľujúcej dynamiky ekonomického rastu nastal v roku 2008 obrat najmä vplyvom bazického efektu. Súbežne so spomalením rastu zahraničného dopytu sa spomalil aj rast investičnej zložky domáceho dopytu, keď najmä nefinančné korporácie obmedzili svoje investičné aktivity. Vplyvom rýchlejšieho rastu spotrebnej zložky domáceho dopytu si však celkový domáci dopyt zachoval rastovú dynamiku približne na úrovni predchádzajúceho roka. K zrýchleniu dynamiky konečnej spotreby došlo v sektore verejnej správy, najmä z dôvodu rýchlejšieho rastu miezd, medzis potreby a naturálnych sociálnych dávok. Z odvetvového hľadiska dosiahli rast pridanej hodnoty všetky odvetvia s výnimkou priemyslu. Najrýchlejšie rástli odvetvia trhových služieb (najmä obchod, hotely, reštaurácie a doprava, ale aj finančné sprostredkovanie a služby v oblasti nehnuteľností, prenájmov a obchodných činností) a stavebníctvo.

Rast hrubého domáceho produktu sa premietol do rastu zamestnanosti a poklesu nezamestnanosti. Rástol najmä dopyt po práci v službách, a to predovšetkým v hoteloch, reštauráciách, doprave, nehnuteľnostiach a obchode. V roku 2008 sa zmenil trend odchodu za prácou do zahraničia a počet pracujúcich v zahraničí bol nižší ako pred rokom. Na slovenskom trhu práce sa v porovnaní s predchádzajúcim rokom zrýchlil rast nominálnej mzdy, ale v dôsledku vyššej inflácie bol rast reálnej mzdy nižší. Rast reálnej produktivity práce, rovnako ako v roku 2007, predstihol dynamiku rastu reálnej mzdy. Objem vytvoreného zisku nefinančných a finančných korporácií v národnom hospodárstve bol nižší ako pred rokom.

Deficit bežného účtu platobnej bilancie sa v roku 2008 v porovnaní s predchádzajúcim rokom zvýšil. Na jeho raste sa podieľala zhoršená bilancia služieb a bilancia bežných transferov. Naopak, bilancia výnosov bola lepšia a deficit obchodnej bilancie sa takmer nezmenil. Kapitálový a finančný účet platobnej bilancie skončil prebytkom, aj keď nižším ako v minulom roku, pri zmenenej štruktúre prílevu finančných tokov. Rozhodujúcu úlohu v príleve kapitálu v roku 2008 zohrali priame a portfóliové investície, ktoré boli sprevádzané výrazne nižším medziročným prílevom krátkodobého kapitálu, ktorý dominoval v roku 2007. Z pohľadu financovania deficitu bežného účtu sa tak štruktúra kapitálového a finančného účtu v porovnaní s minulým rokom zlepšila, keď celý deficit bol krytý prílevom iných ako krátkodobých zdrojov.

V oblasti úrokovej politiky vzhľadom na očakávané prijatie eura Národná banka Slovenska nasledovala rozhodnutia menovej politiky Európskej centrálnej banky od októbra 2008 a trikrát znížila základnú sadzbu spolu o 175 bazických bodov na 2,5 %. Úrokové sadzby na peňažnom trhu sa pohybovali na Slovensku zhruba v súlade s kľúčovou úrokovou sadzbou centrálnej banky. V dôsledku nadbytočnej likvidity v slovenskom bankovom sektore boli sadzby na peňažnom trhu v posledných mesiacoch roka 2008 nižšie ako sadzby v eurozóne. Dlhodobé výnosy štátnych dlhopisov sa v posledných rokoch znížili, a to v dôsledku silnej dôvery trhu v hospodársky vývoj na Slovensku.

Prenos znížených kľúčových úrokových sadzieb prostredníctvom trhových sadzieb do klientskych úrokových sadzieb z úverov, ako i vkladov bol iba veľmi mierny. S najväčšou intenzitou sa prejavil v poklese klientskych sadzieb z úverov a z vkladov nefinančných spoločností. Na rozdiel od nefinančných spoločností, úročenie vkladov a ani úverov domácností nereagovalo na pokles kľúčových a trhových sadzieb. Úročenie

vkladov domácností sa neznížilo najmä v dôsledku marketingových akcií spojených so získavaním klientov pri zmene meny na euro. Úročenie úverov domácností malo počas roka prevažne rastúcu tendenciu, s výnimkou úrokových mier z prečerpaní bežných účtov. V rámci úverov domácností sa znížilo úročenie úverov stavebných sporiteľní, ktorých produkty nie sú vo veľkom rozsahu naviazané na finančný trh.

Aj v roku 2008 pokračoval rast úverových aktivít. K rastu úverov prispievali hlavne úvery domácnostiam a v prvej polovici roka aj úvery nefinančným spoločnostiam. Podobne ako v predchádzajúcich rokoch, aj v roku 2008 domácnosti využívali úverové zdroje hlavne na dlhodobé investície. Z účelového hľadiska aj naďalej dominovali úvery na bývanie. Výraznejšie ako v minulom roku rástli spotrebiteľské a ostatné úvery, ktoré predstavovali jeden zo zdrojov rastu konečnej spotreby domácností. Ich podiel na konečnej spotrebe domácností sa zvyšoval a od konca roka 2007 vzrástol o 1,1 percentuálneho bodu na 10,8 %. V porovnaní s eurozónou a ostatnými krajinami V4 je tento podiel najnižší. Vývoj pohľadávok v sektore nefinančných spoločností bol menej dynamický ako v sektore domácností. Tento vývoj bol spôsobený nižšou ochotou podnikov zadlžovať sa v čase finančnej krízy a tiež nižšou ponukou bánk v dôsledku sprísnenia úverových štandardov.

1. VONKAJŠIE EKONOMICKÉ PROSTREDIE

1.1 Globálne trendy vývoja produkcie a cien

Globálny ekonomický vývoj v roku 2008 bol výrazne ovplyvnený finančnou krízou, ktorá súvisela s vývojom reálného trhu v USA v roku 2007. Nepriaznivý vývoj z USA v roku 2007 sa preniesol do roku 2008, kedy došlo k jeho prehĺbeniu a prenosu na globálnu ekonomiku s výrazným dopadom na reálnu ekonomickú aktivitu. Kým v prvých troch štvrtrokoch mala finančná kríza výrazný dopad na vyspelé ekonomiky, krajiny rozvíjajúcich sa ekonomík zostávali vďaka silnému domácemu dopytu relatívne rezistentné voči kríze. Vďaka tomu si globálna ekonomická aktivita udržiavala relatívne silnú úroveň. Výrazné prehĺbenie finančnej krízy na začiatku štvrtého štvrtroka však výrazne zasiahlo práve krajiny rozvíjajúcich sa ekonomík. V dôsledku tohto vývoja došlo ku globálnej synchronizácii hospodárskeho cyklu, keď všetky krajiny zaznamenávajú ekonomické spomalenie. Medziročný rast svetovej ekonomiky sa v roku 2008 výrazne spomalil na 3,8 % oproti 5,2 % v roku 2007. Najvýraznejšie spomalenie zaznamenali vyspelé ekonomiky. Kým v roku 2007 sa kríza vo vyspelých ekonomikách dotýkala najmä finančných inštitúcií, v roku 2008 došlo k jej prenosu aj na nefinančné inštitúcie a reálnu ekonomickú aktivitu. Problémy finančného sektora viedli k preceňovaniu rizík, turbulenciám na finančných trhoch a sprísňovaniu úverových podmienok. Rovnako vysoké ceny komodít v prvej polovici roka 2008 prispievali vo vyspelých ekonomikách k spomaľovaniu ich ekonomickej aktivity. Po výraznom prehĺbení finančnej krízy v poslednom štvrtroku 2008 však došlo ku globálnemu sprísneniu úverových podmienok, k výraznému obmedzeniu kapitálových tokov, k zvýšeniu nákladov na externé financovanie a zhoršeniu podnikateľskej a spotrebiteľskej dôvery. Najvýraznejšie boli týmto vývojom zasiahnuté krajiny rozvíjajúcich sa ekonomík, kde došlo k depreciiácii ich mien a signifikantnému spomaleniu ekonomického rastu v dôsledku výrazného poklesu exportu.

Svetová produkcia	(medziročný rast v %)		
	2006	2007	2008
Svetová produkcia	5,0	5,2	3,2
Vyspelé ekonomiky	3,0	2,7	0,9
USA	2,9	2,0	1,1
Japonsko	2,4	2,4	-0,6
Eurozóna	2,8	2,6	0,9
Rozvíjajúce sa ázijské krajiny	9,6	10,6	7,7
Čína	11,1	13,0	9,0
India	9,7	9,3	7,3
Rusko	7,4	8,1	5,6
Stredná a Latinská Amerika	5,5	5,7	4,2
Brazília	3,8	5,7	5,1
Blízky východ	5,8	6,3	5,9

Zdroj: World Economic Outlook, IMF, apríl 2009, Eurostat.

V roku 2008 v dôsledku spomalenia globálnej ekonomickej aktivity došlo k zníženiu dynamiky rastu zahranično-obchodnej výmeny, keď jej medziročný rast v roku 2008 dosiahol 4,1 % oproti 7,2 % z roku 2007. Najvýraznejšie spomalenie dosiahli importy vo vyspelých ekonomikách, čo malo následný dopad na exporty rozvíjajúcich sa ekonomík. V prvých troch štvrtrokoch bolo spomalenie zahranično-obchodnej výmeny čiastočne

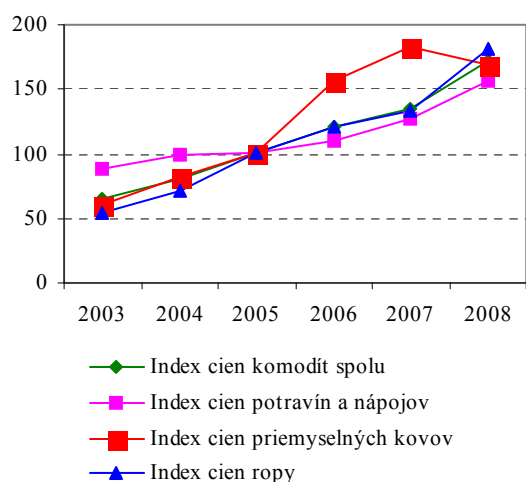

kompenzované rastom obchodu medzi rozvíjajúcimi sa ekonomikami predovšetkým však vďaka vzájomnému intraregionálnemu obchodu krajín juhovýchodnej Ázie. V dôsledku prehĺbenia finančnej krízy na začiatku štvrtého štvrťroku však došlo aj v tomto regióne k výraznému poklesu dynamiky rastu zahraničného obchodu.

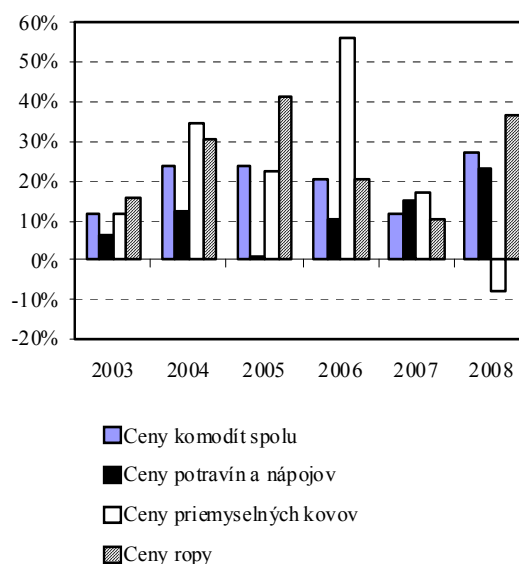
Cenový vývoj v roku 2008 bol výrazne volatilný, keď v prvej polovici roka sa prejavovali výrazné inflačné tlaky v dôsledku rastu cien ropy a agrokomodít. V druhej polovici roka po prehĺbení finančnej krízy došlo k opačnému vývoju, keď sa inflácia výrazne spomalila a v niektorých krajinách ku koncu roka vznikali obavy z deflácie. Priemerná ročná inflácia za rok 2008 dosiahla 3,5 % oproti 2,1 % v roku 2007. Medziročná inflácia ku koncu roka 2008 dosiahla 5,9 % oproti 5,0 % v roku 2007.

Vývoj cien ropy bol v priebehu roka 2008 volatilný a výrazne poznačený globálnym ekonomickým vývojom. V prvej polovici roka dosahovali ceny ropy svoje maximálne historické hodnoty s maximom v júli 144 USD/barel. Tento vývoj bol zapríčinený silným dopytom zo strany ázijských rozvíjajúcich sa ekonomik, zatiaľ čo v krajinách OECD v dôsledku vysokých cien ropy a spomaleniu hospodárskeho rastu dopyt po rope klesal. V druhej polovici roka po prehĺbení finančnej krízy došlo k prudkému poklesu cien ropy, keď v decembri zaznamenala svoju minimálnu hodnotu na úrovni 35,82 USD/barel. K poklesu dopytu v druhom polroku dochádzalo už nielen v krajinách OECD, ale aj v rozvíjajúcich sa ekonomikách, ktoré boli výrazne zasiahnuté globálnou krízou. Priemerná cena ropy v roku 2008 bola 97 USD/barel. Oproti priemernej cene v roku 2007, keď jej úroveň dosiahla 72,8 USD/barel, tak vzrástla o 33 %. Napriek tomu však v porovnaní so začiatkom roka spotová cena ropy na burze na konci roka 2008 klesla o 37 %.

Index vývoja cien (ceny v USD)

Medziročná zmena cien komodít

Zdroj: World Economic Outlook, IMF, apríl 2009. Poznámka: 2005=100

Podobne ako cena ropy sa vyvíjali aj ceny kovov, farebných kovov a agrokodit. Ich vývoj bol rovnako volatilný a ovplyvnený globálnym hospodárskym vývojom. Kým v prvej polovici roka bol ich rast zapríčinený najmä silným dopytom zo strany ázijských rozvíjajúcich sa ekonomík, v druhom polroku po zintenzívnení finančnej krízy zaznamenali výrazný pokles v dôsledku prehĺbenia obáv z ďalšieho ekonomického vývoja svetovej ekonomiky. Najvýraznejší rast v prvom polroku zaznamenali ceny agrokodit, ktoré výrazne prispievali k rastu inflácie najmä v rozvíjajúcich sa ekonomikách. V druhom a treťom štvrtroku však v dôsledku spomalenia ekonomického rastu, ale taktiež aj lepšej úrody než sa čakalo, začali ceny agrokodit klesať. Rovnako aj ceny kovov a farebných kovov zaznamenávali v prvom polroku rast cien s ich kulmináciou začiatkom júla 2008. Avšak v dôsledku obáv z ďalšieho ekonomického vývoja zaznamenali v druhom polroku 2008 výraznejší pokles cien ako agrokodity.

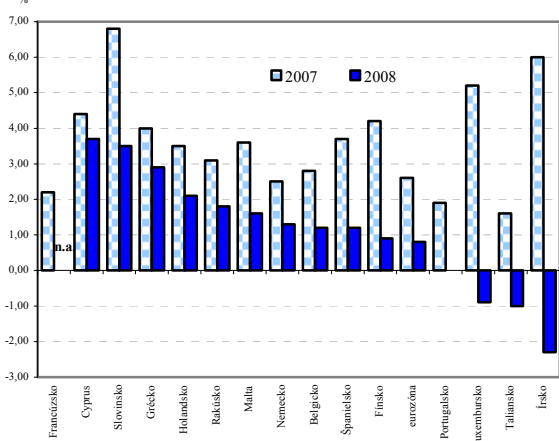
Kurzový vývoj vo svete bol poznačený krízou na finančných trhoch, keď v prvej polovici roka 2008 euro posilňovalo voči hlavným svetovým menám. V druhej polovici roka došlo k divergentnému vývoju, keď euro začalo výrazne oslabovať voči ostatným menám, avšak v závere roka euro dosiahlo približne rovnakú úroveň výmenných kurzov voči ostatným svetovým menám ako na začiatku roka. Euro depreciovalo voči americkému doláru, japonskému jenu, čínskemu renminbi a švajčiarskemu franku. Apreciovalo len voči britskej libe. Najvýraznejšie depreciovalo euro voči japonskému jenu, najmä v druhej polovici roka 2008, keď v dôsledku prehĺbenia finančnej krízy došlo k obmedzeniu „carry trade“ obchodov. Podobný vývoj zaznamenávalo euro aj voči americkému doláru, čínskemu renminbi a švajčiarskemu franku keď v prvej polovici roka 2008 euro voči týmto menám apreciovalo. V druhej polovici roka po prehĺbení finančnej krízy začalo euro výrazne depreciovať, avšak v závere roka 2008 došlo k miernej korekcii a euro posilnilo. Vývoj devízových kurzov bol v roku 2008 ovplyvnený finančnou krízou a obavami z globálnej recesie.

1.2 Hospodársky vývoj v eurozóne

Hoci hospodárstvo eurozóny v prvom štvrtroku 2008 vzrástlo, v ďalších štvrtrokoch bol zaznamenaný pokles, ktorý sa prehĺbil najmä v závere roka. V porovnaní s rokom 2007 (2,6 %) sa hospodársky rast eurozóny v roku 2008 výrazne spomalil a dosiahol úroveň 0,8 %. Tento vývoj bol ovplyvnený prudkým znížením hospodárskej aktivity v dôsledku oslabovania domáceho dopytu, ako aj výrazného globálneho spomalenia. Prejavilo sa to predovšetkým v závere roka, ktorý bol poznačený ďalším poklesom ekonomiky a obnovenými turbulenciami na finančných trhoch. Následne sa to odrazilo nielen v poklese spotreby, ale aj v zápornom príspevku čistého exportu, keď v poslednom štvrtroku pokles vývozu prevyšoval zníženie dovozov. Uvedený vývoj sa prejavil aj v zhoršovaní vývoja nezamestnanosti, ktorá narástla z historicky najnižších hodnôt v decembri 2007 (7,2 %) na 8,1 % v decembri 2008.

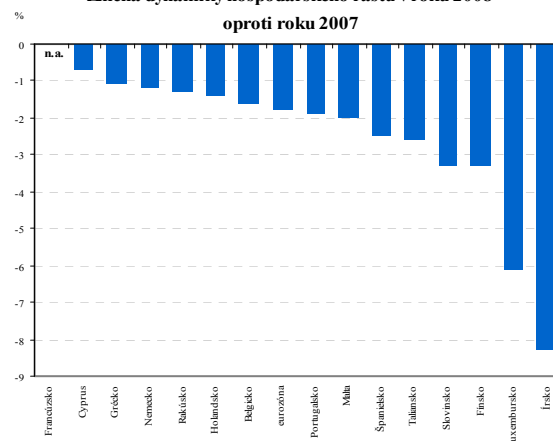

Rast HDP v krajinách eurozóny v rokoch 2007 a 2008

Zdroj: Eurostat.

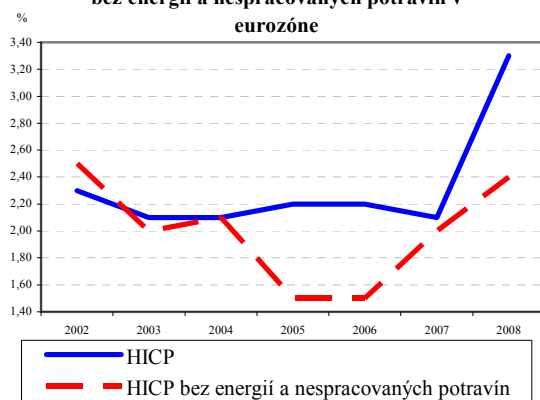
Zmena dynamiky hospodárskeho rastu v roku 2008 oproti roku 2007

Zdroj: Eurostat.

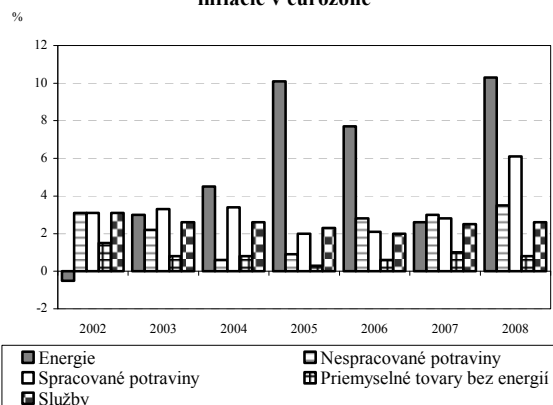
V roku 2008 dosiahla dynamika celkovej priemernej inflácie meranej HICP 3,3 %, čo bol výrazný nárast oproti predchádzajúcim dvom rokom, kedy sa inflácia pohybovala na úrovni 2,1 % resp. 2,2 %. V roku 2008 bola inflácia, tak ako v predchádzajúcom roku, do veľkej miery determinovaná vývojom cien komodít, prevažne energií a potravín. V prvom polroku konjunktúra svetového dopytu vytlačila svetové ceny komodít na veľmi vysokú úroveň, zatiaľ čo sa prudké spomalenie hospodárskej aktivity v druhej polovici roku výrazne premietlo do poklesu ich cien ku koncu roka 2008. Uvedený vývoj sa prejavil aj vo vývoji inflácie meranej HICP, keď ceny potravín a energií kulminovali v polovici roka. Celková inflácia tak dosiahla v júli svoje historické maximum (4 %). V druhom polroku tieto komponenty zaznamenali prudký pokles a následne došlo k spomaleniu inflácie, keď v decembri dosiahla úroveň 1,6 %. V porovnaní s decembrom 2007 (3,1 %) sa dynamika rastu HICP výrazne zmiernila. Inflácia meraná HICP bez energií a potravín (spracovaných aj nespracovaných) ostala viac-menej na tej istej úrovni ako v roku 2007 (2,0 %).

Vývoj celkovej inflácie HICP a HICP inflácie bez energií a nespracovaných potravín v eurozóne

Zdroj: Eurostat.

Medziročná zmena jednotlivých zložiek HICP inflácie v eurozóne

Zdroj: Eurostat.

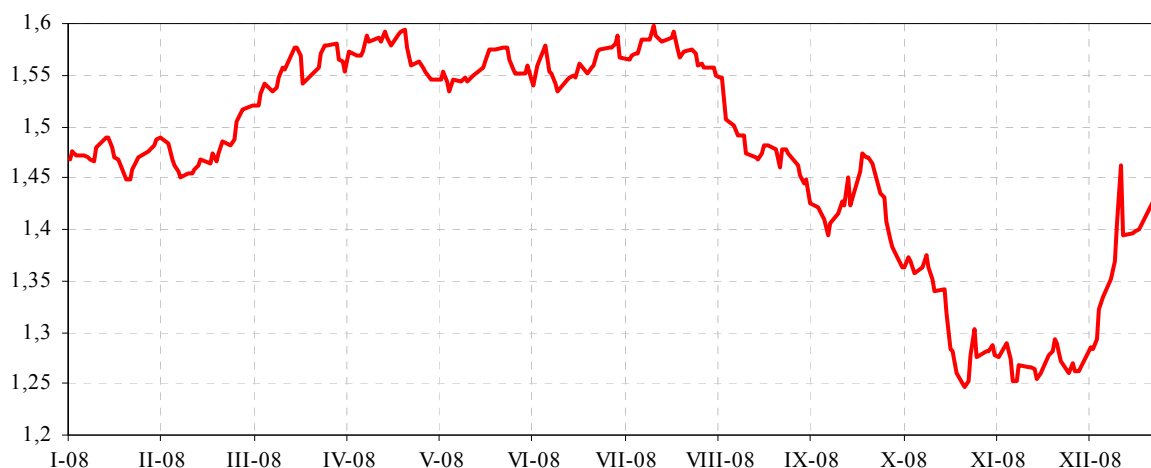
Medziročná miera rastu cien priemyselných výrobcov dosiahla v roku 2008 úroveň 5,9 % a v porovnaní s predchádzajúcim rokom (2,8 %) sa v dôsledku vývoja cien komodít viac

ako zdvojnásobila. V priebehu roku dosiahla medziročná miera rastu cien priemyselných výrobcov vrchol v júli (9,2 %) a následne aj v dôsledku celkového vývoja zaznamenala dynamika rastu spomalenie, pričom v decembri bola na úrovni 1,1 %.

V priebehu roka sa výmenný kurz eura znehodnotil vo vzťahu k americkému doláru o 5,2 %. Turbulencie na finančných trhoch, ktoré začali v auguste 2007 sa presunuli aj do vývoja na finančných trhoch v roku 2008. Na začiatku roka 2008 euro pokračovalo v apreciačnom trende z predchádzajúceho obdobia a po dosiahnutí historického maxima v apríli sa jeho úroveň až do augusta stabilizovala. Táto apreciácia bola dôsledkom očakávaní rozšírenia úrokového diferenciálu v prospech eurových aktív, nakoľko sa všeobecne predpokladalo, že eurozóna bude prebiehajúcou krízou zasiahnutá v menšej miere ako Spojené štáty americké. Avšak napriek tomu, že finančná kríza pochádzala z hypotekárneho trhu v USA, na základe údajov, ktoré boli v priebehu roka postupne zverejňované, bolo evidentné, že následne budú spomalením a neskôr i poklesom vo veľkej miere zasiahnuté aj ostatné svetové ekonomiky. Vzhľadom na uvedené fakty výmenný kurz eura voči americkému doláru zaznamenal prudkú depreciáciu a po troch mesiacoch sa euro dostalo približne na úroveň z polovice roka 2007. Prudká depreciácia eura bola primárne spojená s prehodnotením trhových očakávaní ohľadom vývoja eurozóny, nakoľko finančná kríza sa prehlbovala a začala naberať globálny rozmer. Taktiež nárast neistoty, ako aj averzie voči riziku mali veľký vplyv na vývoj výmenného kurzu eura voči doláru, ako aj ostatným svetovým menám. Popritom vznikla situácia nedostatku dolárovej likvidity, vďaka ktorej bola zaznamenaná značná repatriácia zahraničných investícií, ako aj spoločné reakcie centrálnych bánk. Avšak v decembri euro zaznamenalo po jeseňnej depreciácii silný vzostup, nakoľko vplyv na jeseň zavedených necyklických a zároveň dočasných opatrení na podporu dolára vyprchal a devízové trhy sa opätovne zamerali na výhľad vývoja hospodárskeho rastu a úrokových diferenciálov v rámci hlavných ekonomických oblastí.

Vývoj výmenného kurzu USD/EUR v roku 2008

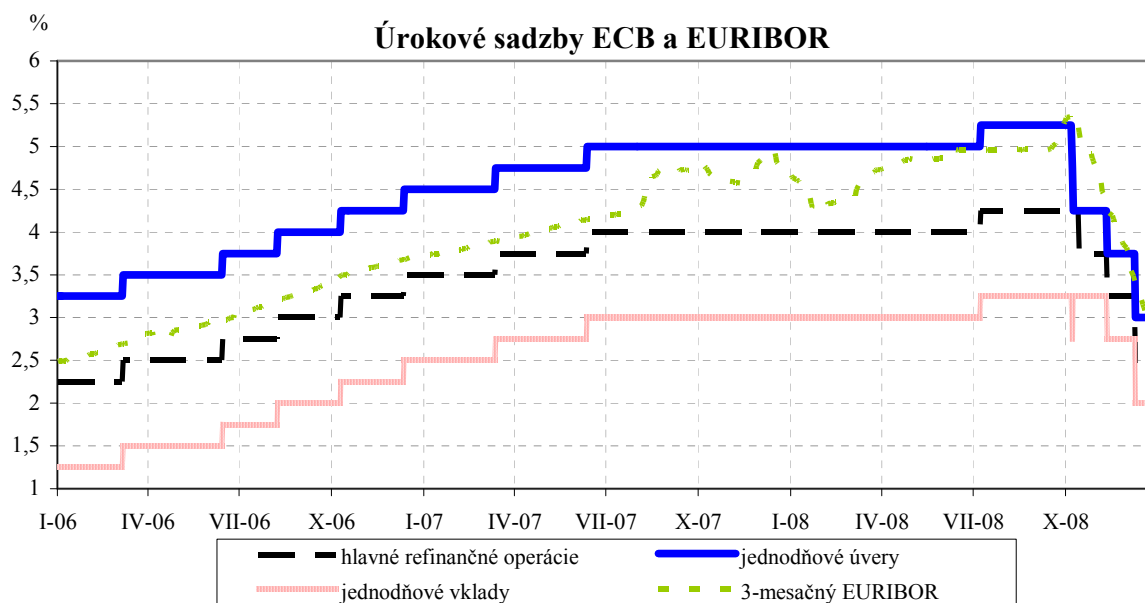

Zdroj: ECB.

V priebehu roka 2008 vykonávala ECB menovú politiku v prostredí prebiehajúcej finančnej krízy, ktorá začala v auguste 2007. Vzhľadom na vysokú neistotu vyvolanú turbulenciami na finančných trhoch Riadiaca rada ECB zvýšila kľúčové úrokové sadzby v júli o 25 bázických bodov a následne ich v poslednom štvrtroku v troch krokoch znížila o 175 bázických bodov. Vývoj kľúčových úrokových sadzieb ECB v roku 2008 odrážal

vývoj rizika ovplyvňujúceho cenovú stabilitu v strednodobom horizonte. V prvej polovici roka bol jedným z najvýznamnejších rizikových faktorov vývoj cien komodít na medzinárodných trhoch a následne to bol vplyv finančných turbulencií, ktorý sa zintenzívil v septembri 2008. Riadiaca rada ECB reagovala na túto situáciu zavedením viacerých dočasných zmien týkajúcich sa riadenia likvidity, ktoré boli zamerané na posilnenie jej úlohy sprostredkovateľa, ako aj na upokojenie trhov, ktoré sa obávali rizika nedostatku likvidity. Bol rozšírený zoznam kolaterálov, ktoré môžu byť použité pri refinančných obchodoch s ECB, taktiež boli zavedené nástroje na dodávanie dlhodobejšej likvidity. Zároveň boli predstavené nástroje na zabezpečenie dostatočnej likvidity denominovanej v amerických dolároch a švajčiarskych frankoch na trhoch eurozóny. Špecifickým krokom bolo októbrové zúženie koridoru automatickým operáciám z 200 na 100 bázičných bodov okolo sadzby hlavného refinančného obchodu.

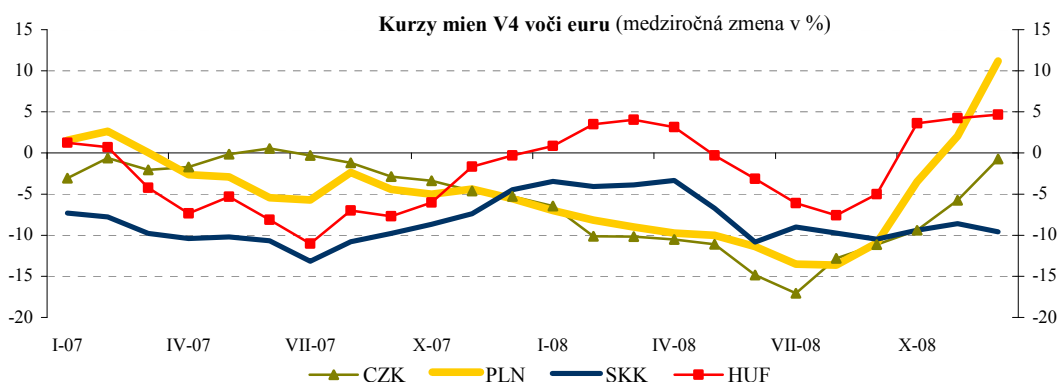

Zdroj: ECB.

1.3 Ekonomický vývoj v Českej republike, Poľsku a Maďarsku

V roku 2008 došlo k spomaleniu rastu všetkých troch ekonomík – Česka, Poľska a Maďarska. Nižší hospodársky rast bol výsledkom prehlbujúcej sa finančnej a hospodárskej krízy spojenjej s nižším zahraničným ale aj domácim dopytom. Cenový rast sa v Maďarsku spomalil, v ČR a Poľsku najmä vplyvom administratívnych zásahov došlo k nárastu priemernej ročnej inflácie. Inflácia sa vo všetkých krajinách v závere roka dostala do tolerančného pásma odchýlky od inflačného cieľa jednotlivých centrálnych bánk. V prvom polroku 2008 menové kurzy voči euru posilňovali, v druhom polroku v dôsledku nárastu rizikovej averzie najmä po páde Lehman Brothers kurzy depreciovali. V priebehu roka dochádzalo zo strany centrálnych bánk v regióne k postupnému zvyšovaniu úrokových sadzieb, po odznení inflačných tlakov a prehlbení finančnej krízy centrálné banky úrokové sadzby znižovali.

Zdroj: Eurostat, výpočet NBS.

Poznámka: Záporné hodnoty znamenajú apreciaciu.

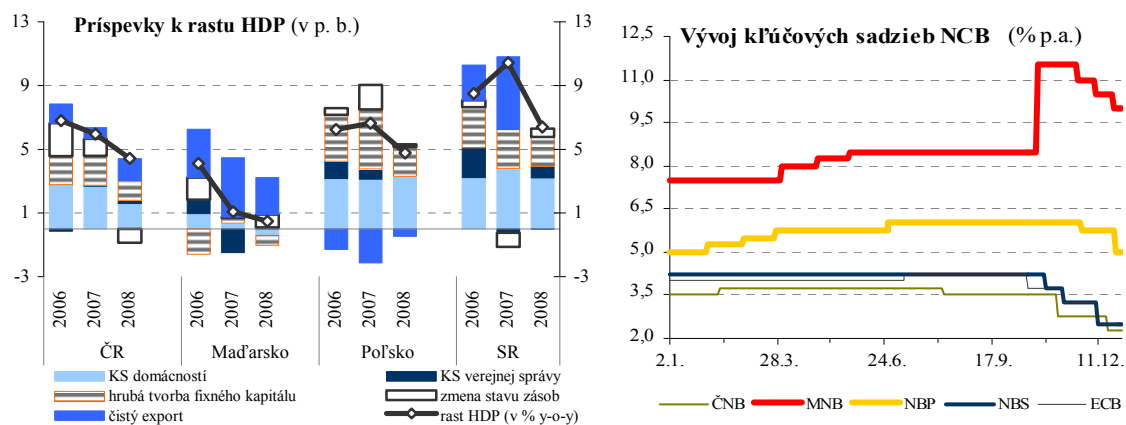
Rast hospodárstva v **Českej republike** sa v porovnaní s rokom 2007 spomalil o 1,6 p. b. na 4,4 %, keď mierny nárast zaznamenala iba spotreba vládneho sektora. Na nižšom raste sa podieľalo predovšetkým spomalenie spotreby domácností, tvorba investícií a záporný príspevok zásob k HDP. Spomalenie zahraničného dopytu v dôsledku celosvetovej krízy sa v zahraničnom obchode začalo prejavovať od druhého polroku 2008 nižšími dynamikami exportu a importu. Príspevok čistého exportu na raste HDP však celkovo vzrástol. Miera nezamestnanosti sa v porovnaní s rokom 2007 znížila o 0,9 p. b. na 4,4 %.

Priemerná inflácia sa v roku 2008 zrýchlila o 3,3 p. b. a dosiahla tak úroveň 6,3 %. Na vyššom cenovom raste sa prejavili najmä administratívne opatrenia zavedené v januári 2008, predovšetkým zvýšenie nižšej sadzby DPH, spotrebných daní a zavedenie poplatkov v zdravotníctve. Rast cien potravín a energií pokračoval aj v priebehu roka 2008. Vplyvom spomalenia globálneho dopytu v druhom polroku však dochádzalo k postupnému odznievaniu týchto inflačných tlakov a inflácia na konci roka v porovnaní s decembrom 2007 klesla o 2,2 p. b. na 3,3 %. V porovnaní s predchádzajúcim rokom došlo najmä k rastu cien spracovaných potravín, služieb a energií. Záporný príspevok k celkovej inflácii, rovnako ako v predchádzajúcich obdobiach, dosiahli priemyselné tovary bez energií, kde sa čiastočne prejavovalo medziročné posilňovanie koruny.

Zhodnocovanie kurzu českej koruny z roku 2007 pokračovalo aj v priebehu prvého polroka 2008, kedy najmä v druhom štvrtroku česká koruna prudko posilnila a patrila k najrýchlejšie apreciujúcim menám. Koruna podobne ako zlotý a čiastočne aj forint ťažila z napätej situácie na rozvinutých trhoch. Priaznivé domáce ukazovatele a stabilné prostredie robili z českej koruny relatívne bezpečnú investíciu. V druhom polroku, po rozšírení krízy na rozvíjajúce sa ekonomiky a následnom zvýšení rizikovej averzie, dochádzalo k pomerne rýchlemu oslabovaniu koruny. Depreciačný trend pretrvával až do konca roka 2008 a v porovnaní so záverom roka 2007 sa česká koruna voči euru oslabilo takmer o 1 %.

Česká národná banka menila počas roka 2008 úrokové sadzby trikrát. V úvode roka zvyšovala dvojtyždňovú repo sadzbu o 0,25 p. b. najmä z dôvodu rizika premietnutia vyššej inflácie do inflačných očakávaní. V druhom polroku ako prvá centrálna banka v regióne začala znižovať úrokové sadzby, kedy postupne v troch krokoch znížila svoju

referenčnú sadzbu o 1 p. b. na 2,25 %, najmä kvôli spomaľovaniu ekonomiky a následnému útlmu inflačných tlakov.

Zdroj: Eurostat, prepočet NBS.

Zdroj: NCB, ECB.

Rast HDP v **Maďarsku** sa opätovne spomalil, keď dosiahol 0,5 %, čo v porovnaní s rokom 2007 predstavovalo zmiernenie dynamiky o 0,6 p. b. V štvrtom štvrtroku navyše maďarská ekonomika medziročne dosiahla záporný rast. K výraznému zníženiu došlo v prípade príspevku čistého exportu, ktorý v minulých rokoch predstavoval dôležitú časť maďarského HDP. Záporný príspevok k rastu zaznamenala spotreba domácností a tvorba investícií. Významnou zložkou, ktorá v roku 2008 prispievala k rastu ekonomiky, bola tvorba zásob. Miera nezamestnanosti sa v Maďarsku (ako v jedinej krajine regiónu V4) zvýšila o 0,4 p. b. na 7,8 %.

Priemerná inflácia v roku 2008 dosiahla 6 %, čo oproti predchádzajúcemu roku predstavuje pokles o 1,9 p. b. Spomalenie rastu cenovej hladiny nastalo pri všetkých položkách s výnimkou spracovaných potravín. K rastu cien počas roka významne prispievali ceny služieb, energií a spracovaných potravín. Inflácia bola rovnako ako v ostatných krajinách z veľkej časti ovplyvňovaná globálnym zvyšovaním cien agrokomodít a energií. V druhom polroku však postupne dochádzalo k ich doznievaniu a inflácia najmä v poslednom štvrtroku 2008 klesala. Rast cenovej hladiny sa tak v decembri v porovnaní s koncom predchádzajúceho roka spomalil o 4 p. b. na 3,4 %.

Vývoj kurzu maďarského forintu bol v prvom štvrtroku 2008 v porovnaní s ostatnými menami odlišný a kurz vplyvom začínajúcej sa krízy na finančných trhoch deprecioval. Po februárovom zrušení fluktuatívneho pásma forintu zo strany centrálnej banky kurz postupne aprecioval až do konca tretieho štvrtroka. V závere roka vplyvom vyostrenia finančnej krízy, narastajúcej rizikovej averzie a udalostí na domácom finančnom trhu došlo k pomerne prudkému znehodnocovaniu maďarského forintu. V porovnaní s predchádzajúcim rokom 2007 sa forint oslabil o viac ako 5 %.

Magyar Nemzeti Bank počas roka 2008 menila kľúčové úrokové sadzby celkovo sedemkrát. V prvom polroku MNB pristúpila k sérii zvyšovania sadzieb z dôvodu tlmenia sekundárnych vplyvov relatívne vysokej inflácie a zabránenia nárastu inflačných očakávaní. S cieľom upokojiť situáciu na domácom trhu MNB zvýšila v októbri základnú úrokovú sadzbu o 3 p. b. na 11,5 %. Ku koncu roka 2008 vplyvom opätovného

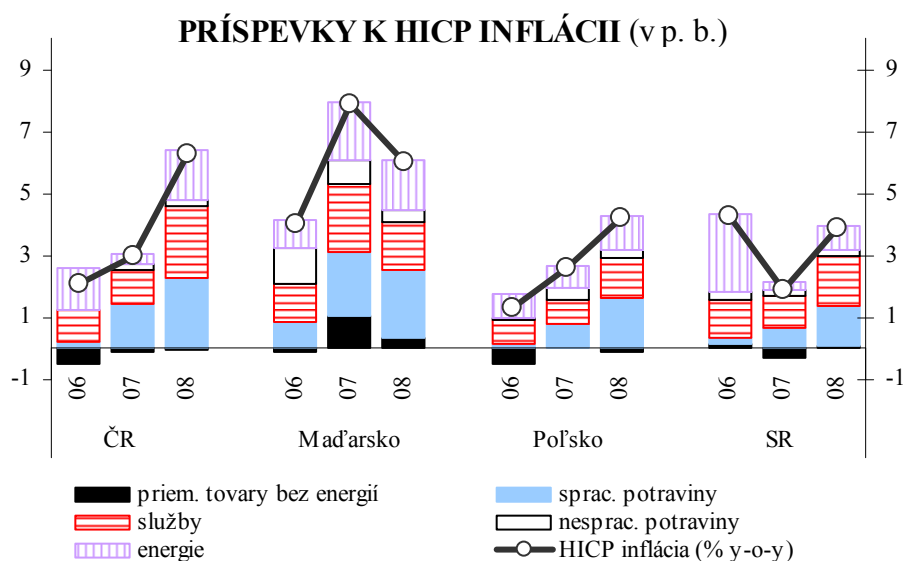
spomaľovania ekonomiky a uvoľnenia inflačných tlakov maďarská centrálna banka znížila úrokovú sadzbu celkovo trikrát o 1,5 p. b. na 10 %.

Poľská ekonomika sa v roku 2008 spomalila o 1,8 p. b. na 4,8 %. Výrazné pribrzdenie nastalo predovšetkým pri tvorbe fixných investícií, ktoré však aj naďalej spolu so spotrebou domácností predstavovali významnú časť HDP. Zároveň sa znížil negatívny príspevok čistého exportu zaznamenaný v minulých rokoch. V porovnaní s Českou republikou a Maďarskom poľská ekonomika dosiahla najvyšší rast v regióne. Nezamestnanosť sa v roku 2008 znížila o 2,5 p. b. na 7,1 %.

Cenový rast v Poľsku sa zrýchlil o 1,6 p. b. na 4,2 % predovšetkým kvôli zvýšeniu cien potravín ale aj služieb a energií, kde došlo začiatkom roka 2008 k administratívnym úpravám, podobne ako v ČR. V porovnaní s predchádzajúcim rokom 2007 sa naopak znížil príspevok nespracovaných potravín k inflácii a ceny priemyselných tovarov bez energií prispievali k rastu cenovej hladiny negatívne. Medziročná inflácia sa v decembri voči predchádzajúcemu roku znížila o 0,9 p. b. a dosiahla rovnako ako v ČR 3,3 %.

Vývoj kurzu poľského zlotého v prvom polroku, podobne ako v prípade českej koruny, ovplyvňovali pozitívne domáce fundamenty a zvyšovanie napätia v rozvinutých západných ekonomikách. K zvyšovaniu atraktivity zlotého taktiež prispievalo zvyšovanie úrokových sadzieb zo strany centrálnej banky. Začiatkom štvrtého štvrťroku po raste rizikovej averzie a zhoršení sentimentu v regióne poľský zlotý relatívne prudko oslaboval. V porovnaní so záverom roka 2007 sa kurz znehodnotil takmer o 16 %, čo bolo najviac spomedzi ostatných krajín v regióne.

Narodowy Bank Polski menila v roku 2008 úrokové sadzby celkovo šesťkrát. Kvôli pretrvávajúcej vysokej inflácii, rýchlejšiemu rastu miezd v porovnaní s produktivitou práce, ako aj kvôli obavám z procyklického dopadu štátneho rozpočtu na ekonomiku NBP v prvej polovici roka zvýšila referenčnú úrokovú sadzbu v štyroch krokoch o 1 p. b. na 6 %. V závere roka vplyvom spomalenia ekonomiky a nižšej inflácie NBP pristúpila k znižovaniu úrokových sadzieb na 5 %.

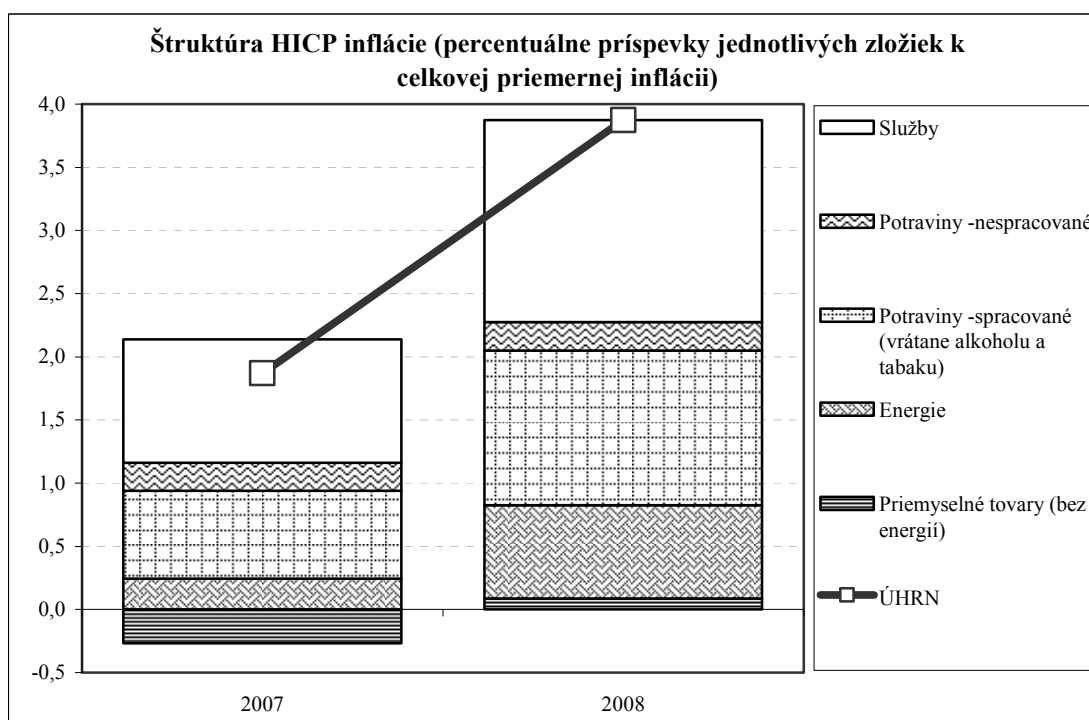
2. VÝVOJ EKONOMIKY

2.1 Vývoj cien

2.1.1. Spotrebiteľské ceny

Inflácia meraná harmonizovaným indexom spotrebiteľských cien (HICP)

Inflácia, meraná harmonizovaným indexom spotrebiteľských cien, sa v decembri 2008 medziročne zvýšila o 3,5 %, čo v porovnaní s koncom roka 2007 predstavovalo zrýchlenie o 1,0 percentuálny bod. V priemere za rok 2008 dosiahla inflácia hodnotu 3,9 % (v roku 2007 hodnotu 1,9 %) pri raste cien tovarov o 3,5 % a cien služieb o 4,8 %. Medziročná miera jadrovej inflácie (úhrn bez energií a nespracovaných potravín) dosiahla v roku 2008 priemernú hodnotu 3,9 % a bola o 2,0 percentuálne body vyššia ako v predchádzajúcom roku.

Zdroj: ŠÚ SR a prepočet NBS.

Vonkajšie faktory boli určujúcimi pri cenovom vývoji v roku 2008, keď domáca cenová hladina bola ovplyvnená vývojom svetových cien energetických (ropa), ale aj poľnohospodárskych komodít. Vývoj týchto komodít sa prejavil aj v inflácii vo forme úprav regulovaných cien, cien pohonných látok, ako aj vo vývoji spracovaných aj nespracovaných potravín. V cenách spracovaných potravín sa prejavila aj zmena nepriamych daní na cigarety.

Národná banka Slovenska si v decembri 2004 v Menovom programe na roky 2005-2008 zadefinovala výkon menovej politiky ako inflačné celenie v podmienkach ERM II. Základnou kotvou menovej politiky sa stalo stanovenie hodnoty pre vývoj inflácie. Hodnota medziročnej inflácie k decembru 2008 bola určená na úrovni pod 2 %, pričom

aktuálna hodnota bola na konci roka o 1,5 percentuálneho bodu nad stanoveným cieľom. Prekročenie stanoveného cieľa bolo spôsobené faktormi mimo vplyvu menovej politiky, a to globálnym zvyšovaním cien potravinárskych a energetických komodít, čo sa prejavilo predovšetkým v prvých troch štvrtrokoch 2008 v spotrebiteľských cenách potravín a energií (teplo a pohonné látky).

Tovary

Ceny energií, ako aj ceny potravín (spracovaných, ako aj nespracovaných) predstavovali v roku 2008 dynamizujúci prvok v cenách tovarov. Zrýchľujúca sa dynamika cien energií v priemere z 1,3 % v roku 2007 na 4,5 % v roku 2008, bola odrazom vývoja cien pohonných hmôt a cien tepla. Na ceny tepla vplýval vývoj cien zemného plynu na svetových trhoch. Ceny pohonných látok zaznamenali v roku 2008 priemerný rast 6,4 %, pričom v roku 2007 to bol priemerný medziročný pokles o 4,9 %. Rastúci trend cien agro-komodít z konca roka 2007 a začiatku roka 2008 sa prejavil na vývoji cien potravín. Ceny potravín boli v priemere vyššie o 6,4 % pri raste cien spracovaných potravín o 8,0 % a raste cien nespracovaných potravín o 3,0 %. V cenách spracovaných potravín sa prejavilo aj zvyšovanie spotrebných daní na cigarety, ktoré sa zvýšili od januára 2008, ale vzhľadom na výrazné predzásobenie sa ich zvýšenie začalo v spotrebiteľských cenách prejavovať až od októbra. Ceny priemyselných tovarov bez energií sa v priemere za rok 2008 zvýšili o 0,4 %, pričom ich pokles dosiahol v roku 2007 1,1 % (ten však bol ovplyvnený znížením DPH na lieky, ako aj metodickými zmenami v spotrebnom koši v oblasti farmaceutických výrobkov). V rámci tohto subagregátu sa na jednej strane najviac zvyšovali ceny priemyselných tovarov krátkodobej spotreby (v priemere o 2,7 %), na druhej strane priemyselné tovary dlhodobej spotreby boli lacnejšie v priemere o 4,6 %.

Služby

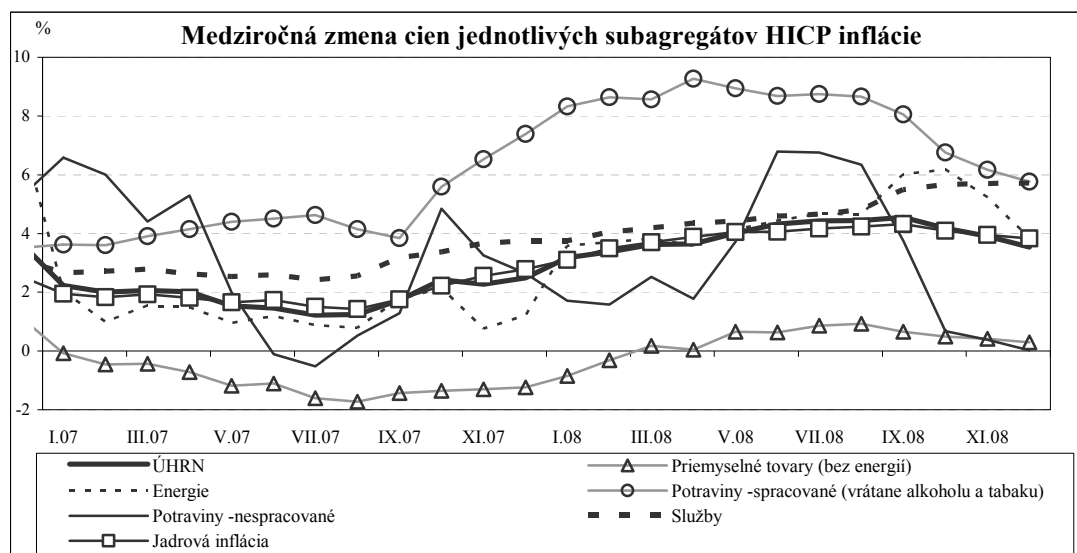
Ceny služieb zaznamenali v roku 2008 priemernú dynamiku 4,8 %, čo v porovnaní s rokom 2007 (2,9 %) znamená zrýchlenie tempa rastu. V cenách služieb dosiahli najdynamickejší rast ceny služieb zubných lekárov, reštaurácií (vplyv cien potravín), ako aj cien v doprave (osobná autobusová doprava, autoškoly). Dynamika cien týchto služieb sa výraznejšie zvýšila v druhej polovici roka 2008. V rámci služieb jedinou kategóriou, ktorá zaznamenala pokles (o 0,8 %), boli ceny poštových a telekomunikačných služieb.

Vývoj spotrebiteľských cien na báze HICP (priemer za obdobie) (medziročná zmena v %)

	dec. 2007	priemer 2007	2008					priemer
			mar.	jún	sep.	dec.		
Úhrn	2,3	1,9	3,4	4,0	4,5	3,9	3,9	
Tovary	1,6	1,4	3,0	3,8	4,2	3,0	3,5	
Priemyselné tovary	-0,4	0,0	1,3	1,9	2,5	2,2	2,0	
Priemyselné tovary bez energií	-1,3	-1,1	-0,3	0,4	0,8	0,4	0,4	
Energie	0,8	1,3	3,7	4,1	5,1	5,1	4,5	
Potraviny	5,5	4,1	6,3	7,3	7,6	4,3	6,4	
Potraviny - spracované (vrátane alkoholu a tabaku)	6,5	4,7	8,5	9,0	8,5	6,2	8,0	
Potraviny - nespracované	3,3	3,0	1,9	4,1	5,6	0,4	3,0	
Služby	3,7	2,9	4,0	4,5	5,0	5,7	4,8	
Jadrová inflácia (úhrn bez energií a nespracovaných potravín)	2,6	1,9	3,4	4,0	4,2	4,0	3,9	
Úhrn bez energií	2,6	2,0	3,3	4,0	4,4	3,6	3,8	

Zdroj: Prepočty NBS z podkladov ŠÚ SR.

Zdroj: ŠÚ SR.

2.1.2 Ceny výrobcov

Vývoj cien výrobcov bol v roku 2008 ovplyvnený turbulenciami cien na svetových trhoch hlavne s ropou a potravinovými produktmi. Ceny ropy po ich kulminovaní v júli 2008 sa začali prudko znižovať. Na vývoji cien priemyselných výrobcov sa až do októbra 2008 prejavoval tlmiaci efekt zhodnocovania kurzu slovenskej koruny hlavne voči USD. Rast cien poľnohospodárskych výrobkov kulminoval v júli 2008 a po následnom spomaľovaní došlo od septembra k ich medziročnému poklesu. Dôsledkom vplyvu uvedených faktorov došlo v porovnaní s rokom 2007 k výraznému zrýchleniu dynamiky cien priemyselných výrobcov a k miernemu spomaľeniu úhrnného medziročného rastu cien poľnohospodárskych výrobkov. Ceny stavebných prác rástli v roku 2008 na medziročnej báze v priemere rýchlejšie ako v roku 2007, ale ceny stavebných materiálov rástli pomalšie ako pred rokom.

Ceny priemyselných výrobcov

Podstatne rýchlejší medziročný rast cien priemyselných výrobcov bol v roku 2008 v porovnaní s predchádzajúcim rokom spôsobený hlavne výrazným medziročným zrýchlením rastu cien energií (v priemere o vyše 7 percentuálnych bodov na 11,6 %). Aj medziročná dynamika cien produktov priemyselnej výroby sa v roku 2008 v porovnaní s predchádzajúcim rokom zrýchliła. Ceny nerastných surovín prešli od poklesu počas posledných ôsmich mesiacov roku 2007 do stupňujúceho sa rastu počas celého roku 2008. Vzhľadom na ich malú váhu však len mierne prispeli k celkovému zrýchleniu medziročného rastu cien priemyselných výrobcov.

Priemerný medziročný vývoj cien výrobcov* (%)

	2007	2008				rok
		1.Q	2.Q	3.Q	4.Q	
Ceny priemyselných výrobcov	1,8	4,9	6,1	6,6	6,7	6,1
ceny nerastných surovín	-2,2	7,5	12,9	18,5	28,4	16,8
ceny produktov priem. výroby	0,2	2,9	3,1	2,4	-0,6	2,0
ceny energií	4,2	7,7	10,1	12,1	16,4	11,6
ceny vodného a stočného	-0,1	2,4	6,9	7,1	7,3	5,9
Ceny stavebných prác	4,0	4,7	5,7	6,3	5,7	5,6
Ceny stavebných materiálov	5,6	4,2	5,0	2,6	1,3	3,3
Ceny poľnohosp. výrobkov	5,4	13,1	13,8	8,9	-12,4	4,1
ceny rastlinných výrobkov	24,0	44,0	45,9	13,2	-26,1	1,6
ceny živočíšnych výrobkov	-2,0	6,8	9,8	5,8	-0,9	5,3

* Údaje sú uvedené podľa zrevidovanej klasifikácie ekonomických činností SK NACE Rev. 2.

Zdroj: ŠÚ SR.

Zrýchlenie rastu cien energií ovplyvnil v roku 2008 vývoj takmer všetkých zložiek. Len priemerná ročná dynamika cien výroby a rozvodu pary a teplej vody spomalila v roku 2008 oproti predchádzajúcemu roku o 0,7 percentuálneho bodu na 6,6 %, aj keď v posledných dvoch mesiacoch zaznamenala dvojciferný rast. Najvýraznejšie medziročne vzrástli v priemere za rok ceny výroby plynu a distribúcie plyných palív potrubím (o 20,6 percentuálneho bodu na 17,0 %). Ceny výroby a distribúcie elektriny medziročne vzrástli v priemere o 1,1 percentuálneho bodu na 10,1 %.

Zrýchlenie medziročnej dynamiky cien produktov priemyselnej výroby v roku 2008 o 1,8 percentuálneho bodu v priemere na 2,0 % bolo výsledkom hlavne výrazného rastu cien rafinovaných ropných produktov v priemere o 19,2 % (pred rokom poklesli o -7,1 %). V roku 2008 medziročne vzrástli aj ceny potravinárskych výrobkov (v priemere o 6,3 %, kým pred rokom len o 3,9 %). Pomalšie ako v roku 2007 rástli v roku 2008 ceny chemických produktov, výrobkov z gumy a plastov a ceny výroby kovov a kovových konštrukcií. V roku 2008 sa mierne spomalil pokles cien dopravných prostriedkov (v priemere o -4,1 %, kým pred rokom o -5,1 %). Ceny elektrických zariadení v roku 2008 medziročne poklesli o -3,1 %, kým pred rokom vzrástli o 0,1 %.

Ceny stavebných prác

Dynamika cien stavebných prác sa v roku 2008 v porovnaní s predchádzajúcim rokom zrýchliła o 1,6 percentuálneho bodu v priemere na 5,6 %, kde rástli najmä ceny opráv a údržby stavebnej povahy (5,3 %) a ceny prác novej výstavby, modernizácií a rekonštrukcií budov a inžinierskych stavieb (5,7 %).

Rast cien materiálov a výrobkov spotrebovaných v stavebníctve (materiálov a výrobkov tuzemských priemyselných výrobcov) sa v roku 2008 oproti predchádzajúcemu roku v priemere spomalil (o 2,3 percentuálneho bodu na 3,3 %) a to vplyvom zníženia dynamiky cien materiálov použitých na opravy a údržbu stavebnej povahy (2,7 %) a cien materiálov v novej výstavbe, modernizáciách a rekonštrukciách (3,4 %).

Ceny poľnohospodárskych výrobkov

Ceny poľnohospodárskych výrobkov vzrástli v roku 2008 na medziročnej báze v priemere o 4,1 % (pred rokom rast o 5,4 %), čo bolo ovplyvnené hlavne pomalším rastom cien rastlinných výrobkov (v priemere o 1,6 %, kým pred rokom o 24,0 %). Ceny živočíšnych výrobkov medziročne vzrástli v priemere o 5,3 %, kým pred rokom poklesli o 2,0 %.

Výrazné medziročné spomalenie rastu cien rastlinnej produkcie súviselo najmä s postupným prechodom vysokého rastu do júna 2008, k následnému spomaľovaniu a značnému poklesu cien obilnín ku koncu roka (v decembri až -41,2 %).

Úhrnný medziročný rast cien živočíšnych výrobkov pôsobil predovšetkým rast cien surového kravského mlieka (7,7 %), jatočných ošípaných (3,5 %), jatočnej hydiny (6,0 %) a slepačích konzumných vajec (5,7 %). Na druhej strane poklesli ceny jatočného hovädzieho dobytku vrátane teliat (-0,7 %).

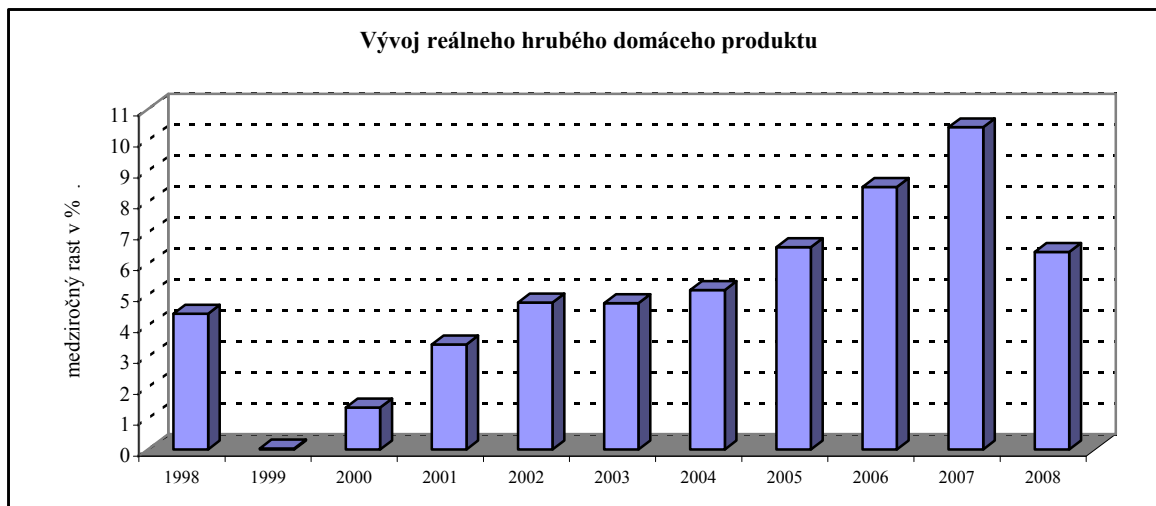
2.2 Hrubý domáci produkt

Hrubý domáci produkt (HDP) v roku 2008 podľa predbežného odhadu Štatistického úradu SR vzrástol medziročne o 6,4 % v stálych cenách. V porovnaní s rokom 2007 sa tempo ekonomického rastu spomalilo o 4,0 percentuálneho bodu.

Z hľadiska použitia vplýval na ekonomický rast v roku 2008 najmä rast domáceho dopytu. Z produkčného pohľadu k spomaleniu rastu HDP oproti roku 2007 prispel hlavne priemysel. Nominálny objem vytvoreného HDP predstavoval 2 028,4 mld. Sk (67,3 mld. €), čo bolo o 9,5 % viac ako pred rokom.

Z pohľadu jednotlivých štvrťrokov roku 2008 sa dynamika reálneho rastu ekonomiky postupne spomaľovala z 9,3 % v 1. štvrťroku až na 2,5 % v 4. štvrťroku.

Zdroj: ŠÚ SR.

Ponuková stránka HDP

Tvorbu HDP v roku 2008 pozitívne ovplyvnil vývoj pridanej hodnoty, ktorá vzrástla medziročne o 7,2 % v stálych cenách (pred rokom o 10,4 %), zatiaľ čo čisté dane z produktov (daň z pridanej hodnoty, spotrebná daň, daň z dovozu po očistení od subvencií) pôsobili tlmiaco (pokles o 0,6 %, v roku 2007 rast o 10,7 %).

Tvorba hrubého domáceho produktu a jeho zložiek (index, ROMR = 100, stále ceny)

	2007	2008				Rok
	Rok	1.Q	2.Q	3.Q	4.Q	
Hrubá produkcia	110,9	108,3	109,9	105,2	101,4	106,0
Medzispotreba	111,2	107,3	110,8	103,9	100,1	105,3
Pridaná hodnota	110,4	110,2	108,6	106,9	103,6	107,2
Čisté dane z produktov ¹⁾	110,7	99,9	101,7	103,7	93,7	99,4

1) Daň z pridanej hodnoty, spotrebná daň, daň z dovozu, mínus subvencie.

Zdroj: ŠÚ SR.

Rast pridanej hodnoty dosiahli v roku 2008 všetky odvetvia s výnimkou priemyslu, pričom vyšší reálny rast ako v roku 2007 zaznamenal obchod, hotely, reštaurácie, doprava a finančné sprostredkovanie a nehnuteľnosti.

Vývoj hrubého domáceho produktu podľa odvetví (index, ROMR = 100, stále ceny)

	2007	1.Q 08	2.Q 08	3.Q 08	4.Q 08	2008
Odvetvie ekonomickej činnosti	2006	1.Q 07	2.Q 07	3.Q 07	4.Q 07	2007
HDP	110,4	109,3	107,9	106,6	102,5	106,4
v tom:						
Pôdohospodárstvo	109,2	106,4	97,1	106,0	113,9	109,2
Priemysel	113,0	111,4	106,9	90,7	79,8	96,3
Stavebníctvo	107,8	107,3	106,6	108,7	129,3	114,0
Obchod, hotely a reštaurácie a doprava	114,1	116,2	113,6	119,4	118,8	117,0
Finančné sprostred. a nehnuteľnosti	104,2	105,5	107,2	116,8	111,6	110,5
Ver. správa, školstvo, zdravotníctvo a ostatné spoloč., soc. a osobné služby	108,2	106,3	108,0	107,8	104,8	106,7
Čisté dane z produktov ¹⁾	110,7	99,9	101,7	103,7	93,7	99,4

1) Daň z pridanej hodnoty, spotrebná daň, daň z dovozu, mínus subvencie.

Zdroj: ŠÚ SR.

Dopytová stránka HDP

Z hľadiska použitia vplýval na ekonomický rast v roku 2008 rast zahraničného i domáceho dopytu, pričom zahraničný dopyt vzrástol reálne o 3,2 %, čo v porovnaní s rokom 2007 predstavuje spomalenie o 10,6 percentuálneho bodu.

V rámci domáceho dopytu v roku 2008 najrýchlejšie rástol investičný dopyt (reálne o 6,8 %), čo bolo však o 1,9 percentuálneho bodu pomalšie ako v pred rokom. Dynamika spotrebnej zložky sa medziročne zrýchlila o 0,8 percentuálneho bodu na 5,7 %.

Vývoj hrubého domáceho produktu podľa použitia (index, ROMR = 100, stále ceny)

Ukazovateľ	2007	2008				rok
	rok	1.Q	2.Q	3.Q	4.Q	
Hrubý domáci produkt	110,4	109,3	107,9	106,6	102,5	106,4
Domáci dopyt	106,5	109,5	107,0	107,2	102,8	106,4
Konečná spotreba	104,9	106,6	106,5	105,8	104,0	105,7
Koneč. spotreba domácností	107,1	108,4	105,7	106,0	104,7	106,1
Koneč. spotreba ver.správy	98,7	100,7	109,6	105,3	102,3	104,3
Nezisk.inšt.slúžiace domácn.	102,0	101,9	101,0	100,4	102,2	101,4
Tvorba hrubého fix. kapitálu	108,7	107,5	111,8	107,3	101,4	106,8
Vývoz výrobkov a služieb	113,8	111,2	108,1	102,7	92,2	103,2
Dovoz výrobkov a služieb	108,9	110,6	107,7	103,6	93,3	103,3

Zdroj: ŠÚ SR.

Domáci investičný dopyt

Na tvorbu hrubého fixného kapitálu pôsobil predovšetkým nákup nových fixných aktív (rast 6,6 % v stálych cenách). Z hľadiska sektorov národných účtov došlo k zrýchleniu investovania sektora verejnej správy, ako aj domácností a spomaleniu investovania nefinančných korporácií.

Štruktúra tvorby hrubého fixného kapitálu za rok 2008 (bežné ceny)

	Tvorba hrubého fix. kapitálu (mld. Sk)	Podiel (%)	Indexy	
			<u>2007</u> 2006	<u>2008</u> 2007
Hospodárstvo SR spolu	526,2	100,0	110,0	108,8
<i>v tom podľa sektorov:</i>				
Nefinančné korporácie	361,4	68,7	112,6	105,6
Finančné korporácie	7,1	1,4	100,5	91,7
Verejná správa	40,6	7,7	95,7	117,0
Domácnosti	115,8	22,0	107,8	118,5
Neziskové inštitúcie	1,1	0,2	109,2	105,0
<i>z toho podľa klasif. produkcie:</i>				
Stroje a zariadenia	220,0	41,8	104,5	117,6
v tom: ostatné stroje a zariadenia	160,9	30,6	103,2	117,2
dopravné prostriedky	59,0	11,2	108,2	118,6
Stavby	267,9	50,9	106,8	107,9
v tom: budovy na bývanie	51,7	9,8	112,3	118,6
ostatné stavby	216,2	41,1	118,6	105,6

Zdroj: Prepočty NBS z údajov ŠÚ SR.

Štruktúra tvorby hrubého fixného kapitálu za rok 2008 v EUR (bežné ceny)

	Tvorba hrubého fix. kapitálu (mld. EUR)	Podiel (%)	Indexy	
			<u>2007</u> 2006	<u>2008</u> 2007
Hospodárstvo SR spolu	17,5	100,0	110,0	108,8
<i>v tom podľa sektorov:</i>				
Nefinančné korporácie	12,0	68,7	112,6	105,6
Finančné korporácie	0,2	1,4	100,5	91,7
Verejná správa	1,3	7,7	95,7	117,0
Domácnosti	3,8	22,0	107,8	118,5
Neziskové inštitúcie	0,04	0,2	109,2	105,0
<i>z toho podľa klasif. produkcie:</i>				
Stroje a zariadenia	7,3	41,8	104,5	117,6
v tom: ostatné stroje a zariadenia	5,3	30,6	103,2	117,2
dopravné prostriedky	2,0	11,2	108,2	118,6
Stavby	8,9	50,9	106,8	107,9
v tom: budovy na bývanie	1,7	9,8	112,3	118,6
ostatné stavby	7,2	41,1	118,6	105,6

Zdroj: Prepočty NBS z údajov ŠÚ SR.

Z hľadiska klasifikácie produkcie, na základe revidovaných údajov ŠÚ SR vzrástli investície do strojov aj do stavieb, pričom najrýchlejšie rástli investície do dopravných zariadení a budov na bývanie. Oproti roku 2007 vzrástol podiel investícií do strojov a zariadení (o 3,1 percentuálneho bodu) a poklesol podiel investícií do stavieb (o 0,5 percentuálneho bodu).

V roku 2008 sa znížil podiel domácich usparených zdrojov na financovaní investičného dopytu. V roku 2007 pripadalo na jednu korunu hrubých investícií 96,3 halierov hrubých úspor v ekonomike, pričom v roku 2008 sa tento pomer znížil na 91,5 halierov. Tento pokles bol spôsobený výraznejším spomalením medziročnej dynamiky hrubých úspor.

Vývoj investícií a úspor

(%, bežné ceny)

	2007	2008
Miera úspor ¹	26,8	26,3
Miera hrubých investícií ²	27,8	28,8
Miera fixných investícií ³	26,1	25,9
Miera krytia investícií úsporami ⁴	96,3	91,5

Zdroj: Prepočty NBS z údajov ŠÚ SR.

Poznámky:

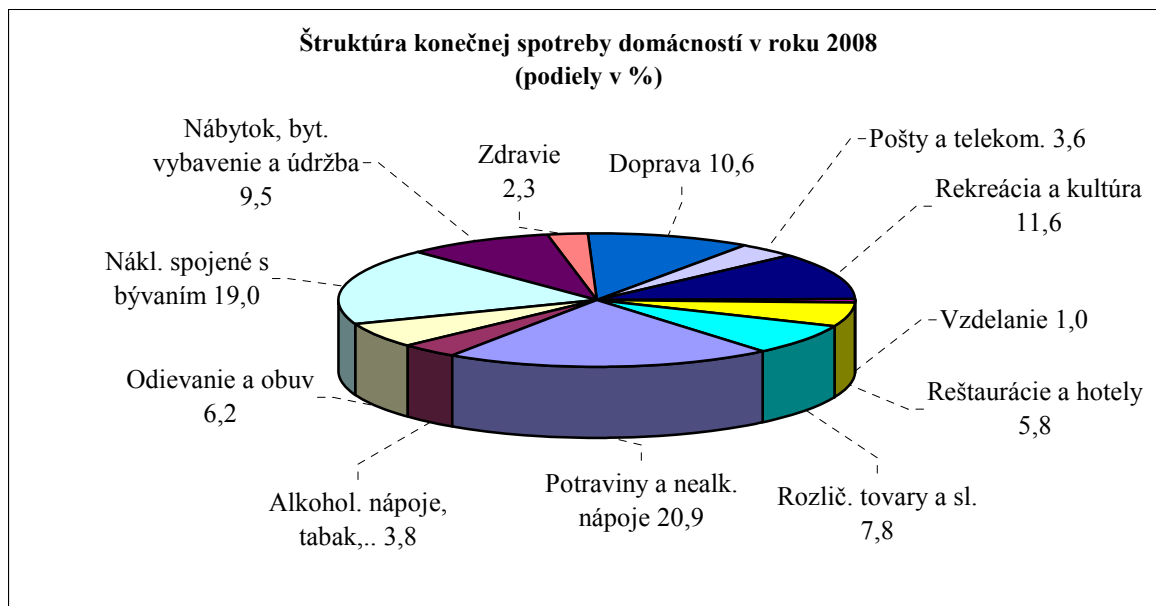
- 1) podiel hrubých domácich úspor (HDP minus konečná spotreba spolu) na HDP
- 2) podiel tvorby hrubého kapitálu na HDP
- 3) podiel tvorby hrubého fixného kapitálu na HDP
- 4) pomer hrubých domácich úspor a hrubých investícií.

Domáci spotrebný dopyt

Výdavky na konečnú spotrebu za rok 2008 medziročne vzrástli o 5,7 %, k čomu prispeli všetky sektory. Z hľadiska štruktúry konečnej spotreby v roku 2008 došlo v porovnaní s minulým rokom k zrýchleniu dynamiky konečnej spotreby verejnej správy, najmä z dôvodu rýchlejšieho rastu miezd, medzispotreby a naturálnych sociálnych dávok. Konečná spotreba domácností za rok 2008 medziročne vzrástla reálne o 6,1 % a jej podiel na celkovom objeme HDP bol 51,8 % (51,9 % pred rokom).

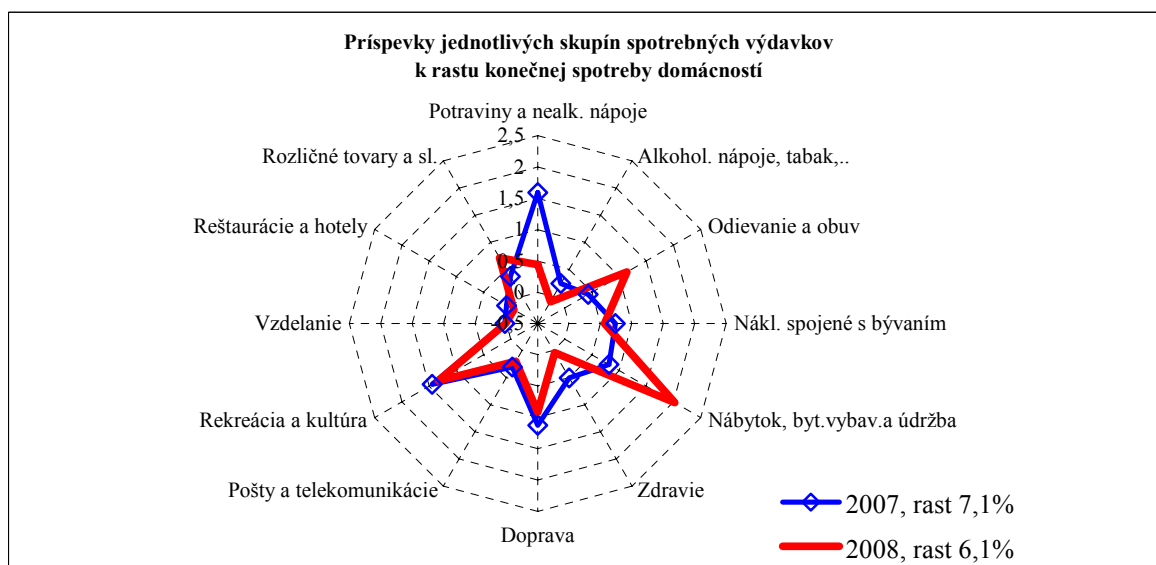
Pri hodnotení vývoja konečnej spotreby domácností z hľadiska medziročného nárastu jednotlivých skupín spotrebných výdavkov za rok 2008 najviac rástli výdavky domácností na nábytok, bytové vybavenie a bežnú údržbu domu (o 25,1 % v stálych cenách), odievanie a obuv (o 20,9 %) a rekreáciu a kultúru (o 12,0 %). Z hľadiska podielu najväčšiu časť spotreby (20,9 %) tvorili, rovnako ako v predchádzajúcom roku, výdavky na potraviny a nealkoholické nápoje. Druhou najväčšou položkou boli výdavky spojené s bývaním (19,0 %). Podiel týchto dvoch položiek na spotrebe domácností v porovnaní s rokom 2007 poklesol o 0,8 resp. 0,6 percentuálneho bodu, pričom najvyšší medziročný rast podielu dosiahli nábytok, bytové vybavenie a bežná údržba domu a odievanie a obuv.

Zdroj: ŠÚ SR.

K medziročnému rastu konečnej spotreby domácností najviac prispeli spotrebné výdavky na nábytok, bytové vybavenie a bežnú údržbu domu, rekreáciu a odievanie a obuv.

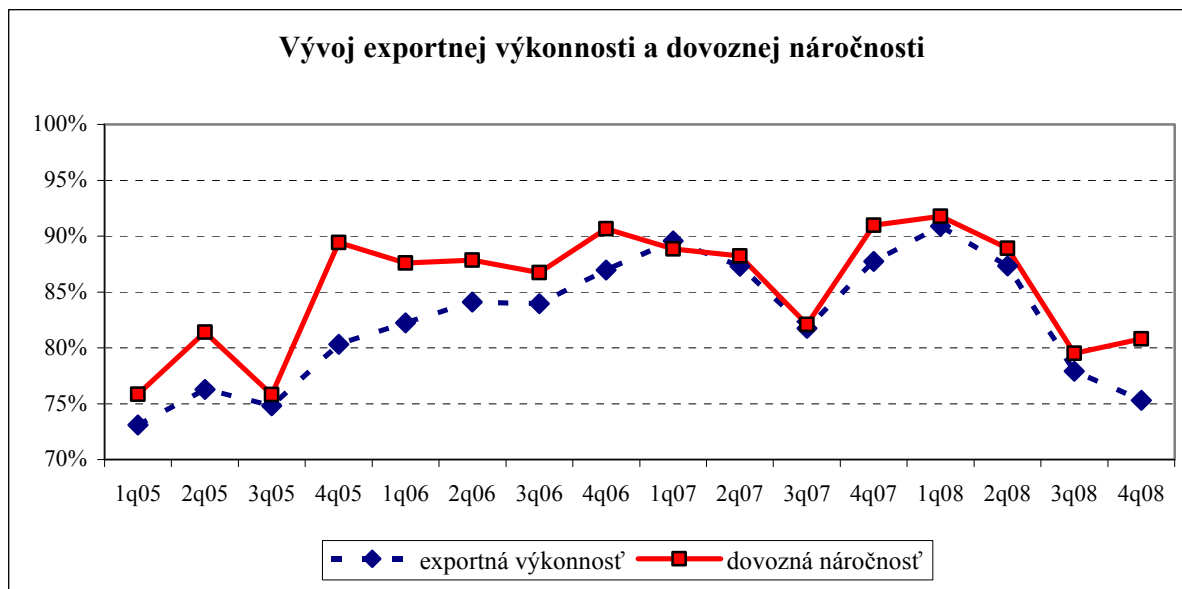
Zdroj: Prepočty NBS z údajov ŠÚ SR.

Vývoz a dovoz výrobkov a služieb

Vývoz ani dovoz výrobkov a služieb nedosiahli v roku 2008 tempá rastu spred roka, keď vývoz vzrástol o 4,6 % a dovoz o 6,4 % v bežných cenách (v roku 2007 rast o 14,4 %, resp o 10,7 %). Nominálny čistý vývoz bol deficitný v objeme 49,4 mld. Sk (1,6 mld. €), keď pred rokom dosiahol deficit 19 mld. Sk (0,6 mld. €).

Exportná výkonnosť slovenskej ekonomiky sa v roku 2008 medziročne zhoršila o 3,9 percentuálneho bodu, keď podiel vývozov výrobkov a služieb na HDP v bežných cenách

dosiahol 82,6%. Dovožná náročnosť sa medziročne spomalila na úroveň 85,0 % (pred rokom 87,5 %). Otvorenosť slovenskej ekonomiky, meraná podielom vývozu a dovozu výrobkov a služieb na nominálnom HDP, dosiahla v roku 2008 167,6 %.

Zdroj: ŠÚ SR.

Príjmy a výdavky domácností

Podľa predbežných údajov ŠÚ SR v roku 2008 dosiahli bežné príjmy¹ domácností 1654,3 mld. Sk (54,9 mld. €) pri medziročnom nominálnom raste o 11,8 % (reálne vzrástli o 6,9 %). Oproti roku 2007 sa ich dynamika v nominálnom vyjadrení spomalila o 0,2 percentuálneho bodu. V rámci bežných príjmov najrýchlejšiu dynamiku rastu zaznamenal hrubý zmiešaný dôchodok (16,1 %). Z celkového objemu bežných príjmov najväčšiu časť tvorili odmeny zamestnancov, ktoré medziročne vzrástli o 10,1 %.

Bežné výdavky² domácností (výdavky, ktoré platí obyvateľstvo iným sektorom a priamo ich nespotrebuje) medziročne vzrástli o 11,5 % (reálne o 6,6 %) a dosiahli 445,7 mld. Sk (14,8 mld. €). V rovnakom období minulého roka bežné výdavky vzrástli o 11,8 %. Medziročný rast bežných výdavkov súvisel najmä s rastom výdavkov spojených s bežnými daňami z dôchodkov a sociálnymi príspevkami.

¹ hrubý zmiešaný dôchodok domácností zahŕňa zisk a dôchodok z podnikania drobných podnikateľov, je v ňom zahrnutá aj hodnota samozásobovania domácností poľnohospodárskymi produktmi, imputované nájomné a príspevok domácností na vlastnej individuálnej bytovej výstavbe

dôchodky z majetku príjmové - úroky, dividendy, dôchodky z prenájmu pôdy a iné

ostatné bežné transfery príjmové - domácnostiam vyplatené poisťné náhrady z poistenia, výhry zo stávk, atď.

² dôchodky z majetku výdavkové - úroky platené domácnosťami za úvery a iné platby uvedeného charakteru ostatné bežné transfery výdavkové - platby za rôzne druhy neživotného poistenia, životné a zdravotné poistenia

sociálne príspevky - priame dane a poplatky platené do ŠR, príspevky platené do zdravotných poisťovní, do sociálnej poisťovne a do fondu zamestnanosti, atď.

Tvorba a použitie dôchodkov v sektore domácností
ceny)

(bežné

Položka	mld. Sk		index ¹		podiel v %	
	rok 2007	rok 2008	2007 2006	2008 2007	rok 2007	rok 2008
Odmeny zamestnancov (všet. sektorov)	725,7	798,8	110,4	110,1	49,0	48,3
z toho: hrubé mzdy a platy	572,6	633,4	110,4	110,6	38,7	38,3
Hrubý zmiešaný dôchodok	433,9	503,8	112,8	116,1	29,3	30,5
Dôchodky z majetku - príjmové	45,2	48,6	130,5	107,5	3,1	2,9
Sociálne dávky	224,8	247,9	109,2	110,2	15,2	15,0
Ostatné bežné transfery - príjmové	50,6	55,2	129,7	109,1	3,4	3,3
Bežné príjmy spolu	1480,2	1654,3	112,0	111,8	100,0	100,0
Dôchodky z majetku - výdavkové	24,2	24,6	114,5	101,9	6,1	5,5
Bežné dane z dôchodkov, majetku, atď.	60,2	70,0	117,1	116,4	15,1	15,7
Sociálne príspevky	264,0	296,0	110,9	112,1	66,1	66,4
Ostatné bežné transfery - výdavkové	51,3	55,0	109,7	107,2	12,8	12,3
Bežné výdavky spolu	399,7	445,7	111,8	111,5	100,0	100,0
Hrubý disponibilný dôchodok	1080,5	1208,6	112,0	111,9	-	-
Úprava vyplýv. zo zmien čistého majetku domácností v rezervách penzij. fondov	28,3	30,1	107,5	106,3	-	-
Konečná spotreba domácností	1018,1	1127,8	109,9	110,8	-	-
Hrubé úspory domácností	90,7	110,9	141,2	122,3	-	-
Podiel hrubých úspor na hrubom disponibilnom dôchodku (%)	8,4	9,2	-	-	-	-

Zdroj: ŠÚ SR.

¹indexy počítané z hodnôt vyjadrených v mil. Sk.

Tvorba a použitie dôchodkov v sektore domácností v EUR
(ceny)

(bežné)

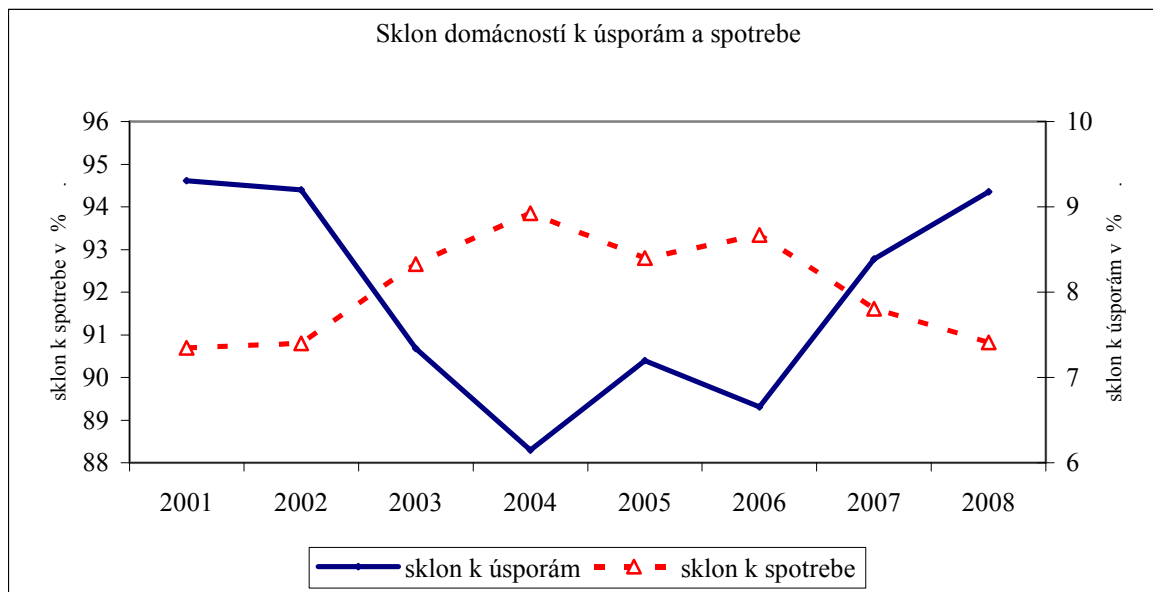
Položka	mld. EUR		index ¹		podiel v %	
	rok 2007	rok 2008	2007 2006	2008 2007	rok 2007	rok 2008
Odmeny zamestnancov (všet. sektorov)	24,1	26,5	110,4	110,1	49,0	48,3
z toho: hrubé mzdy a platy	19,0	21,0	110,4	110,6	38,7	38,3
Hrubý zmiešaný dôchodok	14,4	16,7	112,8	116,1	29,3	30,5
Dôchodky z majetku - príjmové	1,5	1,6	130,5	107,5	3,1	2,9
Sociálne dávky	7,5	8,2	109,2	110,2	15,2	15,0
Ostatné bežné transfery - príjmové	1,7	1,8	129,7	109,1	3,4	3,3
Bežné príjmy spolu	49,1	54,9	112,0	111,8	100,0	100,0
Dôchodky z majetku - výdavkové	0,8	0,8	114,5	101,9	6,1	5,5
Bežné dane z dôchodkov, majetku, atď.	2,0	2,3	117,1	116,4	15,1	15,7
Sociálne príspevky	8,8	9,8	110,9	112,1	66,1	66,4
Ostatné bežné transfery - výdavkové	1,7	1,8	109,7	107,2	12,8	12,3
Bežné výdavky spolu	13,3	14,8	111,8	111,5	100,0	100,0
Hrubý disponibilný dôchodok	35,9	40,1	112,0	111,9	-	-
Úprava vyplýv. zo zmien čistého majetku domácností v rezervách penzij. fondov	0,9	1,0	107,5	106,3	-	-
Konečná spotreba domácností	33,8	37,4	109,9	110,8	-	-
Hrubé úspory domácností	3,0	3,7	141,2	122,3	-	-
Podiel hrubých úspor na hrubom disponibilnom dôchodku (%)	8,4	9,2	-	-	-	-

Zdroj: ŠÚ SR.

¹indexy počítané z hodnôt vyjadrených v mil. Sk.

Po úhrade bežných výdavkov z bežných príjmov zostal domácnostiam na ďalšie použitie hrubý disponibilný dôchodok vo výške 1208,6 mld. Sk (40,1 mld. €), ktorý medziročne vzrástol o 11,9 % (pred rokom o 12,0 %). Z disponibilného dôchodku použili domácnosti na konečnú spotrebu 93,3 %, zvyšok smeroval do hrubých úspor, ktoré medziročne vzrástli o 22,3 %. Miera hrubých úspor domácností dosiahla 9,2 % a bola o 0,8 percentuálneho bodu vyššia ako pred rokom.

Zdroj: ŠÚ SR, prepočet NBS.

2.3 Trh práce

Zamestnanosť

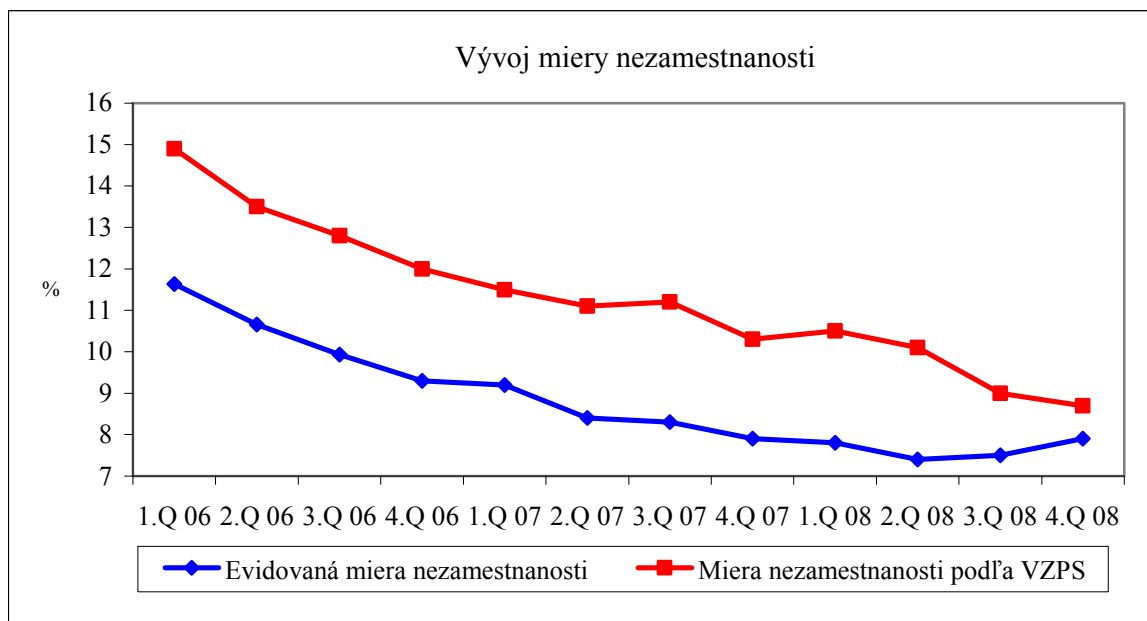
Zamestnanosť podľa metodiky národných účtov (ESA 95) medziročne vzrástla o 2,8 % (v roku 2007 o 2,1 %). Z hľadiska odvetvového členenia, v roku 2008 rástol dopyt po práci vo vybraných službách, čo sa prejavilo v dynamickom raste zamestnanosti v hoteloch a reštauráciách, doprave, nehnuteľnostiach a obchode. Na druhej strane, dynamiku zamestnanosti spreď roka nedosiahli ostatné spoločenské služby, zdravotníctvo a školstvo. Z produkčných odvetví v roku 2008 rýchlo rástla zamestnanosť v stavebníctve.

V roku 2008 došlo k zmene trendu vo vývoji odchodu za prácou do zahraničia. Počet pracujúcich v zahraničí sa medziročne znížil (o 6,4 %). V rámci domácej ekonomiky došlo k rastu počtu zamestnancov (o 2,5 %) a podnikateľov (o 10,2 %), k čomu prispel rast podnikateľov bez zamestnancov (o 11,6 %), ako aj so zamestnancami (o 6,0 %).

Nezamestnanosť

Pokračujúci dopyt po pracovnej sile sa premietol do vývoja nezamestnanosti. Podľa výberového zisťovania pracovných síl sa počet nezamestnaných v roku 2008 medziročne znížil o 11,8 %. Pokles počtu nezamestnaných sa premietol do miery nezamestnanosti, ktorá v roku 2008 predstavovala 9,6 % a v porovnaní s rokom 2007 poklesla o 1,4 percentuálneho bodu. Klesajúcu tendenciu vo vývoji nezamestnanosti potvrdili aj údaje o evidovanej nezamestnanosti. Podľa evidencie úradov práce, sociálnych vecí a rodiny, dosiahla miera nezamestnanosti v roku 2008 v priemere 7,7 % a v porovnaní s rokom 2007 poklesla o 0,8 percentuálneho bodu, avšak od novembra 2008 nastal zlom v trende vývoja a evidovaná miera nezamestnanosti začala oproti predchádzajúcim obdobiam rásť.

Pokračujúci trend medziročného rastu ponuky práce (t.j. osôb v produktívnom a poproduktívnom veku) sa v roku 2008 premietol predovšetkým vo vyššom raste počtu ekonomicky aktívnych osôb. V dôsledku tohto vývoja sa miera ekonomickej aktivity, ktorá dosiahla 59,4 %, zvýšila v medziročnom porovnaní o 0,6 percentuálneho bodu. V rámci ekonomicky aktívneho obyvateľstva sa zvyšoval podiel pracujúcich osôb, čo sa premietlo do rastúcej miery zamestnanosti, ktorá v roku 2008 zaznamenala medziročný rast o 1,6 percentuálneho bodu na 62,3 %.

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny a ŠÚ SR.

Vývoj ukazovateľov trhu práce

	2007	2008				
	rok	1.Q	2.Q	3.Q	4.Q	rok
Nominálna mzda (SK)	20 146	20 443	21 459	21 226	23 991	21 782
Nominálna mzda (EUR)	668,7	678,6	712,3	704,6	796,4	723,0
Nominálna mzda (index)	107,2	110,0	109,5	108,8	104,6	108,1
Reálna mzda (index)	104,3	105,8	104,8	103,5	99,8	103,3
Kompenzácie na zamestnanca nominálne ESA 95 (index)	108,8	110,9	110,4	109,2	106,2	109,0
Kompenzácie na zamestnanca reálne ESA 95 (index)	106,0	106,5	105,2	104,3	102,4	104,4
Produktivita práce z HDP (index, b.c.)	109,0	109,9	108,4	106,3	102,9	106,7
Produktivita práce z HDP (index, s.c.)	107,7	106,4	105,1	103,2	100,8	103,7
Produktivita práce z HDP podľa ESA 95 (index, b.c.)	109,4	109,8	108,1	106,3	102,5	106,5
Produktivita práce z HDP podľa ESA 95 (index, s.c.)	108,1	106,3	104,8	103,2	100,4	103,5
Zamestnanosť podľa štatistického výkazníctva (index)	102,5	102,7	102,7	103,2	101,7	102,6
Zamestnanosť podľa VZPS (index)	102,4	102,8	102,9	104,5	102,8	103,2
Zamestnanosť podľa ESA 95 (index)	102,1	102,8	102,9	103,2	102,1	102,8
Miera evidovanej nezamestnanosti (%)	8,4	7,8	7,4	7,5	7,9	7,7
Miera nezamestnanosti podľa VZPS ¹ (%)	11,0	10,5	10,1	9,0	8,7	9,6
Jednotkové náklady práce nominálne (ULC) ²	100,6	104,4	105,3	105,8	105,8	105,3
Spotrebiteľské ceny (priemerný index)	102,8	104,0	104,5	105,1	104,8	104,6

Zdroj: ŠÚ SR a výpočet NBS z údajov ŠÚ SR.

- 1) Výberové zisťovanie pracovných síl.
- 2) Podiel rastu kompenzácií na zamestnanca v bežných cenách a rastu produktivity práce ESA95 v stálych cenách.

Mzdy, produktivita práce

Priemerná mesačná nominálna mzda zamestnanca hospodárstva SR v roku 2008 medziročne vzrástla o 8,1 % na 21 782 Sk (723 €). Oproti roku 2007 sa jej dynamika zrýchlila o 0,9 percentuálneho bodu. Najvyšší rast nominálnej mzdy v roku 2008 zaznamenali ťažba nerastných surovín (12,8 %), zdravotníctvo a sociálna pomoc (11,9 %), obchod (9,8 %) ostatné spoločenské služby (9,5 %) a nehnuteľnosti, prenájom a obchodné činnosti (9,2 %). Najnižší prírastok nominálnej mzdy bol v hoteloch a reštauráciách (2,9 %) a finančnom sprostredkovaní (3,6 %).

Dynamika reálnej mzdy sa oproti roku 2007 spomalila o 1 percentuálny bodu (zo 4,3 % na 3,3 %). Rast reálnej mzdy v roku 2008 zaznamenali, s výnimkou finančného sprostredkovania a hotelov a reštaurácií, všetky odvetvia hospodárstva.

Produktivita práce (HDP na zamestnanca hospodárstva) sa v roku 2008 vyvíjala pomalšie v porovnaní s rovnakým obdobím minulého roka, keď reálne vzrástla o 3,7 %. Dynamika rastu reálnej produktivity práce predstihla rast reálnej mzdy o 0,4 percentuálneho bodu.

Jednotkové náklady práce v roku 2008 medziročne vzrástli o 5,3 %, kým medziročná inflácia (HICP) dosiahla 3,9 %. V porovnaní s rokom 2007 tak zaznamenali zrýchlenie o 4,7 percentuálneho bodu. Dôvodom takéhoto vývoja je najmä rýchlejší rast nominálnych kompenzácií na zamestnanca (v porovnaní s rokom 2007 vzrástli o 0,2 percentuálneho bodu na 9,0 %), čo sa pri pomalšom raste reálnej produktivity práce (v porovnaní s predchádzajúcim rokom poklesla o 4,6 percentuálneho bodu na 3,5 %) prejaví v rýchlejšom raste ULC.

2.4 Finančné hospodárenie

Podľa predbežných údajov ŠÚ SR vytvorili nefinančné a finančné korporácie v roku 2008 zisk v objeme 268,3 mld. Sk (8,9 mld. €). Vytvorený zisk bol v porovnaní s rovnakým obdobím roku 2007 nižší o 18,2 %, čo súviselo s nižšou tvorbou zisku v nefinančných korporáciách o 7,4 % a dosiahnutou stratou vo finančných korporáciách na úrovni 17,1 mld. Sk (0,6 mld. €).

Výsledky finančného hospodárenia (mld. Sk, bežné ceny)

	2006	2007	2008	Index 2008 2007
Hospodársky výsledok (pred zdanením)				
Nefinančné a finančné korporácie spolu	268,4	327 980	268 630	81,9
z toho				
<i>Nefinančné korporácie</i>	<i>280,3</i>	<i>308 606</i>	<i>285 736</i>	<i>92,6</i>
<i>Finančné korporácie</i>	<i>-11 970</i>	<i>19 374</i>	<i>-17 106</i>	<i>X</i>
v tom NBS	-45 128	-19 464	-36 976	X
Finančné korporácie bez NBS	33 158	38 838	19 870	51,2

Výsledky finančného hospodárenia (mld. EUR, bežné ceny)

	2006	2007	2008	Index 2008 2007
Hospodársky výsledok (pred zdanením)				
Nefinančné a finančné korporácie spolu	9,0	10,9	8,9	81,9
z toho				
<i>Nefinančné korporácie</i>	<i>9,3</i>	<i>10,2</i>	<i>9,5</i>	<i>92,6</i>
<i>Finančné korporácie</i>	<i>-0,4</i>	<i>0,6</i>	<i>-0,6</i>	<i>-</i>
v tom NBS	-1,5	-0,6	-1,3	-
Finančné korporácie bez NBS	1,1	1,23	0,6	51,2

Zdroj: ŠÚ SR a NBS.

Nižšia tvorba zisku nefinančných korporácií súvisela v rozhodujúcej miere s jeho poklesom v priemyselnej výrobe, v odvetviach dopravy, skladovania, pôšt a telekomunikácií, hotelov, reštaurácií a ostatných spoločenských, sociálnych a osobných služieb. V odvetviach veľkoobchodu, maloobchodu, predaja motorových vozidiel, pohonných látok, stavebníctva, nehnuteľností, prenájmu, obchodných činností, poľnohospodárstva a školstva naopak, zisk rástol.

Štatistická odvetvová klasifikácia ekonomických činností	Výsledok hospodárenia pred zdanením	
	2008	Index

	(v mld. Sk)	2008 2007
Nefinančné korporácie úhrnom	285,8	92,6
Poľnohospodárstvo, poľovníctvo a lesníctvo, rybolov, chov rýb	4,7	3,9x
Priemysel spolu	120,4	78,9
<i>Ťažba nerastných surovín</i>	<i>4,0</i>	<i>130,0</i>
<i>Priemyselná výroba</i>	<i>71,0</i>	<i>74,0</i>
Výroba potravín, nápojov a tabakových výrobkov	4,6	82,9
Výroba textílií a odevov	0,05	20,1
Spracúvanie kože a kožených výrobkov	0,6	126,3
Spracúvanie dreva a výrobkov z dreva	1,0	66,9
Výroba celulózy, papiera a výrobkov z papiera, vydavateľstvo a tlač	4,9	111,5
Výroba koksu, rafinovaných ropných produktov a jadrového paliva	4,5	53,7
Výroba chemikálií, chemických výrobkov a chemických vlákien	2,4	109,3
Výroba výrobkov z gumy a plastov	2,2	65,0
Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	8,5	107,4
Výroba kovov a kovových výrobkov	18,3	55,6
Výroba strojov a zariadení	5,5	78,0
Výroba elektrických a optických zariadení	4,8	54,2
Výroba dopravných prostriedkov	10,9	90,4
Výroba inde neklasifikovaná	2,4	286,0
<i>Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody</i>	<i>45,5</i>	<i>84,8</i>
Stavebníctvo	20,4	134,2
Veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru	83,5	123,4
Hotely a reštaurácie	1,1	65,3
Doprava, skladovanie, pošty a telekomunikácie	21,3	52,9
Nehnuteľnosti, prenájom a obchodné činnosti	30,4	111,8
Školstvo	0,2	5,3x
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	1,2	X
Ostatné spoločenské, sociálne a osobné služby	2,5	60,7

Zdroj: ŠÚ SR

Štatistická odvetvová klasifikácia ekonomických činností	Výsledok hospodárenia pred zdanením	
	2008 (v mld. EUR)	Index 2008 2007
Nefinančné korporácie úhrnom	9,5	92,6
Poľnohospodárstvo, poľovníctvo a lesníctvo, rybolov, chov rýb	0,2	3,9x
Priemysel spolu	4,0	78,9
Ťažba nerastných surovín	0,1	130,0
Priemyselná výroba	2,4	74,0
Výroba potravín, nápojov a tabakových výrobkov	0,2	82,9
Výroba textílií a odevov	0,001	20,1
Spracúvanie kože a kožených výrobkov	0,02	126,3
Spracúvanie dreva a výrobkov z dreva	0,03	66,9
Výroba celulózy, papiera a výrobkov z papiera, vydavateľstvo a tlač	0,2	111,5
Výroba koksu, rafinovaných ropných produktov a jadrového paliva	0,1	53,7
Výroba chemikálií, chemických výrobkov a chemických vlákien	0,08	109,3
Výroba výrobkov z gumy a plastov	0,07	65,0
Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	0,3	107,4
Výroba kovov a kovových výrobkov	0,6	55,6
Výroba strojov a zariadení	0,2	78,0
Výroba elektrických a optických zariadení	0,2	54,2
Výroba dopravných prostriedkov	0,4	90,4
Výroba inde neklasifikovaná	89	286,0
Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	1,5	84,8
Stavebníctvo	0,7	134,2
Veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru	2,7	123,4
Hotely a reštaurácie	0,04	65,3
Doprava, skladovanie, pošty a telekomunikácie	0,7	52,9
Nehnuteľnosti, prenájom a obchodné činnosti	1,0	111,8
Školstvo	0,008	5,3x
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	0,04	X
Ostatné spoločenské, sociálne a osobné služby	0,08	60,7

Zdroj: ŠÚ SR.

Najväčší podiel na tvorbe zisku v roku 2008 v rámci nefinančných korporácií mali podnikateľské subjekty obchodu s hospodárskym výsledkom pred zdanením 83,5 mld. Sk (2,8 mld. €) (v porovnaní s rokom 2007 zisk vzrástol o 23,4 %), subjekty priemyselnej výroby s hospodárskym výsledkom pred zdanením 71,0 mld. Sk (2,4 mld. €) (-26,0 %) a vo výrobe a rozvode elektriny, plynu a vody 45,5 mld. Sk (1,5 mld. €) (-15,2 %).

Finančné korporácie dosiahli v roku 2008 stratu 17,1 mld. Sk (0,6 mld. €). Na ich zhoršenom finančnom hospodárení sa podieľal menší hospodársky výsledok poisťovacích korporácií a penzijných fondov, strata ostatných finančných sprostredkovateľov a NBS. Komerčné finančné inštitúcie zaznamenali v roku 2008 zisk 21,4 mld. Sk (0,7 mld. €).

Výsledky finančného hospodárenia (mld. SKK, bežné ceny)

	2006	2007	2008	Index 2007 2006	Index 2008 2007
Hospodársky výsledok (pred zdanením)					
Finančné korporácie spolu	-11 970	19 375	-17 106	x	x
z toho:					
<i>NBS</i>	<i>-45 128</i>	<i>-19 464</i>	<i>-36 976</i>	<i>x</i>	<i>x</i>
Finančné korporácie bez NBS	33 158	38 839	19 870	117,1	51,2
v tom:					
Komerčné finančné inštitúcie	19 726	21 353	21 433	108,2	100,4
Poisťovacie korporácie	4 372	9 385	442	214,7	4,7
Ostatní finančný sprostredkovatelia	9 060	8 101	-2 005	89,4	x
<i>Peňažné finančné inštitúcie</i>	<i>-25 402</i>	<i>1 888</i>	<i>-15 543</i>	<i>x</i>	<i>x</i>
v tom:					
NBS	-45 128	-19 464	-36 976	x	x
Komerčné finančné inštitúcie	19 726	21 353	21 433	108,2	100,4

Zdroj: ŠÚ SR a NBS.

Výsledky finančného hospodárenia (mld. EUR, bežné ceny)

	2006	2007	2008	Index 2007 2006	Index 2008 2007
Hospodársky výsledok (pred zdanením)					
Finančné korporácie spolu	-0,4	0,6	-0,6	x	x
z toho:					
<i>NBS</i>	<i>-1,5</i>	<i>-0,6</i>	<i>-1,2</i>	<i>x</i>	<i>x</i>
Finančné korporácie bez NBS	1,1	1,3	0,7	117,1	51,2
v tom:					
Komerčné finančné inštitúcie	0,7	0,7	0,7	108,2	100,4
Poisťovacie korporácie	0,1	0,3	0,0	214,7	4,7
Ostatní finančný sprostredkovatelia	0,3	0,3	-0,1	89,4	x
<i>Peňažné finančné inštitúcie</i>	<i>-0,8</i>	<i>0,1</i>	<i>-0,5</i>	<i>x</i>	<i>x</i>
v tom:					
NBS	-1,5	-0,6	-1,2	x	x
Komerčné finančné inštitúcie	0,7	0,7	0,7	108,2	100,4

Zdroj: ŠÚ SR a NBS.

3. PLATOBNÁ BILANCIA

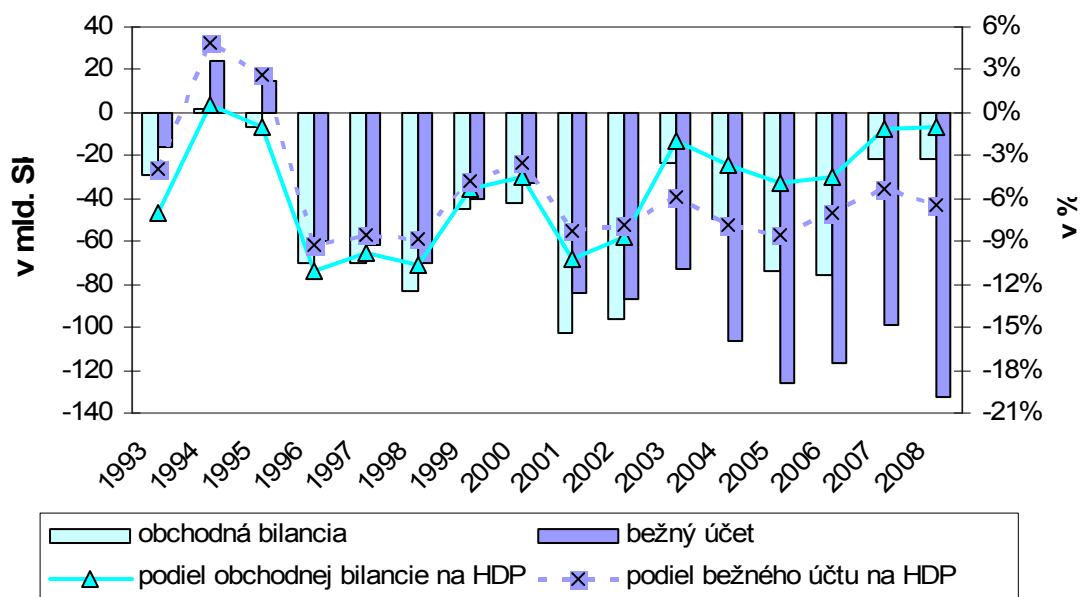
3.1 Bežný účet

Bežný účet

V roku 2008 dosiahol bežný účet platobnej bilancie deficit 132,2 mld. Sk (4,4 mld. €) a oproti minulému roku sa zvýšil o 33,4 mld. Sk (1,1 mld. €). Hlavným faktorom medzročného nárastu deficitu bežného účtu bol zhoršený vývoj bilancie služieb a bilancie bežných transferov. Naopak, lepšie ako v roku 2007 sa vyvíjala bilancia výnosov a takmer nezmenený zostal deficit obchodnej bilancie. Podiel deficitu bežného účtu na HDP v bežných cenách dosiahol 6,5%, pri medzročnom zvýšení o 1,2 p. b. (podiel salda bežného účtu bez dividend a reinvestovaného zisku bol záporný vo výške 1,4%, zatiaľ čo v roku 2007 dosiahol prebytok 1,5%). Podiel deficitu obchodnej bilancie na HDP v roku 2008 poklesol na 1,1% (v roku 2007 bola hodnota tohto ukazovateľa na úrovni 1,2%).

Vývoj bežného účtu a obchodnej bilancie v rokoch 1993 - 2007

Zdroj: NBS.

Bežný účet platobnej bilancie (mld. Sk)		
	Rok 2008	Rok 2007
Obchodná bilancia	-21,5	-21,4
vývoz	1 492,6	1 420,7
dovoz	1 514,1	1 442,1
Bilancia služieb	-14,7	13,1
Bilancia výnosov	-69,1	-79,4
z toho: výnosy z investícií	-108,0	-114,1
z toho: reinvestovaný zisk	-16,8	-23,3
Bežné transfery	-26,9	-11,1
Bežný účet celkom	-132,2	-98,8
Podiel bežného účtu na HDP v %	-6,5	-5,3
Podiel bežného účtu (bez dividend a reinvestovaného zisku) na HDP v %	-1,4	1,5

Bežný účet platobnej bilancie (mld. EUR)		
	Rok 2008	Rok 2007
Obchodná bilancia	-0,7	-0,7
vývoz	49,5	47,2
dovoz	50,3	47,9
Bilancia služieb	-0,5	0,4
Bilancia výnosov	-2,3	-2,6
z toho: výnosy z investícií	-3,6	-3,8
z toho: reinvestovaný zisk	-0,6	-0,8
Bežné transfery	-0,9	-0,4
Bežný účet celkom	-4,4	-3,3

Zdroj: NBS, ŠÚ SR (HDP).

Obchodná bilancia zaznamenala pasívne saldo vo výške 21,5 mld. Sk (0,7 mld. €), čo bola takmer rovnaká úroveň ako v roku 2007. Rast vývozu, ako aj dovozu sa v porovnaní s minulým rokom výrazne spomalil, čo bolo do značnej miery ovplyvnené vývojom kurzu koruny, keďže dynamiky vývozu a dovozu v eurách boli viac ako dvojnásobné (v USD takmer trojnásobné).

Podľa predbežných údajov Štatistického úradu SR sa v roku 2008 vyviezol tovar v hodnote 1492,6 mld. Sk (49,5 mld. €), čo bolo o 5,1% (v USD 21,6%, v € 13,4%) viac ako v roku 2007.

Medziročná zmena vývozu SR a jeho jednotlivých segmentov a príspevky týchto segmentov k zmene vývozu

	Medziročná zmena v mld. Sk		Príspevok k medziročnej zmene v p.b.	
	Január - December		Január - December	
	2008	2007	2008	2007
Suroviny	11,6	-5,2	0,8	-0,4
Chemické výrobky a polotovary	4,8	15,4	0,3	1,3
z toho: Chemické výrobky	-4,0	1,7	-0,3	0,1
Polotovary	8,7	13,7	0,6	1,1
Stroje a dopravné zariadenia	46,3	168,0	3,3	13,6
z toho: Stroje	59,2	72,5	4,2	5,9
Dopravné zariadenia	-12,8	95,5	-0,9	7,7
Hotové výrobky	9,1	9,7	0,6	0,8
Vývoz spolu	71,8	187,9	5,1	15,2

	Medziročná zmena v mld. EUR	
	Január - December	
	2008	2007
Suroviny	0,4	-0,2
Chemické výrobky a polotovary	0,2	0,5
z toho: Chemické výrobky	-0,1	0,06
Polotovary	0,3	0,5
Stroje a dopravné zariadenia	1,5	5,6
z toho: Stroje	2,0	2,4
Dopravné zariadenia	-0,4	3,2
Hotové výrobky	0,3	0,3
Vývoz spolu	2,4	6,2

Zdroj: NBS.

Za dvanásť mesiacov roku 2008 vzrástol, v porovnaní s rovnakým obdobím minulého roku, najvýraznejšie vývoz strojov a dopravných zariadení, ktorých prírastok sa však v porovnaní s rovnakým obdobím roku 2007 znížil približne na štvrtinu. Napriek tomu bolo zvýšenie objemu celkového vývozu za január až december 2008 ovplyvnené najmä vývozom v rámci tejto skupiny tovarov. Pokles medziročného prírastku skupiny strojov a dopravných zariadení bol spôsobený najmä medziročne nižším vývozom podskupiny dopravných zariadení zapríčineným poklesom vývozu osobných automobilov. Nižší vývoz dopravných zariadení bol najmä výsledkom vývoja v poslednom štvrtroku, kde pokles vývozu dosiahol viac ako 128% celoročného poklesu (za prvé tri štvrtroky bol vývoz dopravných prostriedkov medziročne vyšší) vývozu osobných automobilov. Prírastok vývozu podskupiny strojov sa medziročne znížil iba mierne, pričom pozitívny

vplyv na vývoz tejto skupiny tovarov mal najmä výrazný nárast vývozu televíznych prijímačov. Na rozdiel od osobných automobilov, prírastok vývozu elektrotechnického priemyslu sa koncom roku zrýchľoval, pričom medziročný prírastok vývozu v poslednom štvrtroku tvoril viac ako 35% celoročného prírastku vývozu televíznych prijímačov. Okrem strojov a dopravných zariadení sa znížil tiež prírastok vývozu v skupine chemických výrobkov a polotovarov. Nižší prírastok bol ovplyvnený tak medziročne nižším vývozom chemických výrobkov (najmä nižší vývoz plastov) ako aj nižším prírastkom vývozu polotovarov (vyšší prírastok vývozu železa a ocele bol významne kompenzovaný medziročne nižším vývozom hliníka a výrobkov z neho). Iba mierny pokles medziročného prírastku vývozu bol zaznamenaný v skupine hotových výrobkov, kde rástol najmä vývoz obuvi a hračiek. Vyšší vývoz surovín bol spôsobený najmä vyšším vývozom spracovaných ropných olejov, pričom časť nárastu vývozu bola ovplyvnená cenovým vývojom.

V roku 2008 predstavoval objem dovezeného tovaru 1514,1 mld. Sk (50,2 mld. €) a jeho medziročný rast 5,0% (v USD 21,6%, v € 13,3%).

Medziročná zmena dovozu SR a jeho jednotlivých segmentov a príspevky týchto segmentov k zmene dovozu

	Medziročná zmena v mld. Sk		Príspevok k medziročnej zmene v p.b.	
	Január - December		Január - December	
	2008	2007	2008	2007
Suroviny	42,1	-14,5	2,9	-1,1
Chemické výrobky a polotovary	6,1	32,7	0,4	2,5
z toho: Chemické výrobky	-0,7	7,5	-0,1	0,6
Polotovary	6,8	25,2	0,5	1,9
Stroje a dopravné zariadenia	-9,5	91,1	-0,7	7,0
z toho: Stroje	1,9	56,0	0,1	4,3
Dopravné zariadenia	-11,4	35,1	-0,8	2,7
Hotové výrobky	33,2	24,7	2,3	1,9
z toho: Poľnohospodárske a priemyselné výrobky	13,2	20,6	0,9	1,6
Osobné autá	12,5	7,1	0,9	0,5
Strojárske a elektrotechnické spotrebné výrobky	7,5	-3,0	0,5	-0,2
Dovoz spolu	71,9	134,0	5,0	10,2

	Medziročná zmena v mld. EUR	
	Január - December	
	2008	2007
Suroviny	1,4	-0,5
Chemické výrobky a polotovary	0,2	1,1
z toho: Chemické výrobky	-0,02	0,3
Polotovary	0,2	0,8
Stroje a dopravné zariadenia	-0,3	3,0
z toho: Stroje	0,06	1,8
Dopravné zariadenia	-0,4	1,2
Hotové výrobky	1,1	0,8
z toho: Poľnohospodárske		
a priemyselné výrobky	0,4	0,7
Osobné autá	0,4	0,2
Strojárske a		
elektrotechnické	0,2	-0,1
spotrebné výrobky		
Dovoz spolu	2,4	4,4

Zdroj: NBS.

Najvyšší medziročný nárast dovozu bol zaznamenaný v skupine surovín, kde tvoril viac ako 58% celkového prírastku dovozu. Táto skutočnosť bola do značnej miery spôsobená medziročne vyššou cenou ropy a plynu, čo sa prejavilo najmä nárastom dovozu týchto dvoch komodít. Výrazne vyšší dovoz bol zaznamenaný aj pri dovoze čierneho uhlia a spracovaných ropných olejov. Vyšší rast dovozu ako v minulom roku bol zaznamenaný v skupine hotových výrobkov, kde vzrástol najmä dovoz strojárskych a elektrotechnických výrobkov (spotrebná elektronika), osobných automobilov a v menšej miere tiež priemyselných výrobkov (hračky, lieky, obuv). V rámci hotových výrobkov bol nižší prírastok zaznamenaný v dovoze poľnohospodárskych výrobkov (tabak). Medziročný prírastok dovozu v skupine chemických výrobkov a polotovarov tiež podporil medziročný rast celkového dovozu, avšak jeho prírastok v porovnaní s rokom 2007 poklesol o viac ako 80%. Vyšší dovoz polotovarov bol sústredný do zvýšeného dovozu železa a ocele a výrobkov zo železa a ocele. V skupine chemických výrobkov sa nárast dovozu prejavil najviac pri dovoze plastov. Na rozdiel od ostatných skupín tovarov, v ktorých dovoz medziročne vzrástol, dovoz tovarov v skupine strojov a dopravných zariadení naopak v porovnaní s rokom 2007 poklesol. Nižší dovoz bol spôsobený medziročným poklesom dovozu podskupiny dopravných zariadení, (časti, súčasti a príslušenstvo motorových vozidiel), ktorý bol dôsledkom nižšieho vývozu osobných automobilov najmä v poslednom štvrtroku.

V obchode so službami bol v roku 2008 vytvorený deficit 14,7 mld. Sk (0,5 mld. €) (medziročne zhoršenie o 27,8 mld. Sk (0,9 mld. €)). Na zmene prebytku na deficit bilancie služieb sa podieľali najmä „iné služby celkom“ a v menšej miere tiež služby cestovného ruchu a dopravné služby. Bilancia „iných služieb celkom“ (služby spojov, stavebné služby, poisťovacie služby, finančné služby, prenájom, služby výpočtovej techniky, reklama, obchodné služby, technické služby a pod.) bola rovnako ako v predchádzajúcich rokoch deficitná, avšak jej deficit sa medziročne prehĺbil o 24,5 mld.

Sk (0,8 mld. €). Hlavnými príčinami vyššieho deficitu bilancie „iných služieb celkom“ bol najmä výraznejší nárast platieb (pri súčasnom poklese príjmov) za poskytované finančné služby a služby v ostatných činnostiach (najmä sprostredkovateľské služby a nižšie príjmy za služby v oblasti kultúry). Negatívny dopad na celkové saldo mali aj stavebné služby a služby spojov, kde bol rast príjmov prevýšený rastom výdavkov a právne, účtovné a poradenské služby, v ktorých bol rast výdavkov sprevádzaný poklesom príjmov. Medziročné zhoršenie bilancie služieb cestovného ruchu bolo spôsobené výraznejším rastom výdavkov slovenských rezidentov na služby súvisiace s cestovným ruchom, ktorý prevýšil nárast príjmov za poskytované služby cestovného ruchu. Medziročný pokles prebytku dopravných služieb bol spôsobený najmä rastom platieb za poskytnuté služby osobnej leteckej dopravy pri súčasnom poklese príjmov za poskytovanie týchto služieb. Pokles prebytku bol čiastočne spomaľovaný vyššími príjmami z tranzitu ropy a zemného plynu o 2,6 mld. Sk (0,1 mld. €).

Bilancia služieb

mld. Sk	Rok 2008	Rok 2007
Doprava	9,7	10,2
Cestovný ruch	9,2	12,0
Iné služby celkom	-33,6	-9,1
Bilancia služieb	-14,7	13,1

mld. EUR	Rok 2008	Rok 2007
Doprava	0,3	0,4
Cestovný ruch	0,3	0,4
Iné služby celkom	-1,1	-0,3
Bilancia služieb	-0,5	0,4

Zdroj: NBS.

V roku 2008 skončila bilancia výnosov deficitom 69,1 mld. Sk (2,3 mld. €). Oproti rovnakému obdobiu minulého roku to predstavovalo zlepšenie o 10,2 mld. Sk (0,3 mld. €), keď medziročný nárast inkás o 14,5 mld. Sk (0,5 mld. €) bol sprevádzaný miernejším nárastom platieb o 4,3 mld. Sk (0,1 mld. €). Hlavným faktorom poklesu deficitu bola nižší odhad ziskovosti zahraničných investorov, ktorá sa prejavila v nižšej výplate dividend zahraničným investorom (o 10,6 mld. Sk (0,4 mld. €)) a v nižšom odhade zisku vyplateného zahraničným investorom, ktorý bol reinvestovaný v SR. V rámci celkovej bilancie výnosov bol pokles deficitu podporený nárastom príjmov slovenských občanov v zahraničí, ktorý podporil nárast prebytku kompenzácií pracovníkov.

Bilancia výnosov

mld. Sk	Rok 2008	Rok 2007
Kompenzácia pracovníkov	38,9	34,7
Priame investície	-94,2	-109,2
z toho: reinvestovaný zisk	-16,8	-23,3
Portfóliové a ostatné investície	-13,8	-4,9
Bilancia výnosov	-69,1	-79,4

mld. EUR	Rok 2008	Rok 2007
Kompenzácia pracovníkov	1,3	1,2
Priame investície	-3,1	-3,6
z toho: reinvestovaný zisk	-0,6	-0,8
Portfóliové a ostatné investície	-0,5	-0,2

Bilancia výnosov	-2,3	-2,6
------------------	------	------

Zdroj: NBS.

Bežné transfery vytvorili v roku 2008 deficit 26,9 mld. Sk (0,9 mld. €). Hlavnou príčinou medziročného zhoršenia salda o 15,8 mld. Sk (0,5 mld. €) bol vývoj v bilancii súkromných transferov, kde rast výdavkov výrazne prevýšil nárast príjmov. Najvýraznejšie rástli platby za podpory, kaucie a exekúcie právnických osôb a platby daní z dôchodkov a majetku. Bilancia vládnych transferov zaznamenala taktiež zhoršenie (nárast platieb do rozpočtu EÚ bol sprevádzaný poklesom príjmov z eurofondov).

Bilancia bežných transferov

mld. Sk	Rok 2008	Rok 2007
Vláda	-5,2	0,5
Ostatné	-21,7	-11,6
Bilancia bežných transferov	-26,9	-11,1

mld. EUR	Rok 2008	Rok 2007
Vláda	-0,2	0,02
Ostatné	-0,7	-0,4
Bilancia bežných transferov	-0,9	-0,4

Zdroj: NBS.

3.2 Kapitálový a finančný účet platobnej bilancie

Kapitálový a finančný účet skončil prebytkom 176,8 mld. Sk (5,9 mld. €), čo predstavovalo v porovnaní s rovnakým obdobím minulého roka pokles o 8,9 mld. Sk (0,3 mld. €). Zmenila sa aj štruktúra prílevu finančných tokov. V roku 2007 sa prejavil najmä prílev krátkodobého kapitálu do bankového sektora. V roku 2008 rozhodujúcu úlohu v príleve kapitálu zohrávali priame a portfóliové investície, ktoré boli sprevádzané výrazne nižším medziročným prílevom krátkodobého kapitálu. Z pohľadu financovania deficitu bežného účtu platobnej bilancie sa tak štruktúra kapitálového a finančného účtu platobnej bilancie v porovnaní s minulým rokom zlepšila, pričom celý deficit bol krytý prílevom iných ako krátkodobých zdrojov.

Kapitálový a finančný účet platobnej bilancie

mld. Sk	Rok 2008	Rok 2007
Kapitálový účet	24,3	11,3
Priame investície	63,7	71,2
SR v zahraničí	-5,6	-9,5
z toho: majetková účasť v zahraničí	-4,6	-6,0
reinvestovaný zisk	-1,2	-1,2
v SR	69,3	80,7
z toho: majetková účasť v SR	27,7	27,4
z toho: neprivatizačné PZI	27,7	27,4
reinvestovaný zisk	18,0	24,5
Portfóliové investície a finančné deriváty	47,5	-16,2
SR v zahraničí	4,9	-19,7
v SR	42,6	3,5
Ostatné dlhodobé investície	4,7	19,0
Aktíva	-13,6	-6,4
Pasíva	18,3	25,4
Krátkodobé investície	36,6	100,4
Aktíva	-3,4	-29,3

Pasíva	40,0	129,7
Kapitálový a finančný účet celkom	176,8	185,7
mld. EUR	Rok 2008	Rok 2007
Kapitálový účet	0,8	0,4
Priame investície	2,1	2,4
SR v zahraničí	-0,2	-0,3
z toho: majetková účasť v zahraničí	-0,2	-0,2
reinvestovaný zisk	-0,04	-0,04
v SR	2,3	2,7
z toho: majetková účasť v SR	0,9	0,9
z toho: neprivatizačné PZI	0,9	0,9
reinvestovaný zisk	0,6	0,8
Portfóliové investície a finančné deriváty	1,6	-0,5
SR v zahraničí	0,2	-0,7
v SR	1,4	0,1
Ostatné dlhodobé investície	0,2	0,6
Aktíva	-0,5	-0,2
Pasíva	0,6	0,8
Krátkodobé investície	1,2	3,3
Aktíva	-0,1	-1,0
Pasíva	1,3	4,3
Kapitálový a finančný účet celkom	5,9	6,2

Zdroj: NBS.

Kapitálový účet platobnej bilancie dosiahol v roku 2008 prebytok 24,3 mld. Sk (0,8 mld. €). Medziročný nárast prebytku o 13,0 mld. Sk (0,4 mld. €), bol výrazne podporený zvýšeným prílevom zdrojov z eurofondov, pričom prílev zdrojov z eurofondov vo forme kapitálových transferov výrazne prevyšil pokles zdrojov vo forme bežných transferov.

Saldo priamych zahraničných investícií (PZI) zaznamenalo za január až december 2008 prílev zdrojov vo výške 63,7 mld. Sk (2,1 mld. €), čo predstavuje pokles o 7,5 mld. Sk (0,2 mld. €) v porovnaní s rokom 2007. Medziročná zmena salda priamych investícií bola ovplyvnená najmä nižším odhadom reinvestovaného zisku, ktorý zahraniční investori reinvestovali v ekonomike a nižším prílevom zdrojov vo forme ostatného kapitálu. Celkový pokles prílevu zdrojov bol v rámci aktív zmierňovaný nižším záujmom rezidentov o investovanie v zahraničí vo forme PZI (prílev vo forme majetkovej účasti a ostatného kapitálu).

Čistý prílev prostriedkov v oblasti portfóliových investícií dosiahol 47,5 mld. Sk (1,6 mld. €), zatiaľ čo v minulom roku bol zaznamenaný čistý odlev 16,2 mld. Sk (0,5 mld. €). Medziročná zmena odlevu na prílev bola na strane aktív ovplyvnená poklesom záujmu slovenských rezidentov o majetkové aj dlžobné zahraničné cenné papiere. Na strane pasív medziročne vyšší prílev vyplynul z nárastu záujmu zahraničných investorov o emitované obligácie.

V položke ostatné investície bol v roku 2008 zaznamenaný prílev zdrojov vo výške 41,3 mld. Sk (1,4 mld. €), zatiaľ čo v rovnakom období minulého roku bol zaznamenaný prílev 119,3 mld. Sk (4,0 mld. €). Takmer celá medziročná zmena súvisela s vývojom

v podnikovom a bankovom sektore. V podnikovom sektore vyplynul odlev najmä zo splácania dovozných záväzkov, ktoré bolo sprevádzané zvýšením vkladov na účtoch v zahraničí. Nižší prílev zdrojov v bankovom sektore vyplynul zo skutočnosti, že prílev zdrojov z finančných úverov bol prevýšený medziročným poklesom krátkodobých vkladov nerezidentov na účtoch slovenských bánk. Medziročný pokles krátkodobých vkladov na účtoch bánk bol do značnej miery ovplyvnený stabilizáciou výmenného kurzu, kým v roku 2007 bol výrazný prílev zapríčinený očakávaniami investorov ohľadne apreciácie koruny.

Prílev kapitálu v rámci ostatných investícií v členení podľa sektorov (mld. Sk)			
	Január – December 2008	Január – December 2007	Medziročná zmena
Banky	54,7	88,4	-33,7
Podniky	-14,8	36,1	-50,9
Vláda + NBS	1,4	-5,2	6,6
Spolu	41,3	119,3	-78,0

Prílev kapitálu v rámci ostatných investícií v členení podľa sektorov (mld. EUR)			
	Január – December 2008	Január – December 2007	Medziročná zmena
Banky	1,8	2,9	-1,1
Podniky	-0,5	1,2	-1,7
Vláda + NBS	0,05	-0,2	0,2
Spolu	1,4	4,1	-2,6

Zdroj: NBS.

3.3 Devízové rezervy

Devízové rezervy NBS ku koncu roka 2008 dosiahli hodnotu 18,8 mld. USD (13,4 mld. €). Od začiatku roka tak poklesli o 0,1 mld. USD. Celkové devízové rezervy Národnej banky Slovenska boli v priebehu roka ovplyvňované viacerými faktormi. Rozhodujúcim faktorom pozitívne ovplyvňujúcim oblasť príjmov boli príjmy súvisiace s výnosmi z depozít a cenných papierov v portfóliu NBS. Oblasť výdavkov bola determinovaná najmä splátkami dlhovej služby vlády a výdajmi vyplývajúcimi z platieb v rámci zahraničného platobného styku pre klientov NBS. Schodok bilancie príjmov a výdavkov v sledovanom období (-0,2 mld. USD) bol mierne kompenzovaný pozitívnymi kurzovými rozdielmi (0,04 mld. USD), ktoré vznikli z dôvodu posilnenia eura voči americkému doláru na svetových finančných trhoch.

Príjmovú časť devízových rezerv v tomto období determinovali nasledovné faktory:

- výnosy z depozít a cenných papierov v portfóliu NBS vo výške 0,4 mld. USD,
- príjmy z titulu čerpania nových úverov vlády vo výške 0,1 mld. USD,

Stranu výdavkov devízových rezerv v tomto období ovplyvnili:

- splátky dlhovej služby vlády vo výške 0,5 mld. USD, z čoho splátky úrokov vládných eurobondov emitovaných v predchádzajúcich rokoch predstavovali 0,3 mld. USD,
- ostatné výdaje NBS vo výške 0,3 mld. USD, ako rozdiel medzi príjmami a platbami v rámci zahraničného platobného styku pre klientov NBS,

Devízové rezervy NBS ku koncu roka 2008 postačovali na pokrytie 2,7-násobku priemerného mesačného dovozu tovarov a služieb do Slovenskej republiky za rok 2008. Pomer devízových rezerv k objemu platieb za tovary a služby, vykazovaných bankovou štatistikou, predstavoval 3,5-násobok priemerného mesačného dovozu tovarov a služieb do SR za rok 2008.

Devízové rezervy obchodných bánk ku koncu roka 2008 dosiahli výšku 3,9 mld. USD (2,8 mld. €). Stav devízových rezerv celého bankového sektoru vrátane NBS bol k ultimu roka 22,7 mld. USD (16,1 mld. €).

3.4 Zahraničná zadlženosť SR

Celkový hrubý zahraničný dlh ku koncu decembra 2008 dosiahol 52,5 mld. USD, resp. 37,3 mld. €, čo predstavuje medziročný nárast o 8,2 mld. USD resp. o 7,1 mld. €. Celkový dlhodobý zahraničný dlh medziročne vzrástol o 4,7 mld. USD, pri náraste celkového krátkodobého zahraničného dlhu o 3,5 mld. USD. Na náraste zahraničného dlhu SR sa v priebehu roka 2008 významnou mierou podieľal vývoj krízového kurzu EUR/USD.

V celkovom dlhodobom zahraničnom dlhu zahraničné pasíva vlády a NBS medziročne vzrástli o 0,8 mld. USD. Predmetný nárast sa týkal zvýšeného záujmu o nákup štátnych korunových dlhopisov. Dlhodobý zahraničný dlh komerčného sektora vzrástol o 3,9 mld. USD, pričom zahraničný dlh komerčných bánk vzrástol o 1,2 mld. USD (z toho nárast o 1,0 mld. USD sa týkal dlhopisov a zmeniek) a zahraničné pasíva podnikateľských subjektov zaznamenali nárast o 2,7 mld. USD (z čoho nárast o 2,6 mld. USD predstavovali pôžičky).

V rámci krátkodobého zahraničného dlhu bol vykázaný nárast krátkodobých zahraničných pasív komerčných bánk o 3,2 mld. USD (na čom sa rozhodujúcou mierou podieľali pôžičky a hotovosť a vklady) pri náraste zahraničného dlhu podnikateľských subjektov o 0,3 mld. USD.

Celkový hrubý zahraničný dlh na obyvateľa SR ku koncu decembra 2008 dosiahol 9 764 USD, ku koncu decembra 2007 to bolo 8 237 USD. Podiel celkového krátkodobého zahraničného dlhu na celkovom hrubom zahraničnom dlhu SR k ultimu decembra 2008 bol na úrovni 51,6 %, ku koncu decembra 2007 na úrovni 53,3 %, čím medziročne klesol o 1,7 percentuálneho bodu.

Zahraničný dlh SR

	mld. USD		mld. EUR	
	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008
Celkový zahraničný dlh SR	44,3	52,5	30,1	37,3
Dlhodobý zahraničný dlh	20,7	25,4	14,1	18,0
Vláda a NBS ¹⁾	9,5	10,3	6,5	7,3
Komerčné banky	2,2	3,3	1,5	2,4
Podnikateľské subjekty	9,1	11,8	6,2	8,4
Krátkodobý zahraničný dlh	23,6	27,1	16,1	19,2
Vláda a NBS	0,0	0,0	0,0	0,0
Komerčné banky	12,1	15,3	8,2	10,9
Podnikateľské subjekty	11,5	11,8	7,8	8,4
Zahraničné aktíva	37,0	40,0	25,2	28,4
Čistá zahraničná zadlženosť	7,3	12,5	5,0	8,9
SKK/USD a SKK/EUR	22,870	21,385	33,603	30,126
Krížový kurz EUR/USD	-	-	1,469	1,409

Zdroj: NBS.

1) Vrátane vládnych agentúr a obcí.

Čistá zahraničná zadlženosť, vypočítaná ako rozdiel hrubej zahraničnej zadlženosti vo výške 52,5 mld. USD (pasíva NBS a vlády, pasíva komerčných bánk a pasíva podnikovej sféry - mimo majetkovej účasti) a zahraničných aktív vo výške 40,0 mld. USD (devízové rezervy NBS, zahraničné aktíva komerčných bánk, zahraničné aktíva podnikovej sféry - mimo majetkovej účasti) dosiahla ku koncu decembra 2008 dlžnícku pozíciu 12,5 mld. USD, pričom medziročne vzrástla o 5,2 mld. USD.

Podiel celkovej hrubej zahraničnej zadlženosti SR k vytvoreného HDP v bežných cenách bol 31.12.2008 podľa predbežných údajov 55,4 %, čo oproti roku 2007 predstavuje nárast o 0,7 percentuálneho bodu.

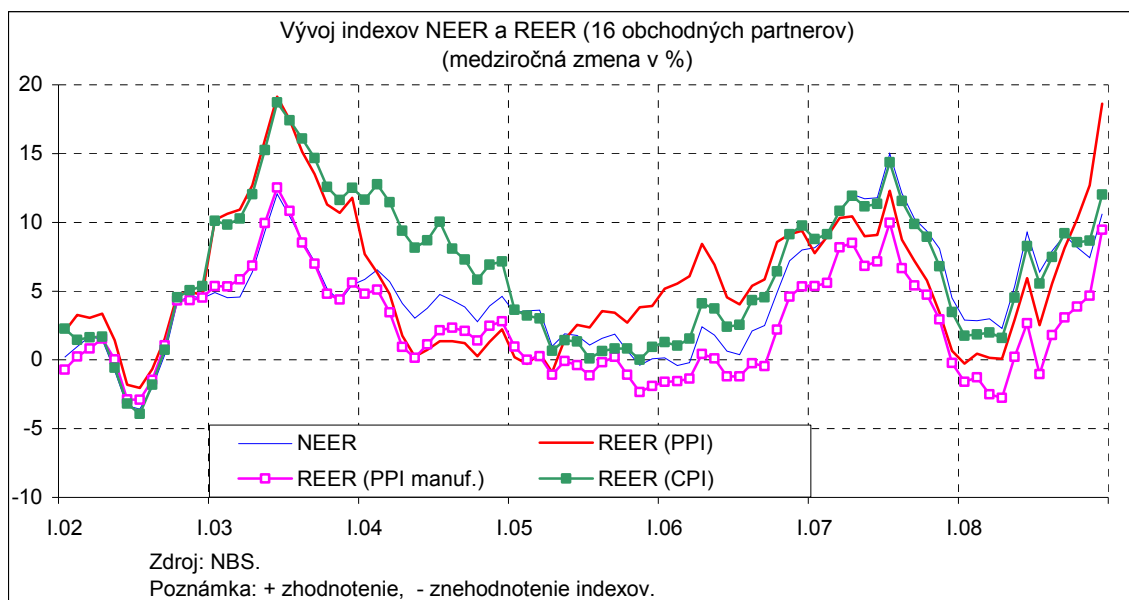
3.5 Nominálny a reálny efektívny výmenný kurz slovenskej koruny

Priemerná medziročná apreciácia nominálneho efektívneho výmenného kurzu slovenskej koruny (NEER) sa v roku 2008 spomalila oproti predchádzajúcemu roku z 10,2 % na 6,3 %. Najväčšou mierou prispelo k zhodnoteniu indexu NEER posilnenie koruny voči euru vo výške 4,4 p.b. nasledované príspevkami zhodnotenia domácej meny voči ruskému rubľu vo výške 0,9 p.b., libre šterlingov vo výške 0,6 p.b. a americkému doláru vo výške 0,4 p.b.. Apreciáciu NEER tlmilo oslabenie slovenskej meny voči českej korune s príspevkom -0,5 p.b..

Pomalšie nominálne posilňovanie slovenskej koruny v roku 2008 sa prejavilo aj v nižšej apreciácii reálneho efektívneho výmenného kurzu (REER). Priemerná medziročná apreciácia indexu REER definovaného na báze spotrebiteľských cien sa v porovnaní s predchádzajúcim rokom spomalila o 3,8 p.b. na 6,0 %. V prípade indexu REER definovaného na báze cien priemyselných výrobcov došlo k poklesu zhodnocovania o 2,3 p.b. na 5,5 %. Apreciácia indexu REER definovaného na báze cien produktov priemyselnej výroby sa spomalila o 4,5 p.b. a dosiahla 1,4 % v priemere za rok 2008. Pomalšia apreciácia jednotlivých indexov reálneho efektívneho kurzu v porovnaní

s nominálnym efektívnym kurzom bola dôsledkom nižšej inflácie v slovenskej ekonomike v porovnaní s váženým priemerom relevantných zahraničných obchodných partnerov.

4. VEREJNÝ SEKTOR

Sektor verejnej správy hospodáril v roku 2008 s deficitom na úrovni 2,2 % HDP. V porovnaní so schváleným schodkom na úrovni 2,3 % HDP bol dosiahnutý výsledok mierne priaznivejší.

Na lepší výsledok mal pozitívny vplyv predovšetkým lepší vývoj hospodárenia v Sociálnej poisťovni. Pozitívny vývoj súvisel najmä s výrazne vyšším výberom poistného oproti rozpočtu. Popri Sociálnej poisťovni k priaznivejšiemu výsledku verejnej správy prispel vyšší prebytok hospodárenia v štátnych fondoch najmä vďaka neplánovanému kapitálovému príjmu z predaja emisných kvót v Environmentálnom fonde a zníženie rozpočtovaného deficitu vyšších územných celkov. Príspevok štátneho rozpočtu k pozitívnejšiemu výsledku hospodárenia verejnej správy nebol významný. Výrazne negatívny dopad na hospodárenie verejnej správy malo hospodárenie vo Fonde národného majetku SR, ktorý významne prekročil svoj rozpočtovaný schodok v dôsledku prebratia rizikových záruk a zníženia príjmov z dividend. Hospodárenie verejnej správy bolo negatívne ovplyvnené aj odpustením nedobytných pohľadávok štátnym rozpočtom. Čerpanie prostriedkov z fondov Európskej únie v roku 2008 dosiahlo 70 % rozpočtovanej úrovne.

Podiel hrubého dlhu verejnej správy v roku 2008 dosiahol 27,6 % HDP a v porovnaní s rozpočtovanou úrovňou 31 % HDP bol nižší.

Parametre schodku a dlhu verejnej správy neprekročili v roku 2008 referenčné úrovne stanovené pre členské štáty Európskej únie.

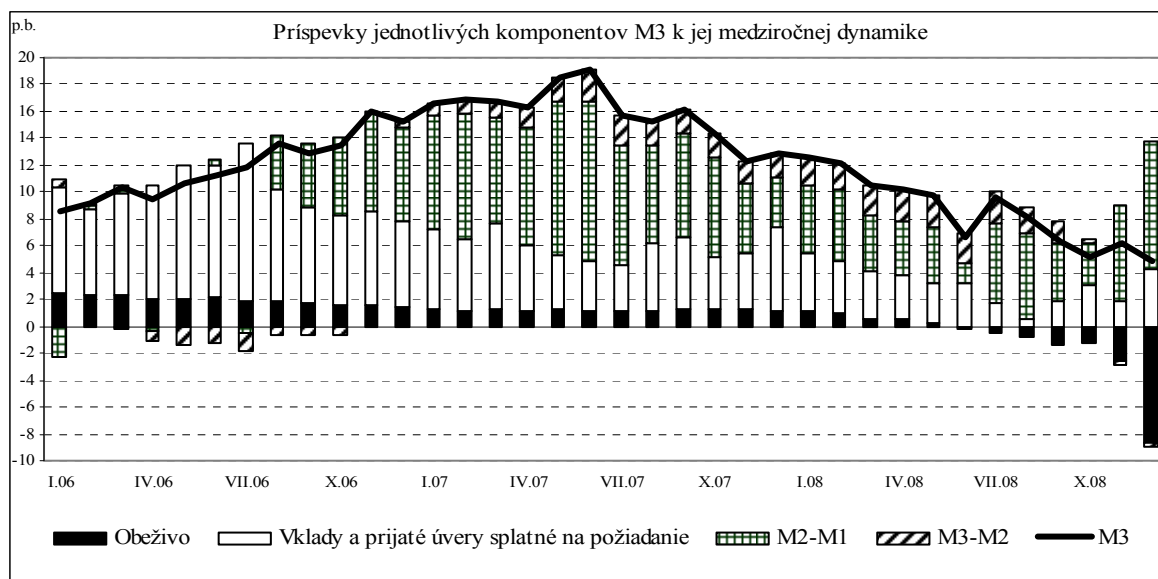
5. MENOVÝ VÝVOJ

5.1 Menové agregáty

Menový agregát M3 dosiahol ku koncu roka 2008 objem 1 135,3 mld. Sk (37, 7 mld. €), keď sa zvýšil o 52,5 mld. Sk, resp. 1, 7 mld. € (v roku 2007 nárast o 124,4 mld. Sk, resp. 4, 1 mld. €). Jeho medziročná dynamika postupne spomaľovala počas celého roka z 12,9 % v decembri 2007 až na 4,9 % ku koncu roka 2008. Na strane komponentov peňažnej zásoby k spomaľovaniu rastu peňažnej zásoby prispeli hlavne obeživo a v prvom polroku aj vklady a prijaté úvery splatné na požiadanie. Vklady a prijaté úvery s dohodnutou dobou splatnosti do 2 rokov rástli najmä ku koncu roka v súvislosti so zavedením novej meny. Spomaľovanie rastu menej likvidných vkladov bolo odrazom vývoja vkladov v sektore nefinančných spoločností, zatiaľ čo dynamika vkladov domácností počas roka stagnovala. Na strane protipoložiek M3 pokračoval klesajúci trend rastu pohľadávok PFI voči súkromnému sektoru, avšak najmä ku koncu roka s výrazne spomalenou dynamikou, ktorá sa po viac ako troch rokoch znížila v štvrtom štvrťroku 2008 pod úroveň 20 %.

Hlavné komponenty M3

Vývoj vkladov a prijatých úverov splatných na požiadanie bol determinovaný tak vkladmi v sektore domácností, ktoré vykazovali rastúci trend počas prvého polroka a neskôr ich objem stagnoval, ako aj vkladmi v sektore nefinančných spoločností. Najlikvidnejšie vklady podnikov zaznamenali spomalenie rastu a pokles objemu takmer počas celého obdobia. Mierny nárast bol zaznamenaný v decembri 2008, ktorý však súvisel so zavedením eura. Počas celého roka dochádzalo k presunu prostriedkov nefinančných spoločností medzi vkladmi splatnými na požiadanie a vkladmi s dohodnutou dobou splatnosti do 2 rokov. Obeživo zaznamenalo postupný pokles objemu súvisiaci s prípravou na zavedenie novej meny. Postupné sťahovanie slovenských korún z obehu sa premietlo aj v spomaľovaní dynamiky obeživa, ktorá ku koncu roka dosiahla -66,0 %. Tento vývoj sa premietol aj v negatívnych príspevkoch k rastu peňažnej zásoby.

Zdroj: NBS.

Kým príspevok menej likvidných zložiek peňažnej zásoby (M2-M1) k celkovej dynamike rastu M3 sa počas prvého polroka 2008 mierne znižoval, v druhom polroku a najmä ku koncu roku 2008 sa tento klesajúci trend otočil. Súviselo to hlavne vo štvrtom štvrtroku 2008 s vývojom vkladov domácností (vplyvom poklesu obeživa kvôli blížiacemu sa prechodu na euro) s dohodnutou splatnosťou do 2 rokov (ročný prírastok 116,3 mld. Sk, resp. 3,9 mld. €), zatiaľ čo medziročná dynamika vkladov nefinančných spoločností bola záporná. Vývoj vkladov podnikov s dohodnutou splatnosťou do 2 rokov v jednotlivých mesiacoch roka súvisel s vývojom vkladov splatných na požiadanie, ktoré tvorili ich hlavný substitút, keď často dochádzalo k prelievaniu prostriedkov medzi uvedenými vkladmi. Vklady s výpovednou lehotou do 3 mesiacov naďalej pokračovali v mierne klesajúcom trende a prispievali tak tiež k spomaleniu rastu peňažnej zásoby.

Kým v prvom polroku 2008 sa prírastok nástrojov obchodovateľných na trhu (M3-M2) k rastu peňažnej zásoby postupne zvyšoval, naopak v druhom polroku najmä vplyvom výrazného odlevu zdrojov z podielových listov podielových fondov peňažného trhu (PFPT) v októbri sa značne redukoval, resp. v štvrtom štvrtroku 2008 bol už záporný. Vplyvom prehĺbenia svetovej finančnej krízy a prepadu akciových trhov v septembri prudko poklesol záujem o investovanie prostriedkov do všetkých kategórií podielových listov OPF. Prírastok (M3-M2) sa medziročne znížil približne o 21,0 mld. Sk (0,7 mld. €). Naopak, k rastu M3 prispieval postupný rast vydaných dlhových cenných papierov do 2 rokov, ktorý akceleroval predovšetkým v decembri 2008.

Vývoj hlavných komponentov menového agregátu M3 a jeho protipoložiek v roku 2007 a 2008	zmena za rok 2007 ¹⁾ (mld. Sk)	zmena za rok 2008 ¹⁾ (mld. Sk)	ročná dynamika rok 2007 ¹⁾ (%)	ročná dynamika rok 2008 ¹⁾ (%)	stav k 31.12. 2008 (mld. Sk)
Obeživo	10,5	-93,5	8,0	-66,0	48,2
Vklady a prijaté úvery splatné na požiadanie	61,3	46,8	14,4	9,7	527,7
M1	71,9	-46,7	12,9	-7,5	575,9
Vklady a prijaté úvery s dohodnutou splatnosťou do 2 rokov	36,9	103,4	10,7	27,0	486,1
M2	106,9	56,0	11,7	5,5	1 071,0
Menový agregát M3	124,4	52,5	12,9	4,9	1 135,3
Protipoložky M3					
Pohľadávky PFI a cenné papiere	151,2	131,3	16,9	12,5	1 178,2
z toho: verejná správa	6,9	10,6	3,1	3,5	272,3
ostatní rezidenti	144,3	120,7	23,6	15,5	905,9
Čisté zahraničné aktíva	6,2	-81,8	-0,7	-33,1	180,4
Dlhodobé finančné pasíva (bez kapitálu a rezerv)	19,3	9,4	15,7	6,7	151,3
Ostatné čisté položky (vrátane kapitálu a rezerv) ²⁾	-13,8	12,5	25,9	-3,7	-72,0

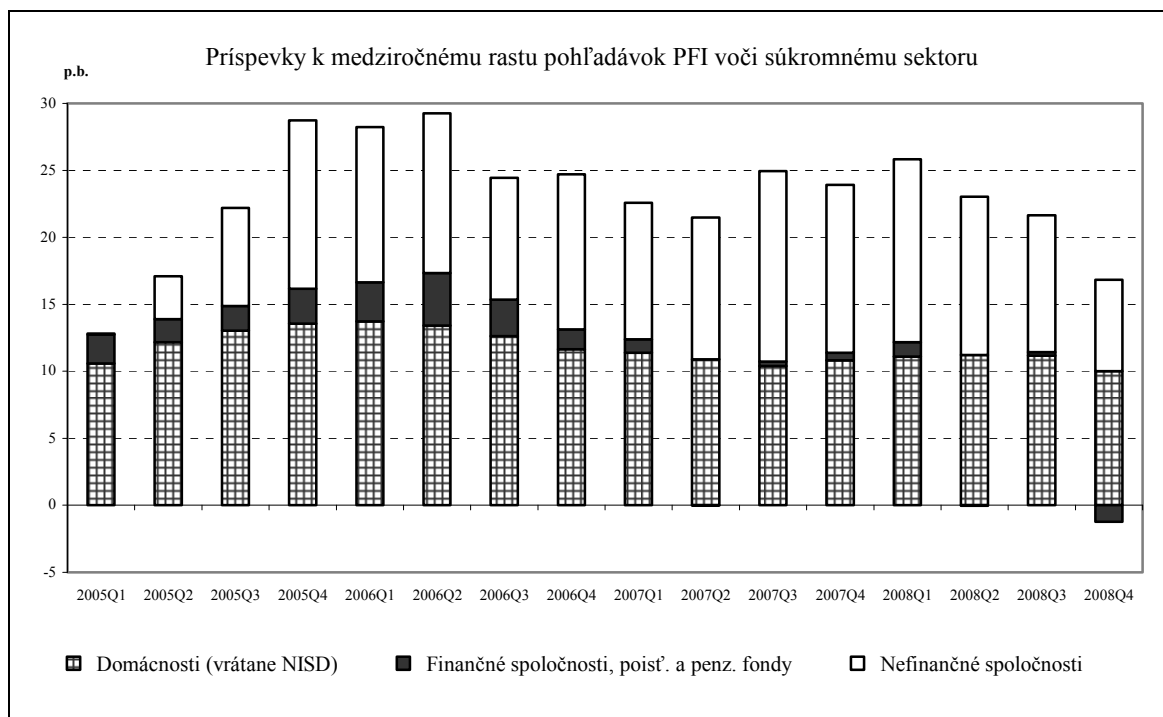
Vývoj hlavných komponentov menového agregátu M3 a jeho protipoložiek v roku 2007 a 2008	zmena za rok 2007 ¹⁾ (mld.EUR)	zmena za rok 2008 ¹⁾ (mld.EUR)	ročná dynamika rok 2007 ¹⁾ (%)	ročná dynamika rok 2008 ¹⁾ (%)	stav k 31.12. 2008 (mld.EUR)
Obeživo	0,4	-3,1	8,0	-66,0	1,6
Vklady a prijaté úvery splatné na požiadanie	2,0	1,6	14,4	9,7	17,5
M1	2,4	-1,6	12,9	-7,5	19,1
Vklady a prijaté úvery s dohodnutou splatnosťou do 2 rokov	1,2	3,4	10,7	27,0	16,1
M2	3,5	1,9	11,7	5,5	35,6
Menový agregát M3	4,1	1,7	12,9	4,9	37,7
Protipoložky M3					
Pohľadávky PFI a cenné papiere	5,0	4,36	16,9	12,5	39,1
z toho: verejná správa	0,2	0,4	3,1	3,5	9,0
ostatní rezidenti	4,8	4,0	23,6	15,5	30,0
Čisté zahraničné aktíva	0,2	-2,7	-0,7	-33,1	6,0
Dlhodobé finančné pasíva (bez kapitálu a rezerv)	0,6	0,3	15,7	6,7	5,0
Ostatné čisté položky (vrátane kapitálu a rezerv) ²⁾	-0,5	0,4	25,9	-3,7	-2,4

Poznámka: 1) Vzhľadom k tomu, že menové agregáty a protipoložky k menovému agregátu M3 sa v metodike ECB nezostavujú k 1. januáru daného roka, za počiatočnú úroveň roka sa v tabuľke a v ďalšom texte považuje vykázaný stav k 31. decembru predchádzajúceho roka.

2) Ostatné čisté položky vrátane vkladov ústrednej štátnej správy. Pritom platí bilančná rovnosť M3 = pohľadávky voči verejnej správe + pohľadávky voči ostatným rezidentom + čisté zahraničné aktíva – dlhodobé finančné pasíva + ostatné čisté položky.

Pohľadávky peňažných finančných inštitúcií voči súkromnému sektoru

Pohľadávky PFI voči súkromnému sektoru (bez cenných papierov) dosiahli ku koncu roka 2008 objem 887,5 mld. Sk (29,5 mld. €) a oproti koncu predchádzajúceho roka vzrástli o 117,6 mld. Sk (3,9 mld. €). K rastu úverov prispievali hlavne úvery domácnostiam a v prvej polovici roka aj úvery nefinančným spoločnostiam. Dynamika úverov domácnostiam stagnovala hlavne začiatkom roka, v druhom polroku už vykázala spomaľovanie až na 25,5 % v decembri 2008 (28,5 % v decembri 2007). Pohľadávky PFI voči nefinančným spoločnostiam zaznamenali výraznejšie spomaľovanie rastu hlavne od druhého štvrtroka, keď ku koncu roka medziročne vzrástli o 13,1 % (24,1 % v decembri 2007). Z hľadiska jednotlivých mien na uvedený vývoj pohľadávok PFI vplývali najmä pohľadávky v SKK, ktoré tvorili približne 80 % z celkových pohľadávok a vzrástli o 108,9 mld. Sk (3,6 mld. €). Objem pohľadávok v EUR vzrástol len mierne o 8,2 mld. Sk (0,3 mld. €) a pohľadávky v ostatných cudzích menách vzrástli o 0,5 mld. Sk (0,02 mld. €). Väčšina pohľadávok v cudzích menách je sústredená v sektore nefinančných spoločností (v priemere 32,4 % z celkových pohľadávok podnikom), zatiaľ čo domácnosti si požičiavajú najmä v SKK (úvery v cudzej mene tvorili iba 2,7 %).

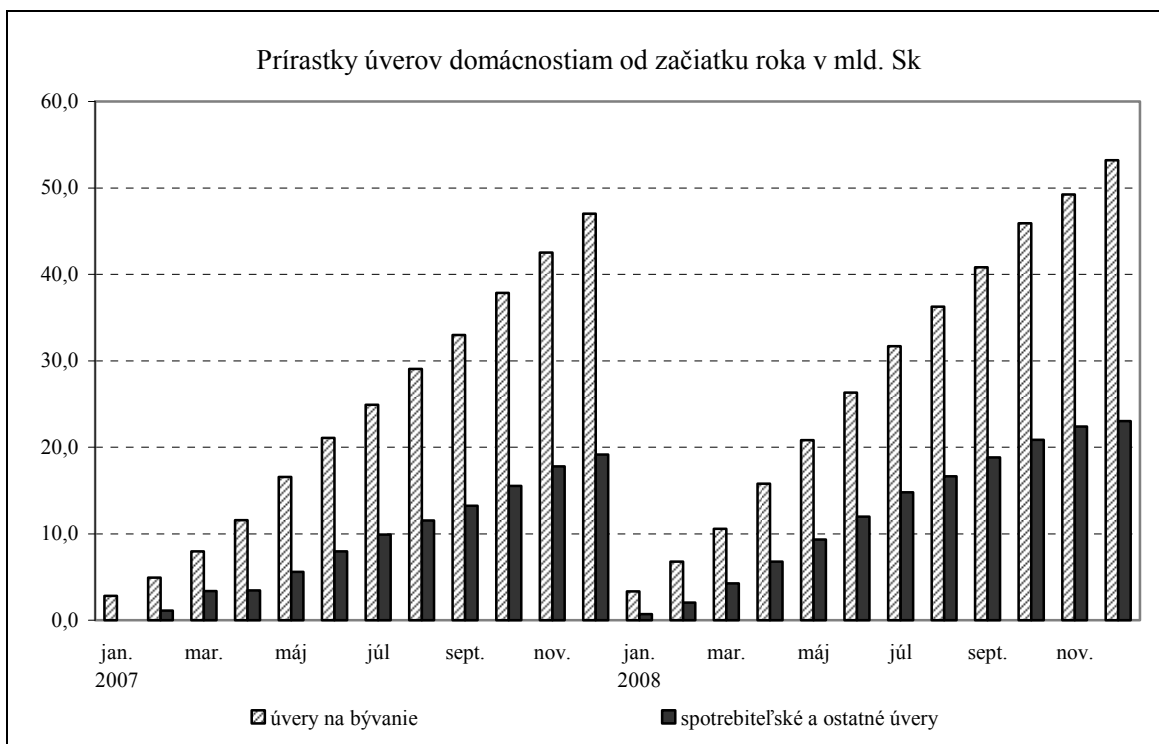
Zdroj: NBS.

Pohľadávky PFI voči domácnostiam

Podobne ako počas predchádzajúceho roka aj v roku 2008 domácnosti využívali úverové zdroje hlavne na dlhodobé investície. Z hľadiska účelovej štruktúry pohľadávok domácnostiam najvyšší prírastok, 53,2 mld. Sk (1,8 mld. €), zaznamenali úvery na bývanie³, pričom k medziročnej miere rastu pohľadávok voči domácnostiam prispeli 17,5 percentuálnymi bodmi. Spotrebiteľské a ostatné úvery zaznamenali absolútny medziročný prírastok vyšší ako v minulom roku, 23,0 mld. Sk, resp. 0,8 mld. €. Ich príspevok k dynamike rastu úverov domácnostiam bol počas väčšiny roka stabilný, v poslednom štvrtroku však zaznamenal mierne zníženie na 7,1 percentuálneho bodu. Spotrebiteľské a ostatné úvery predstavovali jeden zo zdrojov rastu konečnej spotreby domácností. Ich podiel na konečnej spotrebe domácností sa zvyšoval a od konca predchádzajúceho roka vzrástol o 1,1 percentuálneho bodu, keď dosiahol 10,8 % (v roku 2007 taktiež nárast o 1,1 percentuálneho bodu na 9,7 %). V porovnaní s eurozónou a ostatnými krajinami V4 je však najnižší.

³ Pohľadávky voči domácnostiam (vrátane NISD) sa z hľadiska účelu členia na úvery na bývanie, spotrebiteľské úvery a ostatné úvery.

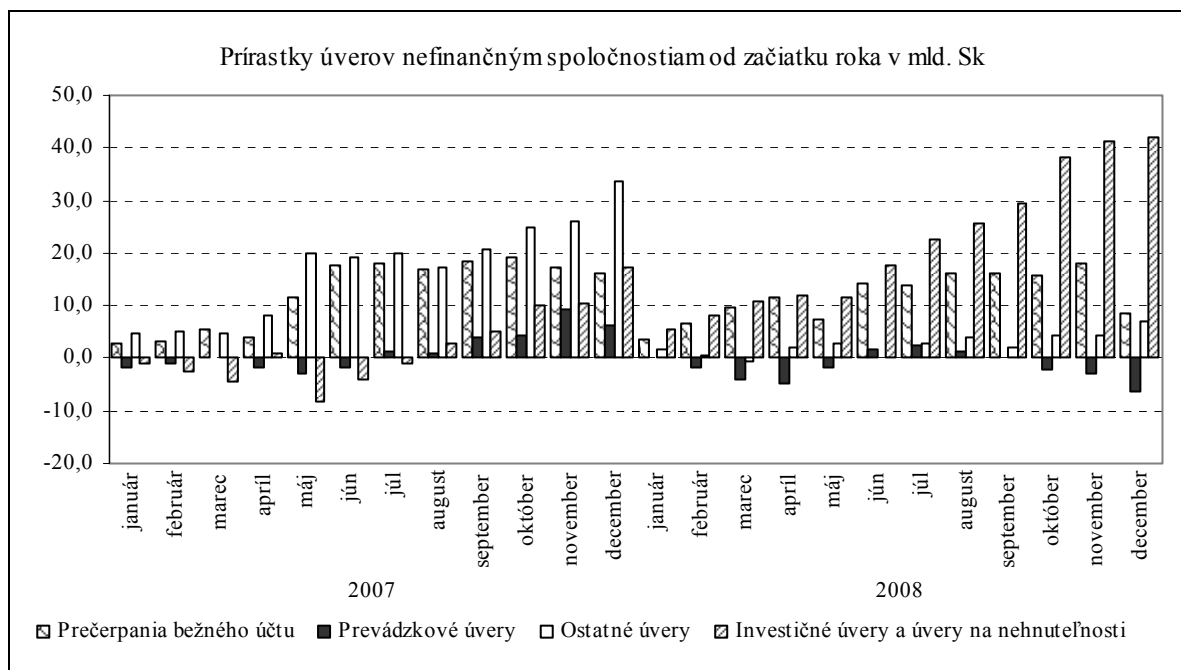

Rast pohľadávok peňažných finančných inštitúcií voči domácnostiam bol sprevádzaný rastom zadlženosti (vyjadrenej podielom pohľadávok PFI voči domácnostiam na HDP), ktorá vzrástla medziročne o 2,3 percentuálneho bodu a ku koncu roka dosiahla 18,8 %. Podobný vývoj súvisiaci s procesom reálnej konvergenencie zaznamenávajú aj ďalšie nové členské krajiny, pričom v porovnaní s eurozónou (53,2 % v decembri 2008) je zadlženosť domácností v uvedených krajinách výrazne nižšia.

Pohľadávky PFI voči nefinančným spoločnostiam

Prírastok pohľadávok voči nefinančným spoločnostiam sa z hľadiska účelu sústredil hlavne do investičných úverov a úverov na nehnuteľnosti (prírastok o 38,2 mld. Sk, 1,3 mld. €), ktorých prírastok sa postupne zvyšoval hlavne v druhej polovici roka. Prečerpania bežných účtov a ostatné úvery zaznamenali taktiež mierny nárast v porovnaní s predchádzajúcim rokom. Naopak, prevádzkové úvery klesali hlavne koncom roka. Z hľadiska časovej štruktúry sa na raste pohľadávok PFI voči nefinančným spoločnostiam podieľali hlavne dlhodobé úvery nad 5 rokov, pri ktorých bolo zaznamenané mierne zrýchľovanie medziročnej dynamiky rastu. Najvýraznejšie svoj rast spomalili krátkodobé úvery do 1 roka, ktorých tempo rastu sa znížilo o 25,7 percentuálneho bodu na 4,3 %.

Vývoj investovania do otvorených podielových fondov (OPF)

Negatívne dopady svetovej finančnej krízy a prepád akciových trhov sa prejavili predovšetkým v štvrtom štvrtroku 2008 v nepriaznivých výsledkoch väčšiny kategórií podielových fondov. V roku 2008 všetky kategórie OPF v SR denominované v Sk aj v cudzej mene (CM) spolu dosiahli záporné čisté predaje 30,5 mld. Sk (1,0 mld. €)⁴, čo oproti roku 2007 predstavovalo odlev zdrojov v objeme 53,6 mld. Sk (1,8 mld. €).

Záporné čisté predaje za rok 2008 vykázali fondy peňažného trhu vo výške 15,2 mld. Sk (0,5 mld. €) a ostatné kategórie fondov (z toho predovšetkým dlhopisové fondy, fondy fondov, zmiešané fondy a akciové fondy) spolu dosiahli záporné čisté predaje 15,3 mld. Sk, resp. 0,5 mld. €. Jediné kladné čisté predaje vo výške 2,4 mld. Sk (0,08 mld. €) mali iné (najmä zaistené) fondy.

⁴ Skutočnosť, že údaje Slovenskej asociácie správcovských spoločností (SASS) z pravidelných týždenných štatistík a údaje jednotlivých správcov OPF (openiazoch.zoznam.sk) sú niekedy za rôzne obdobia (SASS vystavuje dáta vždy k piatku, ale niektorí jej členovia k štvrtku) ako aj rôzne vykazované počty podielových fondov spôsobujú rozdielnu výšku mesačných ako aj kumulatívnych čistých predajov. Zlučovanie podielových fondov a ich koncoročná konverzia na euro priniesla jednak významný pokles počtu podielových fondov (z cca 550 na 460) ako aj výrazný pokles počtu fondov v cudzej mene, resp. rast počtu fondov v domácej mene €.

Kumulatívne čisté predaje podielových listov otvorených podielových fondov (OPF, v mld. Sk)	Podielové listy OPF v SR ¹⁾	Podielové listy OPF iných ako peňažného trhu	Podielové listy OPF peňažného trhu
rok 2007	23,1	9,1	14,0
rok 2008	-30,5	-15,3	-15,2

Kumulatívne čisté predaje podielových listov otvorených podielových fondov (OPF, v mld. EUR)	Podielové listy OPF v SR ¹⁾	Podielové listy OPF iných ako peňažného trhu	Podielové listy OPF peňažného trhu
rok 2007	0,8	0,3	0,5
rok 2008	-1,0	-0,5	-0,5

Zdroj: Výpočty NBS z údajov Slovenskej asociácie správcovských spoločností (SASS).

1) Denominované v domácej mene (v slovenských korunách) a v cudzej mene spolu.

5.2 Pohľadávky lízingových, faktoringových spoločností a spoločností splátkového financovania

Objem pohľadávok lízingových, faktoringových spoločností a spoločností splátkového financovania (FLSS) voči súkromnému sektoru sa zvýšil o 22,6 mld. Sk (0,8 mld. €) v porovnaní s predchádzajúcim rokom a ku koncu roka 2008 dosiahol 146,7 mld. Sk (4,9 mld. €). Ich dynamika rastu počas roka postupne spomaľovala a k ich rastu o 18,2 % prispeli hlavne ostatné pohľadávky⁵. Z hľadiska jednotlivých sektorov vzrástli najvýraznejšie pohľadávky voči nefinančným spoločnostiam.

Pohľadávky FLSS voči nefinančným spoločnostiam rástli počas celého roka, ich rast sa však v poslednom štvrtroku spomalil. Oproti predchádzajúcemu roku vzrástli o 17,3 mld. Sk (0,6 mld. €) a tempo rastu dosiahlo 19,6 %. K rastu pohľadávok voči nefinančným spoločnostiam prispeli takmer rovnako pohľadávky z finančného lízingu (7,6 percentuálneho bodu) a pohľadávky z predaja na splátky a z poskytnutých spotrebiteľských úverov (7,8 percentuálneho bodu). Mierny rastúci trend si zachovali aj ostatné pohľadávky. Najpodstatnejšiu časť pohľadávok naďalej tvoria pohľadávky z finančného lízingu. Pohľadávky FLSS na celkových pohľadávkach (pohľadávky PFI a FLSS) voči nefinančným spoločnostiam tvorili ku koncu roka 19 %, čo predstavovalo mierny nárast oproti koncu predchádzajúceho roka.

V sektore domácností dochádzalo k miernemu spomaľovaniu dynamiky rastu pohľadávok FLSS na 14,9 % ku koncu roka, kedy ich objem dosiahol 40,7 mld. Sk (1,4 mld. €). V rámci jednotlivých komponentov bol zaznamenaný rozdielny vývoj. Kým pohľadávky z predaja na splátky a z poskytnutých spotrebiteľských úverov klesali počas prvého polroka, v druhej časti roka vykázali nárast. Naopak, ostatné pohľadávky rástli v prvom polroku a ku koncu roka zaznamenali mierny pokles objemu. Pohľadávky FLSS z finančného lízingu postupne klesali od druhého štvrtroka, tento pokles však nevykompenzoval nárast v prvom štvrtroku a teda ku koncu roka vykázali mierny medziročný nárast. Spomalenie rastu pohľadávok voči domácnostiam sa prejavilo aj v poklese ich podielu na celkových pohľadávkach PFI a FLSS voči domácnostiam o 0,9

⁵ Pohľadávky FLSS voči súkromnému sektoru sa z hľadiska účelu členia na pohľadávky z finančného lízingu a ostatné pohľadávky. Z ostatných pohľadávok sa ďalej vyčleňujú len pohľadávky z predaja na splátky a poskytnutých spotrebiteľských úverov.

percentuálneho bodu na 9,7 % ako aj v stagnácii ich podielu na konečnej spotrebe domácností počas roka na úrovni okolo 3,5 %.

5.3 Úrokové miery

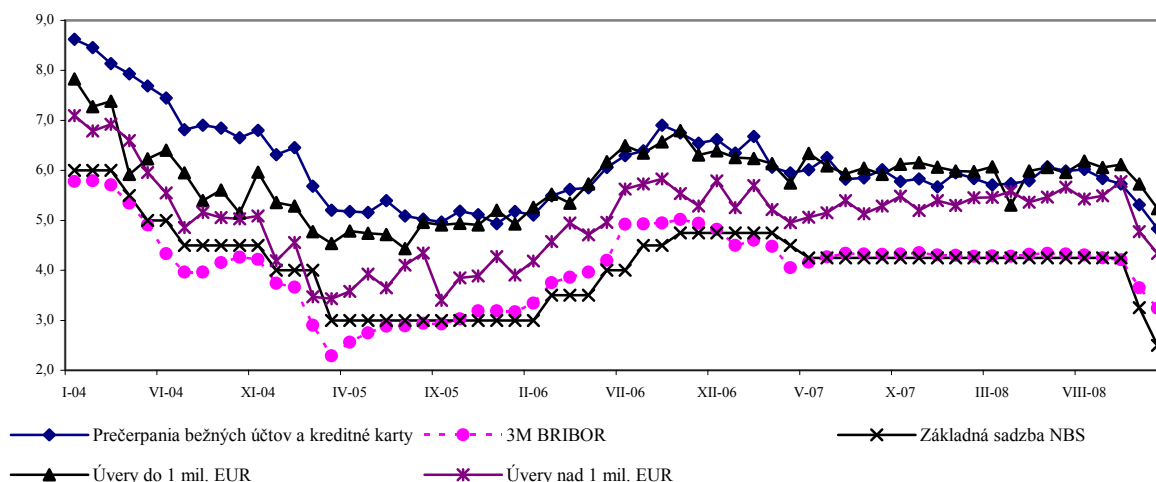
Klientske úrokové sadzby

Klientske úrokové sadzby boli v roku 2008 charakterizované relatívne stabilným vývojom. Koncom roka však ECB a následne aj NBS pristúpila k trojnásobnému zníženiu kľúčových sadziieb (kumulatívne o 1,75 percentuálneho bodu). Tento vývoj sa mierne prejavil aj v úrokových sadzbách na medzibankovom trhu. Do konca roka 2008 sa však nestihol pokles kľúčových sadziieb prejavil v plnom rozsahu aj v trhových sadzbách. Preto aj prenos do klientskych úrokových sadziieb bol iba veľmi mierny. S najväčšou intenzitou sa vývoj trhových sadziieb premietol do klientskych sadziieb z úverov nefinančným spoločnostiam a z vkladov nefinančných spoločností. Nepružná reakcia bola pri úveroch a vkladoch domácností.

Úrokové sadzby z úverov nefinančným spoločnostiam

Úročenie úverov nefinančným spoločnostiam zostala takmer počas celého roka 2008 relatívne stabilné. Na konci roka úrokové sadzby odzrkadľovali pokles kľúčových sa trhových sadziieb. Znížili sa úrokové sadzby z úverov malým a stredným podnikom (do 1 mil. €) a tiež veľkým podnikom (nad 1 mil. €). Z hľadiska dĺžky fixácie úrokovej sadzby poklesli predovšetkým krátkodobé sadzby, na druhej strane dlhodobé sadzby mali počas druhej polovice roka viac-menej rastúcu tendenciu. Bolo to spôsobené zmenou vnímania rizika koncom roka v dôsledku rozšírenia problémov na finančných trhoch, keď úrokové sadzby z úverov na bežnú činnosť (prečerpania bežných účtov a prevádzkové úvery) reagovali s väčšou intenzitou na zníženie trhových sadziieb, kým reakcia úrokových mier z dlhodobých úverov (najmä investičných úverov a úverov na nehnuteľnosti) bola nepružná. Vývoj na finančných trhoch sa tiež premietol do nižších objemov novoposkytnutých úverov nefinančným spoločnostiam na konci roka.

Vývoj úrokových sadziieb z úverov nefinančným spoločnostiam, 3M BRIBOR a základnej sadzby NBS (%)

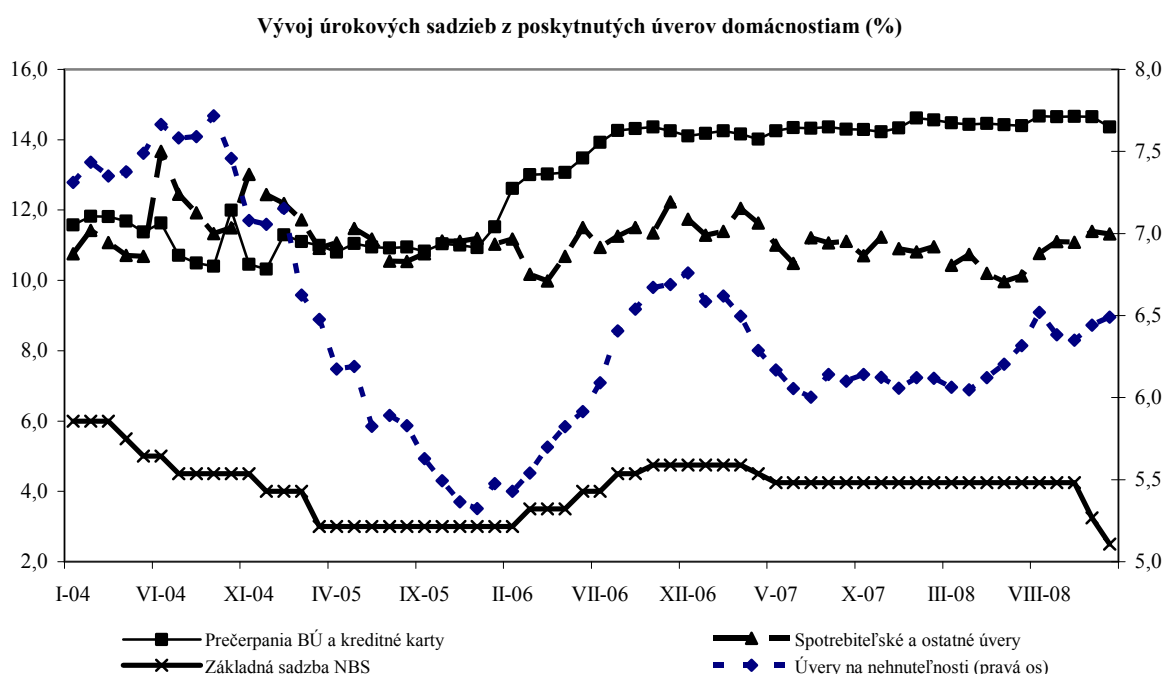

Zdroj: NBS.

Úrokové sadzby z úverov domácnostiam

Úrokové sadzby z úverov domácnostiam nereagovali na pokles kľúčových a trhových sadziieb z konca roka. Úrokové sadzby z úverov domácnostiam boli charakterizované počas roka prevažne rastúcou tendenciou. Výnimkou boli iba úrokové miery z prečerpaní bežných účtov, ktoré sú najvyššie úročeným typom úveru. Úročenie úverov na nehnuteľnosti sa zvyšovalo takmer počas celého roka. Bolo to najmä pri hypotekárnych úveroch a v menšom rozsahu aj pri iných úveroch na nehnuteľnosti. Na druhej strane sa mierne znížilo úročenie úverov stavebných sporiteľní, ktorých produkty nie sú naviazané vo veľkom rozsahu na finančný trh. Úrokové miery zo spotrebiteľských úverov mali mierne klesajúci trend počas prvého polroka, v ďalšom období sa však výraznejšie zvýšili. Vývoj úročenia pri obidvoch druhoch úverov odzrkadľoval vyššie trhové sadzby na medzibankovom trhu v eurozóne oproti sadzbám na medzibankovom trhu na Slovensku.

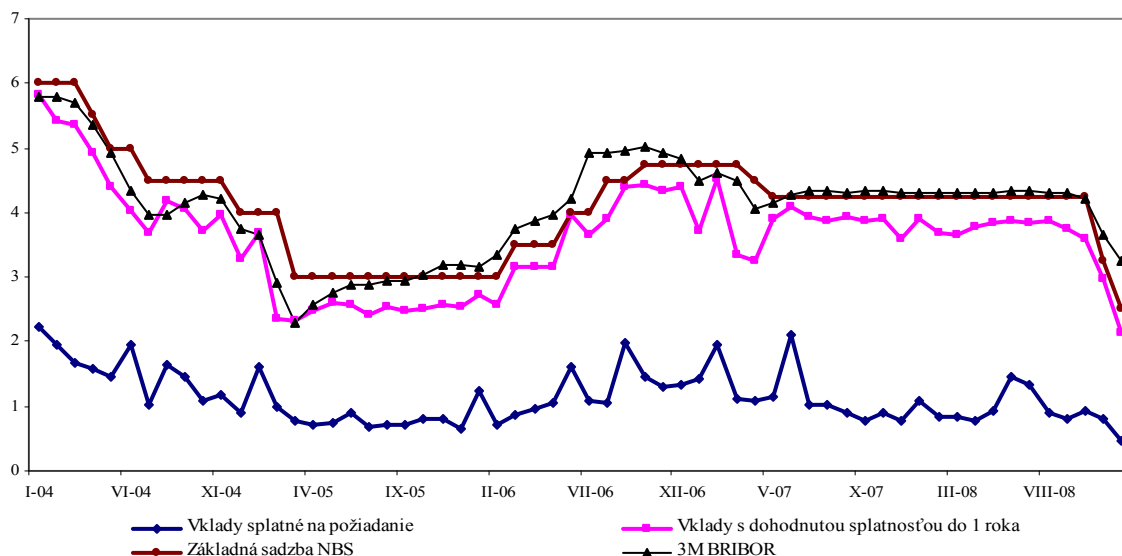

Zdroj: NBS.

Úrokové miery z vkladov nefinančných spoločností

Úrokové sadzby z vkladov nefinančných spoločností zaznamenali s výnimkou posledných dvoch mesiacov stabilný vývoj. Mierne volatilnejší vývoj úročenia vkladov splatných na požiadanie bol dôsledkom likviditnej situácie na medzibankovom trhu v posledných dňoch jednotlivých mesiacov a tým relatívne veľkým výkyvom pri najkratších sadzbách. Počas prvých troch štvrtí rokov boli úrokové sadzby z vkladov s dohodnutou splatnosťou stabilné a relatívne vysoko úročené, v ďalšom priebehu roka sa však výraznejšie znížili, čo odrážalo posun trhových sadziieb na nižšie úrovne.

Vývoj úrokových sadzieb z vkladov nefinančných spoločností (%)

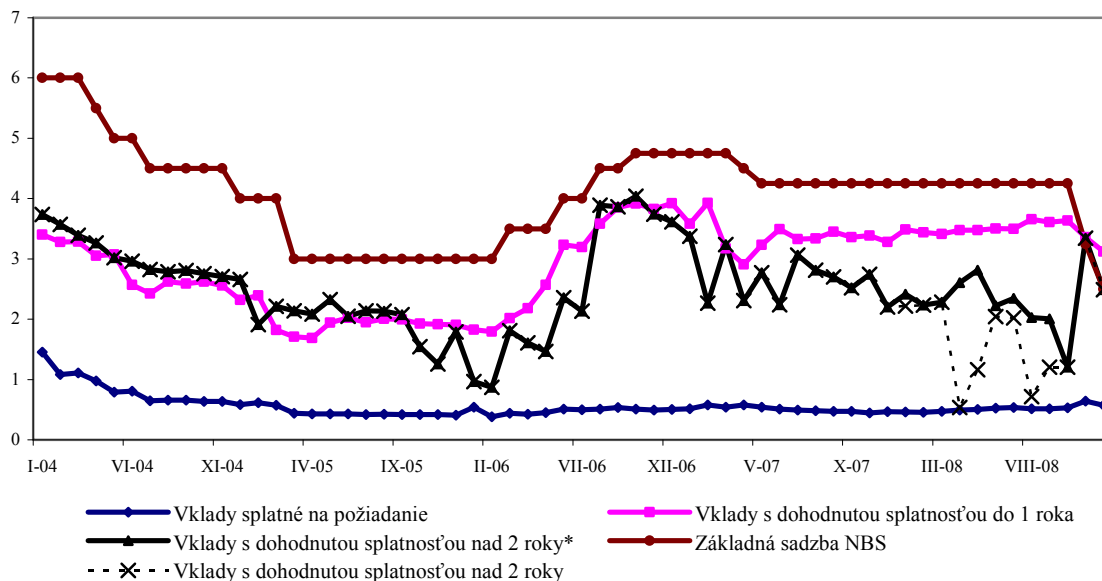

Zdroj: NBS.

Úrokové miery z vkladov domácností

Na rozdiel od úrokových sadzieb z vkladov nefinančných spoločností, úročenie vkladov domácností nereagovalo na vývoj na medzibankovom trhu. Bolo to najmä v dôsledku marketingových akcií spojených so získavaním klientov pri zmene meny na euro. Banky v rámci konkurenčného boja ponúkali relatívne vysoké zhodnotenia pri viazaných vkladoch. Preto sa úrokové sadzby z vkladov domácností výraznejšie nemenili. Mierne rastúci trend vykázali úrokové miery z vkladov s dohodnutou splatnosťou do 1 roka. Na druhej strane úročenie dlhodobějších vkladov sa znižovalo v priebehu roka.

Vývoj úrokových sadzieb z vkladov domácností (%)

* Úrokové sadzby boli v mesiacoch, kedy boli vykázané štruktúrované vklady, o tieto vklady očistené, nakoľko pri týchto vkladoch banky vykazujú veľmi nízke úrokové sadzby, pretože nevedia určiť budúce zhodnotenie vkladu.

Zdroj: NBS.

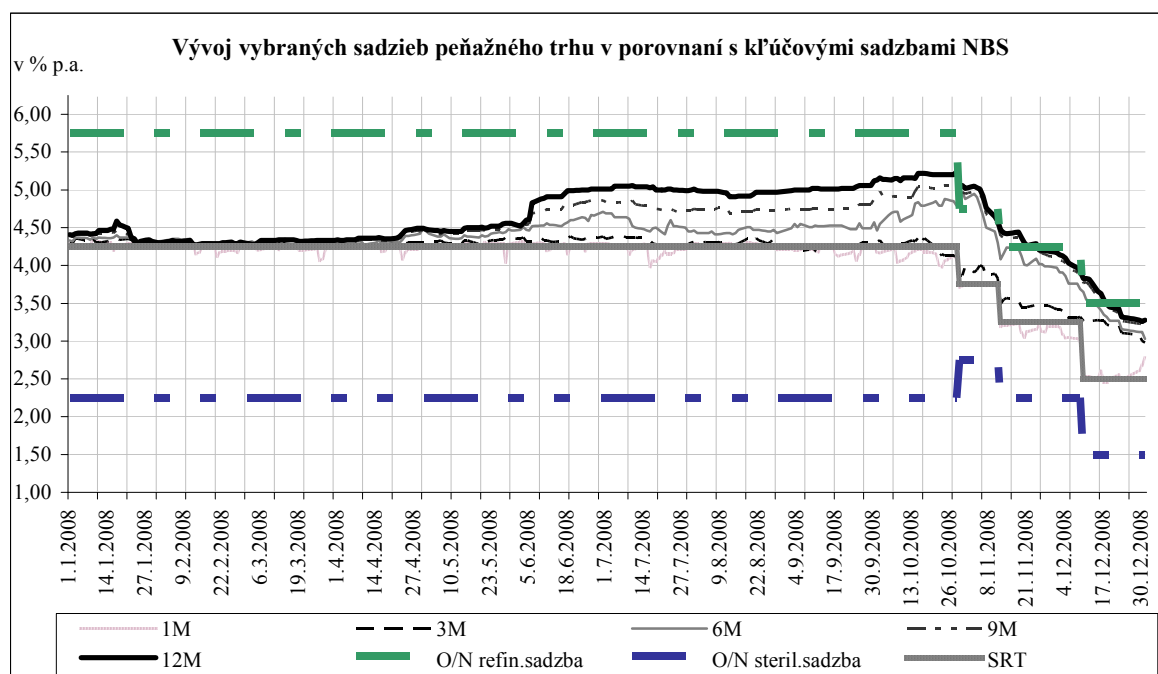

6. FINANČNÉ TRHY

6.1 Peňažný trh

Vývoj úrokových sadzieb peňažného trhu

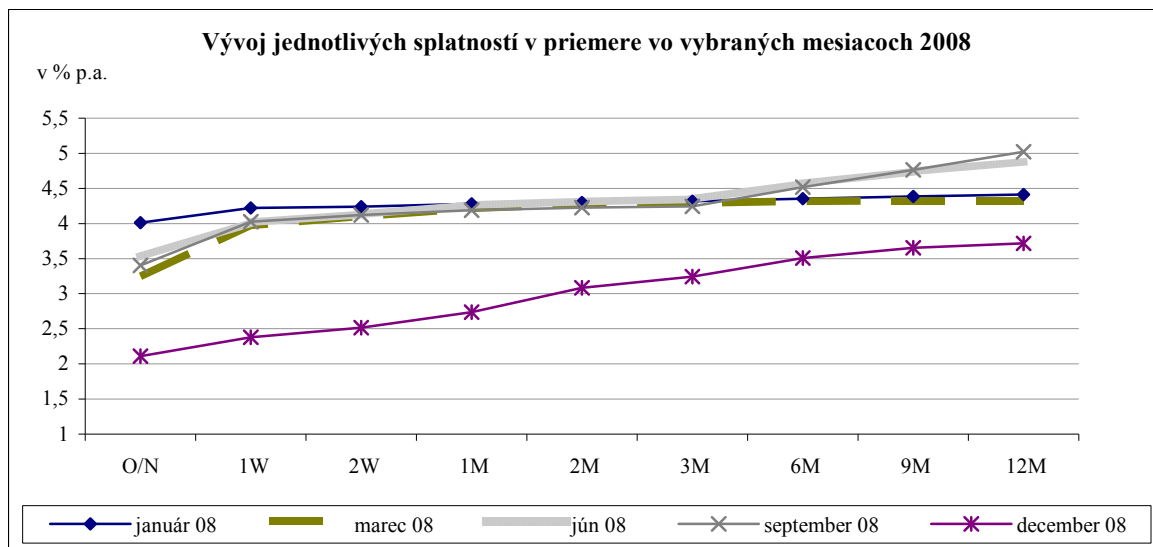
Vývoj úrokových sadzieb dlhého konca výnosovej krivky peňažného trhu bol počas prvých piatich mesiacov roku 2008 relatívne stabilný. V júni sledovaného roku sadzby depozitov dlhých splatností na domacom trhu začali byť pod viditeľným vplyvom eurozóny, ktorý sa prejavil na ich náraste. V nasledujúcom štvrtroku boli domáce dlhé sadzby bez podstatných zmien. Od začiatku októbra bol výrazný pokles trhových sadzieb v eurozóne ovplyvnený znížením kľúčových úrokových sadzieb ECB. Túto skutočnosť v eurozóne a následne zníženia kľúčových sadzieb NBS možno považovať za podstatný faktor vo výraznom poklese domácich trhových sadzieb pod 3,30 %, pričom tieto sadzby zotrvali nad úrovňou eurozóny až do konca sledovaného roka.

Zdroj: NBS.

Očakávania bankového sektora súvisiace s vývojom kľúčových sadzieb NBS je možné dokumentovať výnosovou krivkou v jednotlivých fázach roka. Počiatočný pokles krátko konca výnosovej krivky bol neskôr mierne korigovaný, naopak jej stredná časť stagnovala na približne rovnakých úrovniach. Dlhý koniec výnosovej krivky sa najskôr stabilizoval, neskôr stúpil na približne 5,00 %. V decembri sa výnosová krivka nachádzala podstatne nižšie v porovnaní s ostatnými obdobiami, jej vývoj ovplyvnili postupné výrazné zníženia kľúčových sadzieb NBS.

Zdroj: NBS.

Medzibankové obchody na peňažnom trhu

V štruktúre produktov obchodovaných na medzibankovom peňažnom trhu nastal v porovnaní s predchádzajúcim rokom mierny pokles podielu swapových obchodov. Aj napriek tomu si udržali najväčší podiel. Depozitné obchody tvorili naďalej druhú najväčšiu skupinu realizovaných transakcií, ktorých podiel sa v porovnaní s rokom 2007 mierne zvýšil. Počas roku 2008 došlo k poklesu podielu derivátov vo forme FRA a IRS na celkových obchodoch. Repo obchody sa počas sledovaného obdobia neuskutočnili. Väčšina obchodov na medzibankovom trhu bola uskutočnená so zahraničnými investormi, ostatné transakcie realizovali domáce banky medzi sebou.

Mesačné objemy nákupov a predajov na medzibankovom trhu

(v mld. Sk)

	január	február	marec	apríl	máj	jún	júl	august	september	október	november	december
Depo	1 526	1 377	1 298	1 409	1 410	1 421	1 695	1 225	1 321	1 514	1 124	1 361
Repo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Swap	2 099	2 154	2 229	2 254	2 004	2 192	2 174	1 496	1 731	1 385	1 304	1 466
FRA	32	26	17	34	16	17	1	0	9	0	0	0
IRS	55	9	12	15	18	15	7	7	2	3	1	4
Spolu	3 711	3 566	3 556	3 712	3 447	3 645	3 877	2 728	3 062	2 903	2 430	2 830

Zdroj: NBS.

(v mld. EUR)

	január	február	marec	apríl	máj	jún	júl	august	september	október	november	december
Depo	51	46	43	47	47	47	56	41	44	50	37	45
Repo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Swap	70	72	74	75	67	73	72	50	57	46	43	49
FRA	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0
IRS	2	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0
Spolu	123	118	118	123	114	121	129	91	102	96	81	94

Zdroj: NBS.

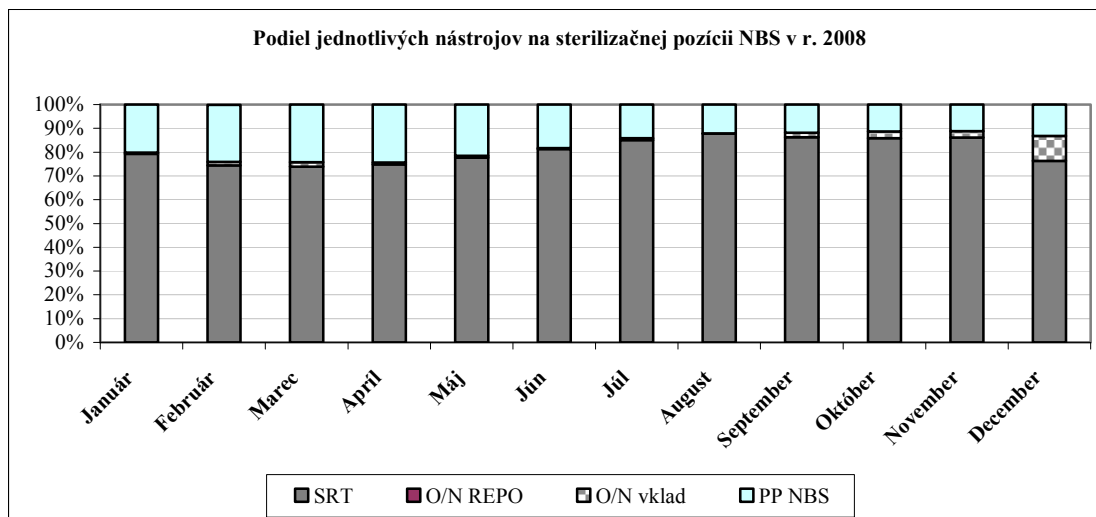
Z hľadiska dĺžok splatností dominovali na peňažnom trhu obchody s krátkymi splatnosťami. Absolútna preferencia jednodňových obchodov bola evidentná ako pri swapových, tak aj depozitných transakciách. Ďalej nasledovali jedno a dvojtýždňové splatnosti. Ostatné splatnosti tvorili len zanedbateľný podiel na celkových obchodoch. V prípade swapov bola táto skutočnosť potvrdením preferovania transakcií zo strany zahraničných investorov. Krátkodobá viazanosť zdrojov umožňovala pružnejšiu reakciu na aktuálny kurzový alebo úrokový vývoj. Domáci účastníci trhu si prostredníctvom jednodňových obchodov zabezpečovali potrebnú likviditu.

Aktivity NBS na peňažnom trhu

NBS aj v roku 2008 pokračovala vo využívaní štandardných nástrojov menovej politiky prostredníctvom peňažného trhu, ktorými boli dvojtýždňové repo tendre, trojmesačné PP NBS, jednodňové vklady a refinančné repo obchody. Podiel jednotlivých foriem sa však v porovnaní s predchádzajúcim rokom zmenil. V prvých štyroch mesiacoch sa zaznamenal nárast podielu PP NBS až na 24,4 %, pričom zastúpenie tohto nástroja na celkovej sterilizačnej pozícii by malo byť okolo 25,0 %. Z tohto dôvodu NBS pristúpila ku kráteniu dopytu v troch aukciách PP NBS (vo februári, marci a apríli). V ostatnom období postupne klesal celkový dopyt účastníkov v aukciách PP NBS, čo sa prejavilo na znižovaní podielu tohto dlhodobejšieho nástroja až na 11,15 %. Štandardná dĺžka splatnosti (84 dní) bola skrátená v posledných troch aukciách PP NBS, a to v októbri na 75 dní, v novembri na 47 dní a v decembri na 33 dní. PP NBS emitované v októbri a novembri boli splatné v posledný deň kalendárneho roka, pričom deň splatnosti poslednej decembrovej emisie pripadol na prvý deň periódy plnenia PMR nasledujúcej po skončení skrátenej prvej periódy v eurozóne. Banky počas sledovaného roka získavali zdroje prostredníctvom O/N repo obchodov len v minimálnych sumách, čo nebolo spôsobené likviditnými potrebami, ale skôr technicko-organizačnými problémami v bankách. Na druhej strane ukladanie voľných zdrojov prostredníctvom O/N sterilizačných obchodov nepresiahlo v troch štvrtrokoch podiel 2 %. Nárast ich zastúpenia na celkovej sterilizácii až na 10,6 % v poslednom štvrtroku spôsobila preferencia účastníkov trhu disponovať zdrojmi na kratšie obdobie, čo sa automaticky prejavilo na poklese dopytu v sterilizačných repo tendroch (SRT), ale najmä v PP NBS. NBS uskutočnila v posledný kalendárny deň roku 2008 rýchly sterilizačný repo tender so skrátenou dĺžkou splatnosti 7 dní. Bankový sektor mal v prvý kalendárny deň roku 2009 objem sterilizovanej likvidity v troch SRT, jednej emisii PP NBS a jednom jednodňovom vklade. Celková suma takýmto spôsobom odčerpaných zdrojov predstavovala sumu 403 mld. Sk (13,4 mld. €). Očakávania bankového sektora súvisiace so znižovaním kľúčových sadzieb NBS nemali vplyv na navyšovanie dopytu v SRT, resp. v PP NBS počas celého roka 2008.

Priemerná mesačná sterilizačná pozícia dosahovala v prvom polroku 2008 úroveň do 375 mld. Sk (12,5 mld. €). V nasledujúcom období mierne narástla nad 381 mld. Sk (12,6 mld. €), pričom počas ostatných mesiacov zaznamenala iba mierne obojstranné korekcie.

Zdroj: NBS.

V roku 2008 došlo k nesplneniu určených povinných minimálnych rezerv v jednom prípade. Dôvodmi nesplnenia určených povinných minimálnych rezerv neboli systémové alebo likviditné poruchy bánk, ani nedostatok voľnej likvidity v sektore. Celkové uplatnené sankcie činia 73 tis. Sk (2,5 tis. €).

6.2 Kapitálový trh

Primárny trh

Štátne dlhopisy

Štátne dlhopisy (ŠD) boli aj v roku 2008 rozhodujúcim a najobchodovanejším segmentom kapitálového trhu. Na domáci trh boli formou americkej aukcie umiestnené ŠD v celkovej sume 52,7 mld. Sk (1,8 mld. €), čo predstavuje 27 %-ný pokles oproti roku 2007. Okrem toho, že emitent pokračoval v postupnom navyšovaní šiestich emisií otvorených v predchádzajúcich rokoch, uviedol na trh jednu novú emisiu, ktorá nahradila už naplnenú emisiu trojročných ŠD. Táto mala splatnosť tri roky, nulový kupón a cieľovú sumu 40 mld. Sk (1,3 mld. €). ARDAL sa zároveň rozhodla neakceptovať po jednej aukcii ŠD realizovanej v marci, máji a septembri.

Emisnú politiku ARDAL možno charakterizovať nižším podielom uspokojenia dopytu. Dôvodom odmietania aukčných ponúk emitentom bol priaznivý vývoj štátneho rozpočtu, ako aj možnosť požičať si lacnejšie z iných zdrojov, predovšetkým dočasne voľných finančných prostriedkov Štátnej pokladnice. ARDAL počas minulého roka neuskutočnila žiadnu aukciu ŠD vydaných v zahraničí. Dôvodom takéhoto postupu bola najmä pretrvávajúca nepriaznivá situácia na finančných trhoch. Investori prejavovali, tak ako v predchádzajúcich rokoch, väčší záujem o dlhopisy s kratšími dobami splatností. To sa prejavilo vo výraznom záujme o dlhopis s trojročnou splatnosťou. Výnimku pri ostatných splatnostiach predstavoval desaťročný dlhopis s kupónom 4,20 %. V týchto dvoch dlhopisoch boli investori ochotní znížiť svoj požadovaný výnos mierne pod trhovú úroveň. Vyšší dopyt v novootvorenej emisii trojročného dlhopisu sa prejavil predovšetkým v prvej, uvádzacej tranži, ako pri každom novom produkte. V druhej tranži

bol však záujem o trojročný dlhový cenný papier už len polovičný. Avšak, celkový dopyt po tomto dlhopise výrazne narástol koncom roka, pričom presiahol aj úroveň dosiahnutú v prvej tranži. O väčšinu ostatných emisií ŠD prejavili investori nižší záujem. Celkový dopyt po ŠD dosiahol v roku 2008 čiastku 102,2 mld. Sk (3,4 mld. €), čo predstavovalo v porovnaní s rokom 2007 (159,0 mld. Sk - 5,3 mld. €) pokles o 36 %.

Štruktúra emisií ŠD

Emisie - originálna splatnosť	rok 2008			rok 2007		
	vyemitované v mld. Sk	počet uskutočnených tranží	miera uspokojenia investorov v %	vyemitované v mld. Sk	počet uskutočnených tranží	miera uspokojenia investorov v %
3-ročná, nulový kupón	19,8	10	41,2	33,0	4	45,6
7-ročné, nulový kupón	2,5	1	40,5	21,6	5	51,4
10-ročné, fixný kupón	24,7	5	73,5	12,0	5	48,1
15-ročné, fixný kupón	3,5	3	39,2	4,4	4	44,9
20-ročné, fixný kupón	2,1	3	40,1	0,9	5	8,4

Štruktúra emisií ŠD

Emisie - originálna splatnosť	rok 2008			rok 2007		
	vyemitované v mld. EUR	počet uskutočnených tranží	miera uspokojenia investorov v %	vyemitované v mld. EUR	počet uskutočnených tranží	miera uspokojenia investorov v %
3-ročná, nulový kupón	0,7	10	41,2	1,1	4	45,6
7-ročné, nulový kupón	0,1	1	40,5	0,7	5	51,4
10-ročné, fixný kupón	0,8	5	73,5	0,4	5	48,1
15-ročné, fixný kupón	0,1	3	39,2	0,1	4	44,9
20-ročné, fixný kupón	0,1	3	40,1	0,0	5	8,4

Zdroj: BCPB, Reuters.

Neštátne dlhopisy

V roku 2008 bolo vydaných 37 emisií neštátnych dlhopisov v celkovej sume 17,4 mld. Sk (0,6 mld. €). Z toho bolo 27 emisií hypotekárnych záložných listov v hodnote 13,2 mld. Sk (0,4 mld. €). Prevažná väčšina emisií bola na trh umiestňovaná neverejnou formou predaja.

Sekundárny trh

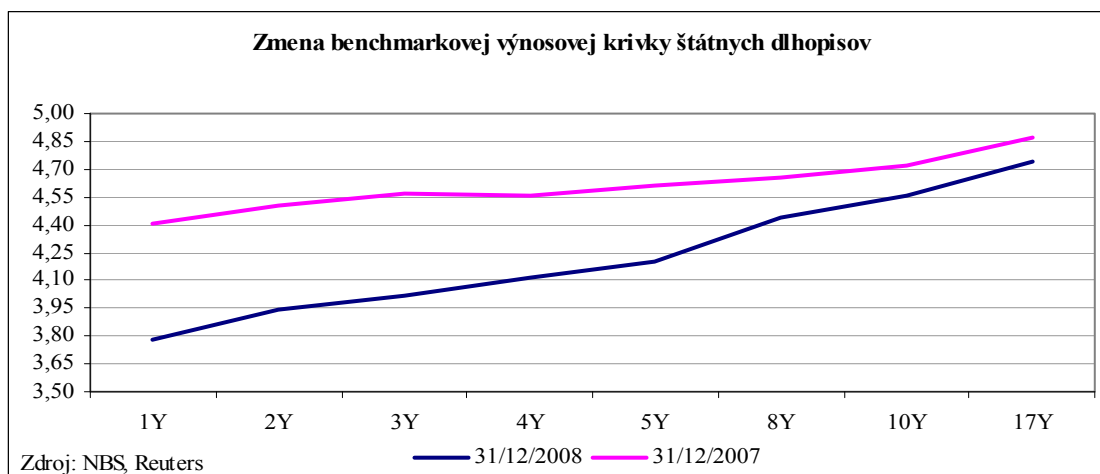
Ku koncu roka 2008 Burza cenných papierov v Bratislave (BCPB) registrovala na svojich trhoch spolu 327 emisií cenných papierov (akcií, podielových listov a dlhopisov). Počas 246 pracovných dní na BCPB dosiahla finančná hodnota obchodov 742,5 mld. Sk

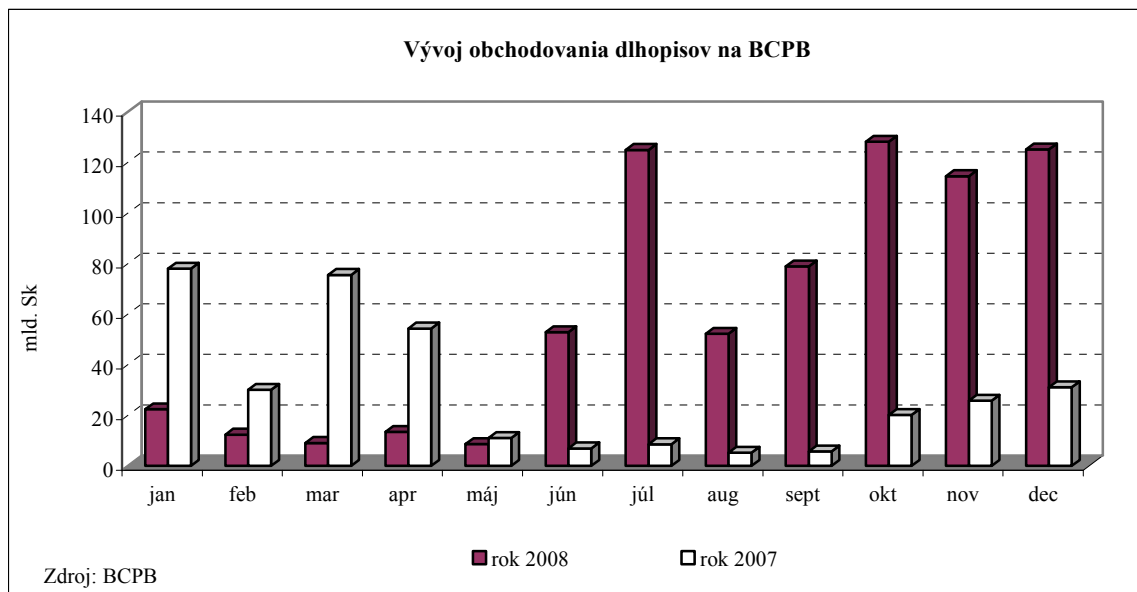
(24,7 mld. €). V porovnaní s rokom 2007 celková zobchodovaná suma výrazne narástla. V obchodovaných tituloch mali tradične rozhodujúcu prevahu priame obchody s kótovanými dlhopismi uskutočňované dohodnutou formou. Podiel objemu obchodov realizovaných nerezidentmi na celkovom objeme obchodov v roku 2008 predstavoval 55,6 %.

Dlhopisy

Výnosová krivka ŠD mala počas celého roka stúpajúci tvar. Počiatočný pokles výnosovej krivky bol korigovaný následnými nárastmi až do konca prvého polroka 2008. V ostatnom období výnosová krivka zaznamenávala zostupnú tendenciu, ktorá bola ovplyvnená najmä niekoľkonásobným znižovaním kľúčových sadzieb NBS. Za ostatné faktory, ktoré sa podpísali na poklese domácej výnosovej krivky možno považovať pokles výnosovej krivky v eurozóne a zvýšený záujem účastníkov trhu investovať prebytok zdrojov navýšených prostredníctvom hotovostných vkladov domáceho obyvateľstva v súvislosti s prechodom na euro. Tento posledný faktor sa najvýraznejšie prejavil na stláčaní výnosov krátko konca výnosovej krivky smerom nadol. V predchádzajúcom období sa vývoj slovenskej koruny voči euru do určitej miery premietol do vývoja výnosov ŠD na sekundárnom trhu, avšak, v roku 2008 posilňovanie slovenskej koruny voči euru nemalo vplyv na pokles výnosov ŠD tak ako v prechádzajúcom období.

Objem obchodov s dlhopismi v sledovanom období dosiahol hodnotu 742,0 mld. Sk (24,6 mld. €), čo predstavuje 99,9 % podiel na celkovej zobchodovanej sume na BCPB, pričom významne sa pod túto hodnotu podpísali ŠD (ich podiel na všetkých burzových obchodoch tvoril až 99,4 %). Hodnota trhovej kapitalizácie dlhových emisií k poslednému obchodnému dňu roka 2008 predstavovala 503,6 mld. Sk (16,7 mld. €).

Index SDXGroup

Indexy SDXGroup uzatvárali rok nasledovnými hodnotami:

Sektor	Indexy SDXGroup		Výnos do splatnosti (%)	Durácia (v rokoch)
	Cenový	Vývojový		
Verejný	103,1	127,8	4,454	4,840
Subindex SDXG (<=5)	103,0	125,7	4,057	2,823
Subindex SDXG (>5)	103,5	130,7	4,617	6,841
Súkromný (HZL)	100,8	131,8	4,263	3,811
Subindex SDXG (<=5)	100,0	103,6	4,263	3,811

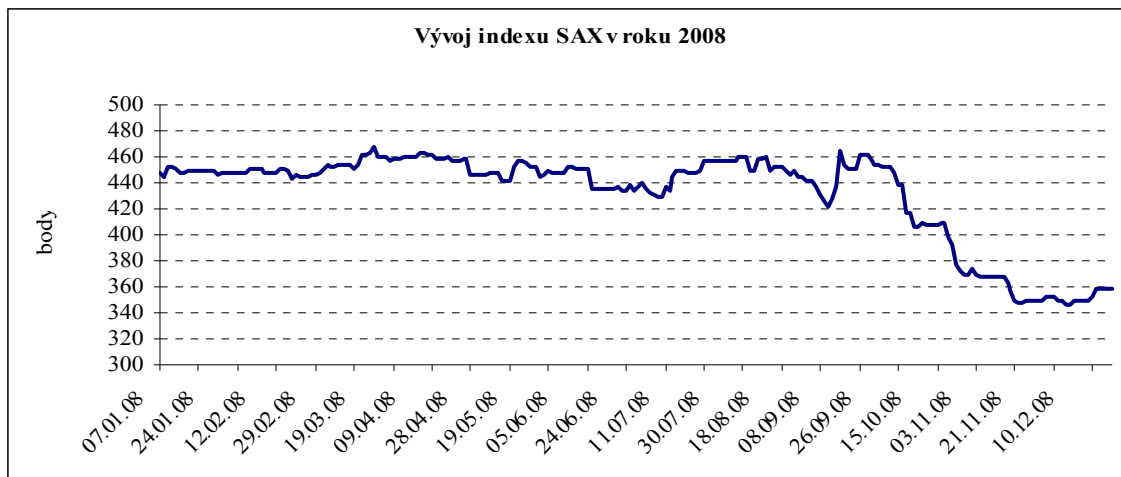
Zdroj: BCPB

Akcie

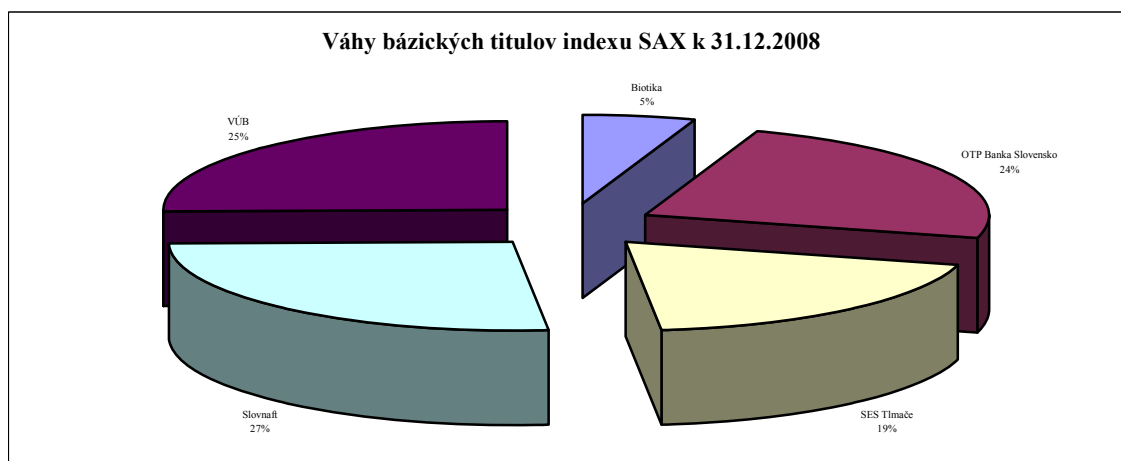
Obchodovanie s akciami bolo naďalej veľmi sporadické. Celková zobchodovaná finančná hodnota dosiahla sumu 0,5 mil. Sk (0,02 mld. €). Podiel obchodov s akciami na celkových sekundárnych obchodoch dosiahol zanedbateľné 0,1 %, čo potvrdzuje, že slovenský kapitálový trh je dlhopisovým trhom. Trhová kapitalizácia všetkých obchodovateľných emisií majetkových cenných papierov registrovaných na všetkých trhoch BCPB medziročne poklesla na 116,9 mld. Sk (3,9 mld. €).

Index SAX

Slovenský akciový index SAX mal počas roka 2008 značne volatilný priebeh. Dôvodom boli fluktuácie záverečných kurzov akcií v ňom obsiahnutých a nízky počet zložiek indexu. SAX dosiahol záverečnú hodnotu 359,2 boda a oproti rovnakému obdobiu roka 2007 poklesol o 86,5 boda.

Zdroj: BCPB.

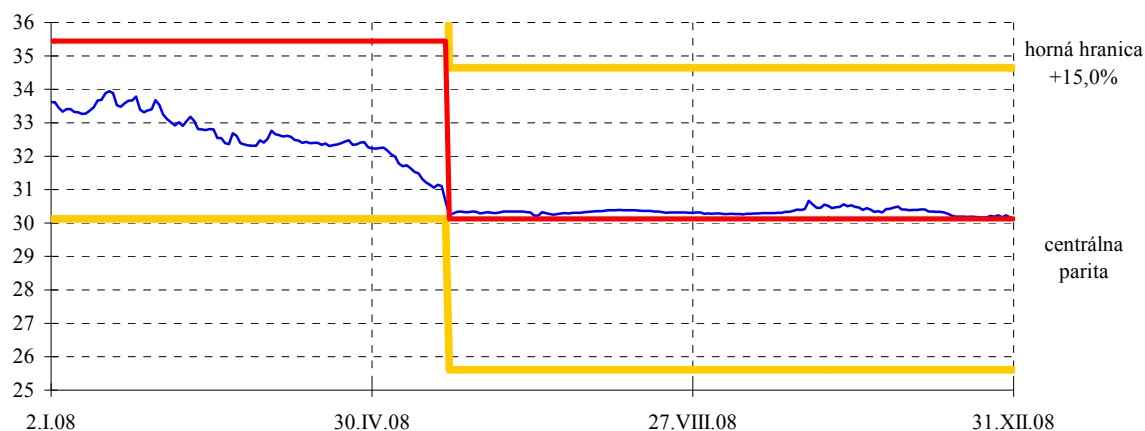
Zdroj: BCPB.

6.3 Devízový trh

Operácie na devízovom trhu

Kurz slovenskej koruny voči EUR v priebehu roka 2008 zhodnotil o 10,4 % (z 34,573 SKK/EUR na 30,126 SKK/EUR). Priemerná úroveň výmenného kurzu bola 31,291 SKK/EUR, čo znamená posilnenie oproti roku 2007 o 7,4 %. Vývoj kurzu slovenskej koruny bol v roku 2008 charakterizovaný dvoma obdobiami. V prvých piatich mesiacoch bola koruna značne volatilná so silnými apreciačnými tendenciami, čo bolo vyvolané hlavne neistotou trhov ohľadne prijatia SR do eurozóny a súčasne otvorenými otázkami o možnej zmene centrálnej parity, resp. o výške konverzného kurzu. Po stanovení novej centrálnej parity 28. mája 2008 na úrovni 30,1260 SKK/EUR bol kurz koruny stabilný a jeho odchýlka od konverznej hodnoty iba reflektovala úrokový diferenciál voči euru.

Vývoj kurzu SKK/EUR v rámci ERM II (rok 2008)
a aktuálna pozícia v širšom flukтуаčnom pásme $\pm 15,0\%$

Zdroj: NBS.

Kurz slovenskej koruny voči USD posilnil o 6,3 % (z 22,831 SKK/USD na 21,385 SKK/USD). Priemerná úroveň výmenného kurzu predstavovala hodnotu 21,346 SKK/USD (posilnenie oproti roku 2007 o 13,6 %).

Národná banka Slovenska v roku 2008 nevykonala žiadne devízové intervencie.

Medzibankový devízový trh

Celkový rozsah obchodov zahŕňajúcich pohotovú devízovú konverziu, devízové swapy, forwardové obchody a opčné obchody na medzibankovom devízovom trhu bez devízových intervencií NBS dosiahol 1 196,4 mld. USD a v porovnaní s rokom 2007 stúpol o 21,3 %. Absolútne a relatívne hodnoty uskutočnených obchodov uvádza nižšie uvedená tabuľka.

Základné charakteristiky devízového trhu v SR v roku 2008

	SPOT			FORWARD			SW			OPTION			Spolu	
	Objem		Počet obchodov	Objem		Počet obchodov	Objem		Počet obchodov	Objem		Počet obchodov	Objem (mld. USD)	Počet obchodov
	(mld. USD)	(%)		(mld. USD)	(%)		(mld. USD)	(%)		(mld. USD)	(%)			
Obchody domácich bánk bez účasti zahraničných bánk	16,5	18,1	6 925,0	0,9	1,0	80,0	73,4	80,6	2 183,0	0,3	0,3	92,0	91,1	9 280,0
Obchody domácich bánk so zahraničnými bankami	77,8	7,0	37 915,0	6,9	0,6	18 817,0	1 013,0	91,7	24 875,0	7,7	0,7	4 985,0	1 105,3	86 592,0
Devízový trh v SR okrem NBS	94,3	7,9	44 840,0	7,7	0,6	18 897,0	1 086,5	90,8	27 058,0	8,0	0,7	5 077,0	1 196,4	95 872,0

Zdroj: NBS.

Priemerný denný obrat na pohotovom devízovom trhu činil 0,4 mld. USD. Dominantné postavenie malo obchodovanie v EUR, ktoré vzhľadom k tomu, že je referenčnou menou,

tvorilo 94,2 %. Obchodovanie domácich bánk navzájom a domácich bánk so zahraničnými bankami na pohotovom trhu zaznamenalo v porovnaní s minulým rokom nižšiu aktivitu domácich bánk (17,5 % z celkového obratu tvoria domáce banky a 82,5 % zahraničné banky). Celkové saldo obchodov zahraničných bánk voči domácim bolo v roku 2008 kladné (2,2 mld. USD), čo v tomto, nie úplnom pohľade znamená, že zahraničné banky viac nakupovali cudziu menu a predávali domácu, slovenskú korunu.

Rozhodujúci podiel na medzibankovom devízovom trhu (MDT) mali už tradične swapové operácie. Súvisí to so skutočnosťou, že tento druh obchodov používajú hlavne zahraničné banky ako náhradu za depozitný trh, keď swapové operácie sú z kreditného hľadiska menej rizikové a tým prijateľnejšie a zabezpečujú v podstate rovnaký výnos ako uloženie termínového depozita. Navyše sa naďalej využívali predovšetkým najkratšie splatnosti (O/N až týždeň), ktoré sa neustále obnovovali, čo značne zvyšovalo celkový obrat MDT. Spotové operácie mali oproti minulému roku nižší podiel. Spôsobil to hlavne útlm obchodovania na spotovom trhu po zafixovaní konverzného kurzu.

VYBRANÉ UKAZOVATELE MENOVÉHO A HOSPODÁRSKEHO VÝVOJA SR

	Merná jednotka	Pozn.	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Hrubý domáci produkt, bežné ceny	mld. Sk	1)			581,7	648,1	718,6	788,2	846,5	938,8	1019,4	1109,2	1223,3	1362,0	1485,7	1659,4	1852,8	2028,4
rovn. obd. predch. roka=100	index				111,4	110,9	109,7	107,4	110,9	108,6	108,8	110,3	111,3	109,1	111,7	111,7	109,5	109,5
Hrubý domáci produkt, stále ceny r. 2000	mld. Sk	1)					886,9	925,9	926,2	938,8	970,7	1016,8	1065,0	1119,9	1193,2	1294,5	1429,5	1520,8
rovn. obd. predch. roka=100	index						104,4	100,0	101,4	103,4	104,8	104,7	105,2	106,5	108,5	110,4	106,4	106,4
Spotrebiteľské ceny, (HICP) priemer za obdobie																		
rovn. obd. predch. roka=100	index				105,8	106,0	106,7	110,4	112,3	107,2	103,5	108,5	107,4	102,8	104,3	101,9	103,9	103,9
Spotrebiteľské ceny, (HICP) ku koncu obdobia																		
rovn. obd. predch. roka=100	index					106,2	105,7	114,1	108,4	106,7	103,2	109,3	105,8	103,9	103,7	102,5	103,5	103,5
Spotrebiteľské ceny, (CPI) priemer za obdobie																		
rovn. obd. predch. roka=100	index		123,2	113,4	109,9	105,8	106,1	106,7	110,6	112,0	107,1	103,3	108,5	107,5	102,7	104,5	102,8	104,6
Spotrebiteľské ceny, (CPI) ku koncu obdobia																		
rovn. obd. predch. roka=100	index		125,1	111,7	107,2	105,4	106,4	105,6	114,2	108,4	106,5	103,4	109,3	105,9	103,7	104,2	103,4	104,4
Ceny priem. výrobcov, priemer za obdobie																		
rovn. obd. predch. roka=100	index			108,6	111,2	104,4	105,0	102,7	104,2	110,8	108,2	104,2	107,0	102,8	103,8	106,4	101,8	106,1
Index priemyselnej produkcie		2)																
rovn. obd. predch. roka=100	index							97,9	108,5	107,7	103,4	115,3	103,7	97,5	112,2	116,1	104,5	
Priemerná nominálna mesačná mzda	Sk		5 379	6 294	7 195	8 154	9 226	10 003	10 728	11 430	12 365	13 511	14 365	15 825	17 274	18 761	20 146	21 782
rovn. obd. predch. roka=100	index		118,4	117,0	114,3	113,3	113,1	109,6	107,2	106,5	108,2	109,3	106,3	110,2	109,2	108,0	107,2	108,1
Reálna mzda																		
rovn. obd. predch. roka=100	index		96,1	103,2	104,0	107,1	106,6	102,7	96,9	95,1	100,8	105,8	98,0	102,5	106,3	103,3	104,3	103,3
Miera nezamestnanosti		3)																
ku koncu obdobia	%		14,4	14,6	13,1	12,8	12,5	15,6	19,2	17,9	18,6	17,5	15,6	13,1	11,4	9,4	8,4	7,7
Devízové rezervy																		
Čelkom	mil. USD	5)	1 872,6	3 656,8	5 601,1	6 276,0	7 111,0	6 727,5	5 271,4	6 205,1	6 568,1	10 311,9	13 406,1	16 776,0	17 021,9	15 512,9	21 923,9	22 742,0
- z toho v NBS	mil. USD	5)	919,8	2 306,3	3 982,8	3 940,9	3 766,1	3 407,7	4 168,1	4 547,6	4 791,1	9 195,5	12 149,0	14 913,1	15 479,6	13 363,8	18 975,9	18 830,4
Štátny rozpočet																		
prijmy	mld. Sk	4)	150,3	139,1	163,1	166,3	180,8	177,8	216,7	213,4	205,3	220,4	233,1	242,4	258,7	292,0	322,2	342,0
- plnenie ročného rozpočtu	%		95,1	103,3	111,4	100,5	105,7	105,5	120,5	116,1	113,7	102	99,0	104,5	100,6	107,1	103,8	98,2
výdavky	mld. Sk	4)	173,3	162,0	171,4	191,9	217,8	197,0	231,5	241,1	249,7	272,0	289,1	312,7	292,6	323,7	345,7	363,2
- plnenie ročného rozpočtu	%		109,6	108,5	102,4	99,7	104,7	106,6	118,8	119,5	114,7	105,5	99,2	100,7	91,8	98,0	99,1	95,5
saldo	mld. Sk		-23,0	-22,9	-8,3	-25,6	-37,0	-19,2	-14,8	-27,7	-44,4	-51,6	-56,0	-70,3	-33,9	-31,7	-23,5	-21,2
Deficit verejného rozpočtu	%	8)			-3,4	-9,9	-6,3	-5,3	-7,4	-12,3	-6,5	-8,2	-2,8	-2,4	-2,8	-3,5	-1,9	-2,2
MENOVÉ AGREGÁTY																		
Menový agregát M3	%	7)															4,2	13,3
Pohľadávky peňažných finančných inštitúcií	%	7)															12,5	16,9

1) údaje po revízií, uskutočnenej v októbri 2006

2) revidované údaje

3) od decembra 1997 miera disponibilnej nezamestnanosti

4) kumulatívne od začiatku roka

5) od 1.1.2002 vykazované podľa novej metodiky

6) Maloobchod - bez tržieb za predaj a údržbu motorových vozidiel, maloobchodný predaj pohonných látok a tržieb hotelov a reštaurácií

7) údaje od januára 2009 (po vstupe Slovenska do eurozóny od 1. januára 2009) predstavujú príspevok Slovenska k menovým agregátom EMU

8) za rok 2007 bol údaj po vyhodnotení v Konvergenčnej správe -2,2

VYBRANÉ UKAZOVATELE MENOVÉHO A HOSPODÁRSKEHO VÝVOJA SR

	Merná jednotka	Pozn	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Hrubý domáci produkt, bežné ceny	mld. EUR	1)			19,3	21,5	23,9	26,2	28,1	31,2	33,8	36,8	40,6	45,2	49,3	55,1	61,5	67,3
rovn. obd. predch. roka=100	index					111,4	110,9	109,7	107,4	110,9	108,6	108,8	110,3	111,3	109,1	111,7	111,7	109,5
Hrubý domáci produkt, stále ceny r. 2000	mld. EUR	1)					29,4	30,7	30,7	31,2	32,2	33,8	35,4	37,2	39,6	43,0	47,4	50,5
rovn. obd. predch. roka=100	index							104,4	100,0	101,4	103,4	104,8	104,7	105,2	106,5	108,5	110,4	106,4
Spotrebiteľské ceny, (HICP) priemer za obdobie																		
rovn. obd. predch. roka=100	index					105,8	106,0	106,7	110,4	112,3	107,2	103,5	108,5	107,4	102,8	104,3	101,9	103,9
Spotrebiteľské ceny, (HICP) ku koncu obdobia																		
rovn. obd. predch. roka=100	index						106,2	105,7	114,1	108,4	106,7	103,2	109,3	105,8	103,9	103,7	102,5	103,5
Spotrebiteľské ceny, (CPI) priemer za obdobie																		
rovn. obd. predch. roka=100	index		123,2	113,4	109,9	105,8	106,1	106,7	110,6	112,0	107,1	103,3	108,5	107,5	102,7	104,5	102,8	104,6
Spotrebiteľské ceny, (CPI) ku koncu obdobia																		
rovn. obd. predch. roka=100	index		125,1	111,7	107,2	105,4	106,4	105,6	114,2	108,4	106,5	103,4	109,3	105,9	103,7	104,2	103,4	104,4
Ceny priem. výrobcov, priemer za obdobie																		
rovn. obd. predch. roka=100	index			108,6	111,2	104,4	105,0	102,7	104,2	110,8	108,2	104,2	107,0	102,8	104,7	108,4	101,8	106,1
Index priemyselnej produkcie		2)																
rovn. obd. predch. roka=100	index								97,9	108,5	107,7	103,4	115,3	103,7	97,5	112,2	116,1	104,5
Priemerná nominálna mesačná mzda	EUR		178,6	208,9	238,8	270,7	306,2	332,0	356,1	379,4	410,4	448,5	476,8	525,3	573,4	622,8	668,7	723,0
rovn. obd. predch. roka=100	index		118,4	117,0	114,3	113,3	113,1	109,6	107,2	106,5	108,2	109,3	106,3	110,2	109,2	108,0	107,2	108,1
Reálna mzda																		
rovn. obd. predch. roka=100	index		96,1	103,2	104,0	107,1	106,6	102,7	96,9	95,1	100,8	105,8	98,0	102,5	106,3	103,3	104,3	103,3
Miera nezamestnanosti		3)																
ku koncu obdobia	%		14,4	14,6	13,1	12,8	12,5	15,6	19,2	17,9	18,6	17,5	15,6	13,1	11,4	9,4	8,4	7,7
Devízové rezervy																		
Celkom	mil. USD	5)	1 872,6	3 656,8	5 601,1	6 276,0	7 111,0	6 727,5	5 271,4	6 205,1	6 568,1	10 311,9	13 406,1	16 776,0	17 021,9	15 512,9	21 923,9	22 742,0
- z toho v NBS	mil. USD	5)	919,8	2 306,3	3 982,8	3 940,9	3 766,1	3 407,7	4 168,1	4 547,6	4 791,1	9 195,5	12 149,0	14 913,1	15 479,6	13 363,8	18 975,9	18 830,4
Štátny rozpočet																		
prijmy	mld. EUR	4)	5,0	4,6	5,4	5,5	6,0	5,9	7,2	7,1	6,8	7,3	7,7	8,0	8,6	9,7	10,7	11,4
- plnenie ročného rozpočtu	%		95,1	103,3	111,4	100,5	105,7	105,5	120,5	116,1	113,7	102	99,0	104,5	100,6	107,1	103,8	98,2
výdavky	mld. EUR	4)	5,8	5,4	5,7	6,4	7,2	6,5	7,7	8,0	8,3	9,0	9,6	10,4	9,7	10,7	11,5	12,1
- plnenie ročného rozpočtu	%		109,6	108,5	102,4	99,7	104,7	106,6	118,8	119,5	114,7	105,5	99,2	100,7	91,8	98,0	99,1	95,5
saldo	mld. EUR		-0,8	-0,8	-0,3	-0,8	-1,2	-0,6	-0,5	-0,9	-1,5	-1,7	-1,9	-2,3	-1,1	-1,1	-0,8	-0,7
Deficit verejného rozpočtu	%				-3,4	-9,9	-6,3	-5,3	-7,4	-12,3	-6,5	-8,2	-2,8	-2,4	-2,8	-3,5	-1,9	-2,2
MENOVÉ AGREGÁTY																		
Menový agregát M3	%	7)															4,2	13,3
Pohľadávky peňažných finančných inštitúcií	%	7)															12,5	16,9

1) údaje po revízií, uskutočnenej v októbri 2006

2) revidované údaje

3) od decembra 1997 miera disponibilnej nezamestnanosti

4) kumulatívne od začiatku roka

5) od 1.1.2002 vykazované podľa novej metodiky

6) Maloobchod - bez tržieb za predaj a údržbu motorových vozidiel, maloobchodný predaj pohonných látok a tržieb hotelov a reštaurácií

7) údaje od januára 2009 (po vstupe Slovenska do eurozóny od 1. januára 2009) predstavujú príspevok Slovenska k menovým agregátom EMU

8) za rok 2007 bol údaj po vyhodnotení v Konvergenčnej správe -2,2